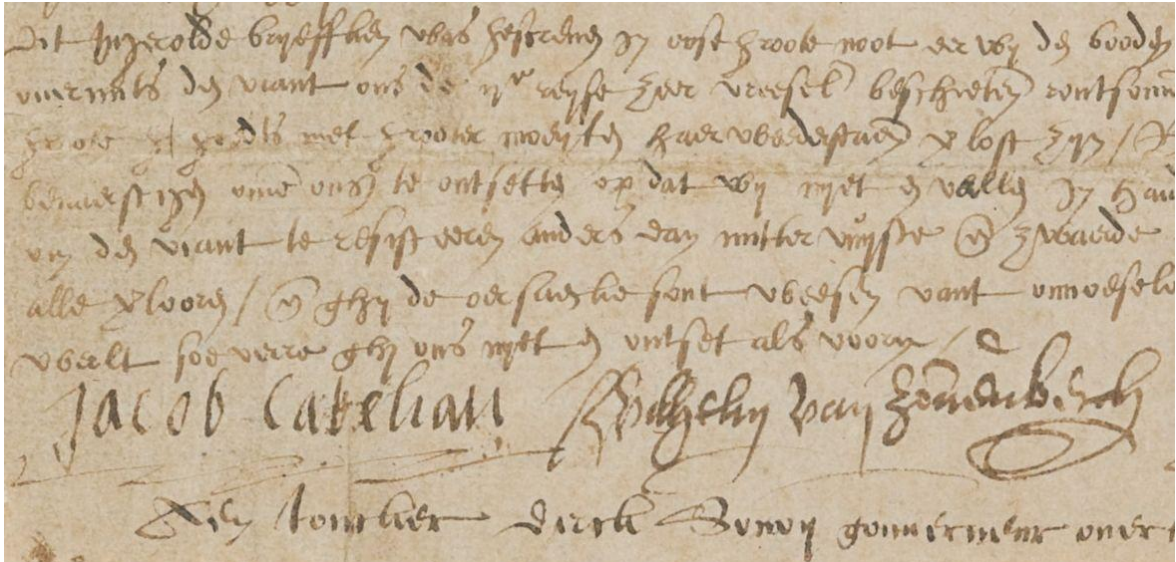

Teksten over het Beleg van Alkmaar 1571-1578

Archief van de gemeente Alkmaar, 1325-1815, inventarisnummer 2076.

Stukken betreffende de opstand in het Noorderkwartier in het algemeen en het Beleg en Ontzet van Alkmaar in het bijzonder. 1571-1578. Met rotulus. 1 omslag.

N.B. De teksten worden voorafgegaan door de korte omschrijving van de stukken in de rotulus (inhoudsopgave).

De befaamde polsstokbriefjes maken hier deel van uit (volgnummer 91).

Een deel van deze stukken is in 1865 uitgegeven door dr. J.J. de Gelder in zijn *Brieven en andere bescheiden rakende het beleg van Alkmaar in 1573*. (Alkmaar, Coster, 1856).

Transcriptie: transcriptiewerkgroep Regionaal Archief Alkmaar, 2008.

1.

Vonnis van het Hof van Holland, waarbij Barent Aelbrechtsz Carlmaecker alias Haesewintgen wordt veroordeeld tot geseling en zes jaar bannissement wegen opruiing tot oproer tegen de Spaanse troepen te Alkmaar. 30 juni 1571

Alzoe eensdeelen bij confessie van Barent Aelbrechtsz. Carlmaecker alias Haesewintgen, jegenwoordich gevangen als oick eensdeels bij informatie den Hove van Hollant gebleecken es, dat op palmsondach lestleden ten tijde die Spaensche soldaten omtrent Alckmaer waeren, ende die magistraet ende vroetschap binnen der *voorseide* stede vergadert waeren, *omme* te communiceren ende te delibereren, hoemen die selve ontfangen ende logeren zouden ende aldaer middeler tijt groot rumoer ende vergaderinge van volck binnen der *voorseide* stede van Alckmaer opgeresen was, hij gevangen hem mede bij de *voorseide* vergaderinge ende rumoermeesters gevonden heeft met een mes op zijn schouderen, twelck hij gevangen bij de *voorseide* zijne confessie eerst seyt nyet te weten wye hem tselve mes in zijn handen gesteecken heeft, ende naerder hant nochtans bij de zelfde confessie bekent *tvoorseide* mes hem in handen gegeven te zijn in de Lange-straet binnen Alckmaer bij eenen Harmen die Harm Snaeger, een *vanden* principaelste rumoermeesters die oick buyt oirsaicke vandien altans mede latiteert ende fugityff es, welck mes hij gevangen naderhant den *voorseide* Harman voor zijn deure wesende weder gerestitueert heeft, waer inne die *voorseide* gevangen mede zeere varieert, dat mede die selve gevangen hebbende ten zelfden tijde een gat onder zijn ogen gevallen, ende wesende daer deur zijn rechterwange zeer bebloet, hadde onder die *voorseide* vergaderinge jegens een vander vroetschap verclaert dat die *voorseide* Spaengaerts hem sulcx gewont hadden, seggende: ‘Siet dit hebben mij die Spangaerts geslagen’. Hoe wel bij yemant onder die *voorseide* vergaderinge daer jegens geroupen worde: ‘het en es soe nyet’, sulcx die *voorseide* gevangen oick t selve naderhant bij de *voorseide* zijne confessie bekent heeft ende dat hij *tvoorseide* gadt an zeeckere stoepen overmits zijn dronckenschap gevallen hadde, sulcx dat daer deur schijnt dat hij gevangen die gemeente tot oproericheyt jegens die *voorseide* Spaensche soldaten heeft willen verwecken. Ende gemerct alle tzelve zijn saecken van zeer quaden exemple ende consequentie die in dusdanige periculeuse ende oproerige tijden nyet en behooren getollereert maer scherpelicken gestraft te worden ten exempel van anderen, soe ist dat *tvoorseide* Hoff met rijpe deliberatie van rade deurgesien ende overgewegen hebbende alle tgunt in desen te considereren stont in den name ende van wegen des conincx van Spaengnen van beyden Sicillien *ratione* als Grave van Hollant, Zeelant ende Vrieslant regardt nemende op des *voorseide* gevangens qualité als wesende van sobere ende cleyne verstande, den selfden gevangen gecondempneert heeft ende condempneert hem tselve Hoff mits desen geleyt te worden opt schavot

staende binnen der stede van Alckmaer, ende aldaer wel strengelicken gegeeselt te worden, sulcx het bloet daer naer vocht, ende dat gedaen, te comen mit linden cleederen met eenen barnenden toers in zijn hant inde vierschaire binnen der *voorseide* stede van Alckmaer, ende God ende die justitie aldaer te bidden om vergiffenisse. Bandt voorts den selffden gevangen den tijt van zes eerstcommende jaren binnen der stede van Alckmaer *voorseid* ende den bedrijve van dien, sonder geduyrende den *voorseide* tijt daer uuyttegaen op verbeurte van lijff ende goet. Aldus gedaen ende geslooten in den Hage bij heeren Maximiliaen, Grave van Boussu, Heere van Beury, Gammeranges, Blangijre, stadthouder ende capiteyn *generael*, *meesters* Cornelis Suys, Heere van Rijswijck president, Dominicus Boot, Adriaen vanden Houff, Willem van Criep, Willem van Coornhuysen, Cornelis Oom, Witte Wittens, Charles de Smytre, Jacques du Quesnoy ende Reymer vander Duyn, raetsluyden van *Hollant*, op ten laesten juny XV^C LXXI, ~~ende~~ in kennisse van mij

C. Arenste s.s.s.t.

2

Brief van Martin van den Berghe en Willem Schouten aan Frederik van den Sevender, rentmeester van de Vroonlanden, Sebastiaen Craenhals, dijkgraaf van de Hondsbosse, en Jacob Claesz van Harenkerspel, penningmeester van de Zijpe, houdende aansporing erop toe te zien dat burgemeesters van Alkmaar waken tegen het verrassen van de stad door kwaadwilligen.

Brussel, 20 juni 1572

[Geadresseerd aan:]

Aen mijn heeren
Frederick vanden Sevender,
rentmeester vanden Vroonlanden,
ende Sebastiaen Craenhals,
dijckgraeff binnen Honsbossche,
ende Jansz. Claesz. van
Harenckerspel penninckmeester
vanden Zijpe
tot Alckmaer

Mijn heeren ende bezondere goede vrunden. Wij zeynden uwer *Edele* hier benefpens zeeckere memorie weesende genouch antwoorde op uwe voorgaende brieven begheerende u daer naer te reguleeren inder bester vouge des doenlijck weesende.

Seynden meede de zelve hier benefpens de cautiebryeff bij ons ontwerpen ende zoe wij meynen daer meede te moegen volstaen ten eynde ghijluyden voorts daer mede

doet zoe ghij sult vinden te behooren, dan indyen men raidt wiste te vinden omme eenyge penningen te lichten, ende dat men die vanden ouden lande uuyt vruntschappe mochte accordeeren dach tot Baeffmisse toe aende helft vande xii^{en} pond, het waer beeter dan mette uuyterste rigeur te procedeeren. Nyettemin ghijluyden hebt nu alle gereetschappe omme u meede te behelpen.

Ende zoe verre yet gedaen wert met heuren gedeputeerden alhier weesende, zullen uwer *Edele* metten eersten daer van adverteeren volgende onse *voorseide* memorie.

Meede gemerct deesen periculoesen tijt zal uwer *Edele* believe de handt daer aen te houden dat bij mijn heeren de burgemeesters ende regierders der steede van Alckmaer goede ordre ende toesichte genoemen ende gehouden werdt omme haere steede wel te bewaeren voor het verrasschen off supprimeren van eenyge quaetwilligen zoe elders gebuert is. Daer jegens dyent goede wachte want zeeckerlijck te verhoepen is dat van zijne *Majesteits* weegen daer inne voorsyen zal werden. Mijn heeren ons gebiedende zeer tuwaerts beveelen de zelve hier meede den Almoegenden. Gescreven te Bruyssel deesen xx^{en} juny 1572.

Geheel uwer *Edele* goetwilligen vrunden
Martin vanden Bergh ende Willem Schouten

3.

Request van Dirck van Teylingen, rentmeester van het graafschap van Egmond en rentmeester-particulier in het kwartier van West-Friesland, aan Dirck Sonoy, verzoekende uit zijn gevangenschap te Enkhuizen te worden ontslagen. Met appointement van 28 juli 1572.

N.B. Van Teylingen was op 2 juli 1572, toen hij met Guillaume Mostaert te Enkhuizen vertoefde, op last van Sonoy gearresteerd.

Dit request is op 27 juli 1572 namens van Teylingen door Gijsbrecht Pauw aan Sonoy overhandigd. Het onderhavig stuk is een eigenhandig afschrift van Van Teylingen. Op 7 augustus 1572 hebben Frederick van den Zevender en Jan Steenhuis aan Sonoy zijn vrijlating verzocht, doch dit verzoek werd eveneens aangehouden, totdat een beschikking van Willem van Oranje zou zijn ontvangen.

Op 17 augustus 1572 was hij vrij, aangezien hij zich die dag te Alkmaar bevond. Zie Boomkamp, Alkmaar en desselfs geschiedenissen (1747), bl. 186-187.

Copie van de requeste bij Ghijsbrecht Paeuw van wegen Dierick van Teylingen, rentmeester, overgelevert binnen Eynchuysen, desen sondach den xxvii^{en} july XV^C LXXII.

[in marge:]

Copie vanden appostille

Die suppliant sal noch een weynich
tijts *patientie* hebben ter tijt ende
wijle ick antwoord sal hebben
van zijne *Furstliche Genade*. Alsoe ick
desen belangende spetialick an
zijne *Furstliche Genade* gescreven hebbe.
Actum tot Eynckhuysen den
xxviii^{en} july 1572. G~~n~~eteyckent
Diedrich Sonoy.

Copie

Anden edelen Jonckheer *seigneur* Diedrich Sonoy, lieutenant ende gouverneur van
zijn *Furstliche Genade* over Eynckhuysen ende tgeheele Noorder quartier van Hollant.

Gheeft in alder *reverentie* te kennen Dierick van Teylingen, rentmeester over tgraefschap van
Egmont ende rentmeester particulier over tquartier van Westvrieslant, bij meester Jacob Boll
daertoe

gecommitteert, hoe dat hij suppliant tsonder *jactantie* te spreken, hem altoes int exerceren van
zijne *vorseide* offitien soe bij tleven van den Grave van Egmont hooger memorien gequoten
heeft, als oick zedert zijnder *Graven* overlijden, die oick bij wille ende expres consent van
mijn vrouwe mijn Vrouwe de Princesse van Gavren, Gravinne ende Douaiyiere van
Egmont etc., zijnder *grafelicken compaigne*, het selffde offitien bedient heeft, naerder
blijckende

bij zeeckere copie vande continuatie ende het scriftelick gelieven van haere *edele* hieran
gehecht, bij de welcken haer *Edele* expresselick uitdruct, ende zijns suppliants missive
beantwoirt.

Indien hem suppliant bijden commissarys van zijne *Conincklike Majesteyts* wegen bevolen
ende voirgehouden

wort zijnen eedt te vernyeuwen, dat haer *Edele* tselve wil ende begeert bij hem suppliant
alsoe gedaen te worden, gemerct haer *Edele* liever van haeren ouden ende getrouwen
officiers gedient is als van eenige nyeuwe ende onbekende. Ende hoewel hij suppliant
nyet en weet int cleyn noch int groot int exerceren zijns *vorseide* offitien hem anders dan
wel ende volcommelicken gedraegen te hebben die oick met egheene saecken ter werlt
hem gemoeyt en heeft, tschijnt nochtans dattet uwer *Edele* belieft heeft hem suppliant
omtrent een maent geleden tot Eynckhuysen te ontbieden, die oick sulcx alsuu daer een
maent gelegen heeft sonder te weten wat yemant hem soude willen te laste leggen,
al twelck tendeert tot hem suppliants groote excessive costen ende bederffnisse. Gemerct
hij suppliant een oudt man is, ende oick belast met een oude impotente jonffrouwe ende
kinderen, die oick nootelicken in zijn comptoir dient te wesen, omme zijn rekenynge te
moegen

maecken, ende andere zijne affairen te doen, die hij suppliant nergens anders bequamer
en mach doen, dan binnen Alcaer. Soe *versouct* hij suppliant an uwer *Edele* onder
alle *reverentie*, dat uwer *Edele* hem suppliant gelieve te ontslaen uuter gevanckenisse
te Eynckhuysen, ende dat zijn suppliants gevanckenisse mocht wesen binnen zijnen huysen
tot Alcaer, mits dat hij suppliant te vreden is te stellen alsulcke souffissante cautie als
uwer *Edele* hem suppliant soude moegen voirhouden off daer inne te doen voir die
commissarys van Alcaer als uwer *Edele* goeden raedt gedragen sal, etc. Dit doende.

Zechelt te *weth* upten vii^e augusti XV^C LXXII hebben *seigneur* Frederick vanden Zevender
ende Jan Steenhuys wijlen burgermeester van Alcaer weder voirden

selven Teylingen geintercedeert an mijne heere de lieutenant Sonoy tot Eynchuysen omme up borchtocht ontslaegen te worden, daertoe zijnder *Edele* nyet verstaen en wil, seggende noch brieven te verwachten van zijne *Furstliche Genade*, ende dat hij soe lange *patientie* sal moeten hebben.

4.

Brief van Sonoy aan hoptlieden, kapiteins, bevelhebbers en soldaten, houdende verbod binnen Alkmaar te komen, daar de stad niet gehouden is officieren en soldaten in te laten zonder een door hem gezegeld en ondertekend bevelschrift.

Enkhuizen, 4 augustus 1572.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, Brieven en andere bescheiden rakende het beleg van Alkmaar in 1573, (1865), nr. I.

Wert van weghen zijne *Furstliche Genade* belast allen hoptluyden, capiteynen, bevelhebberen ende alle andere soldaten, dat zijluyden haer gheensins en vervorderen binnen de stede van Alcmaer te comen, gheen loopplaetse ofte monsterplaetse daer te houden. Ende dat die vande *voorseide* stadt dan gheensins gehouden en zijn eenige der selver hoptluyden ofte soldaten inne te laeten, tenzij dan zijluyden expresselick bevel van mij hyer toe hebben ende sulx bij mijn pitzyer ende gewoenlicke subsignature bewijsen. Actum tot Eynchuysen den vyerden dach in agosto anno XV^C twee ende tzeventich.

Diedrich Sonoy

5.

Brief van de graaf van der Marck (Lumey) aan burgemeesters, schepenen en raad van Alkmaar, verzoekende de brenger van de brief, kapitein Triere, met zijn vendel in te nemen.

Haarlem, 2 september 1572.

N.B. Gedrukt bij de Gelder, nr. II.

Wilhelm Graeff zu der Marcke, Vrijheer tot Lume, Serain, Borsset, Minderleyt etc., Erfvoecht tot Franchimont, gouverneur over Hollandt etc.

Eersaeme wijze discrete onse lieve besondere getrouwe. Door sekere occasien ons daer toe moverende, die den noot eyscht, is ons vriendelijck begeren ende wille dat ghij den brenger van dezen, onsen lieven ende getrouwen capiteyn Triere met sijn vendel knechten tot bewaernisse van der stadt ende borgeren (ofter eenigen aenstoot van vijanden oft discort tusschen den borgeren oft eenige anderen troubel (daert God voor behoede) soude mogen vinden) vriendelijck sult ontfangen ende innemen ende goet tractement doen, gelijk wij u vertrouwen, aengesien den *voorseide* Triere ons getrouwen dienst gedaen heeft ende voorts begeert te doene in alle daer de noot eisschen sal. Dwelc doende sult wel doen ende ons

oirsaecke geven tselve ter gelegender tijt in genaden te verschulden.

Erenveste lieve besunderere etc. D'almachtige God wille uwe *lieden* in welvaren ende prosperiteyt lange gesparen. Datum in Haerlem desen ii^{en} septembris XV^C LXXII.

U goede vriendt
Wilhelm Graff zu der Marck

[Geadresseerd aan:]
Erentvesten wijsen discreten onsen
lieven besunderen getrouwen
burgemeesteren, scepenen ende
raedt der stadt Alcmaer etc.

6.

Akte van getuigenis op verzoek van kapitein Jan van der Nieuwburch, houdende, dat deze voor 15 of 16 dagen op bevel van Sonoy twee boden en een jongen gezonden heeft om zijn luitenant en scheepsvolk in het Vlie, de Eems of Schubballich te bevelen met de schepen naar Enkhuizen te komen. (Enkhuizen), 12 september 1572.

Anno Domini XV^C twee ende tseventich den twaelfden dach septembris te vierder uuyre naer middachs sijn ter presentie van mij, Gerbrandt Reynerszoon Cloeten openbaer bijden Hove van Hollandt ende den secreten Raede in Brabandt des Coninx van Spangnien onse Genadige Heere geadmitteert notarys, in kennisse van die nae bescreven getuygen gecompareert, Ryenwert Janszoon, waerdt in Aemsfoert binnen Enchuysen, oudt xxxiii jaeren, ende Henrick Janszoon van Aemstelredame, oudt xxvi jaeren, die welcke rechtelijcken gedachtet *omme* den waerheyt getuychnisse te geven, hebben verclaert, getuycht ende gecertificeert, verclaren, tuygen ende certificeeren mits desen bij eede in hande mijns notarys ten versoucke van capiteyn Jan van der Nyeuwburch waerachtich te sijn, dat geleden vijftien ofte sestien dagen die requirant volgende tbeveelt (so hij seyde) van mijn eedele ende erntfestiche heere die luitenant ende gouverneur van wegen de Prince van Oraengien over Enchuysen etc, Jonckheer Diedrich Sonoy gesonnen heeft twee booden met eenen jonge ende daer bij scrite van sijn eygen handt aen sijnen luitenant ende scheeps volck adresserende *omme* dien te soucken in t Vlye, in Deems ofte Schubballich, ende doen upcomen voor Enchuysen metten schepe. Die oock ter dien cause

alleenlijcken ende geenen anderen binnen Enchuysen blijft. Dit seggende uuyt redene van heuren wetensschappe dat die twee voorseide booden metten jonge in bijwesen van hen attestanten afgevordert sijn met wye hij sijnen bryeve mede sonne, sondermeer verclaerende desen aengaende daer af die requirant versochte van mij notario gemaect te hebben openbaere acte een ofte meere in behoorlijcke forme. Aldus gedaen inden voor screven herberge Aemsfoert upt achtercamerken, daer bij wesende die **discrelen** Woulter Janszoon, snijder, ende Willem Volchartszoon, laecken bereeder, poorters der selfder stede Enchuysen, getuygen van goede geloove hierover geroepen sonderlinge ende gebeden. Des t oirconde hebbe ick, notarys voorscreven, mijn gewoonlijcke minute subsignatuure hier onder gesteldt.

Cloetenur s.s.s.t.

7.

Brief van de graaf van der Marck (Lumey) aan burgemeesters, schepenen en raad van Alkmaar, waarin hij zijn verzoek tot inneming van kapitein triere herhaalt.

Den Haag, 15 september 1572.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr III.

Wilhelm, Graeff vander Marcke,
Vrijheere tot Lumee ende Sarrain,
Borsset ende Minderleidt, Erffvoecht
tot Franchimont ende gouverneur
over Hollandt etc.

Eersame besunder vilgunstige liebe ende getrouwe. Ons verwondert nyet weynich, dat ghijlieden onsen lieben getrouwen capitain Triere met seinen crijchsvolcke, die wij ulieden gunstichlicker tot bewaernisse ulieder stadt ende eeniger anstoot der vianden toegeschickt hebben, ahn te nemen geweygert hebt. Des wij ons gheenssins tot ulieden versien en hadden, dan waer ulieden tot dien eeneghe besondere oirsake hadde ghemoveert, dat ghijlieden ons solchs stracx behoirde toegeschreven ende veradverteert te hebben, oft dat solchs verhalten zij doer eeneghen schreiven van Sonnoy ende meer dan in ahnsien ende obediencie van onseren bevele soude behooren statt te hebben. So is andermaill bij desen onsen expressen wille ende bevele, dat ghij onsen voirschreven capitain Triere met seinen crijchsvolcke

goetwillichlicken innemen ende die selbige beneven
alle goet tractement ende onderhout ontfanghen sult.
Daer ahn in allen goeden gefallen onsen wille ende meyninghe
gheschieden werdt. Des willen wir ons gantzlicken tot
ulieden vertrouwen ende gunstichlicken ende
genedichlicken te verschulden geneicht sein. Eersame
besondere vilgunstige liebe ende getrouwe, hiermede
ulieden den almechtigen God bevelende. Datum
inden Haghe desen xv^{en} dach van september anno
1572.

Ulieder goeder vrundt
Wilhelm Graff zu der Marck

[Geadresseerd aan:]
Eersame besondere vilgunstige
liebe ende getrouwe burgermeesteren,
schepenen ende raedt der stede
van Alckemair

8.

Brief van Sonoy aan Cornelis Jansz van der Nyenburch, dijkgraaf van Geestmerambacht, gelastende onverwijld uit Geestmerambacht 120 en uit de Schager en Nedorper koggen 59 mannen met gereedschap en leeftocht naar Enkhuizen te zenden tot het maken van enige sterkten. Enkhuizen, 27 oktober 1572.

N.B. Geadresseerd aan: Cornelis Jansz v.d. Nijenburg en “bij absentie aen Guillaume Mostart, lieutenant der stede van Alcmaer”.

Heer dijkgrave. Alsoe zijne *Furstliche Genade* van meeninge es alhyer ter stede eenige sterckten te maecten tot beschermenisse soe vande selfde stede als van tgemeen landt, *ende* men in alder haeste vele volcx *ende* arbeyders daer toe behoevende es, soe ist dat ick u van wegghen zijne *Furstliche Genade* wel scherpelick bevele *ende* auctorisere bij desen dat ghij van stonden aene aengesyen deses bryefs uuyten bedrijve van Geestmerambacht, over sendt alhyer tot Eynchuysen hondert *ende* twintich man met schoppen *ende* greepen *ende* oeck victualie voer xiiii dagen *ende* uuyt Schagen *ende* Nyedorper cogge, lix man mede versyen alsboven, *ende* yegelick vanden onwilligen van zijne *Furstliche Genade* wegen afneempt *ende* executeert de somme van xxv *karolus* gulden *ende* daer en boven een andre man up yegelix onwilligen coste alhyer te huyren. Hyer van zijt in gheene gebreecke want zijne *Furstliche Genade* gelyeste alsulcx. Es God bevolen. Geschreven tot Eynchuysen den 28 27 *octobris* anno 1572.

U goede frunt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersamen wijsen voersienighen Cornelis
Jansz. vanden Nijenburch, dijckgraeff
van Gheestmerambacht metten aen-
cleven van dien *ende* in zijn absentie
aen *Guillaume* Mostart lieutenant
der stede van
Alcmaer

[ci]to
[ci]to

[boven de bovengenoemde tekst staat kopstaand:]
ontfangen den 29

4 daghen *aen* vracht
200 *stuivers*

9.

Brief van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, houdende, dat hij een onderhoud met de door Alkmaar gezonden Philips Cornelisz heeft gehad en dringt erop aan de aan Mostaert, gouverneur van Alkmaar en Ruyschaver gegeven orders te helpen uitvoeren. Hij acht het nodig de voorsteden van Alkmaar te slechten en de bewoners onder te brengen in de bagijnenkloosters, waaruit de bagijnen moeten worden verwijderd.

Hoorn, 12 december 1572. N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. IV.

Eersaeme wijze voirsienige heeren. Ick heb uwe begeerten, deur
Phillips Cornelisz.(aen mij gesonden) verstaen *ende* begeerten ~~en~~ dierhal[ven]
dat ghij nyet weygerich en valt int innemen der knechten, soe
mijn sijn *Furstliche Genade* belast heeft u die te seynden. Ende van u gesan[ten]
wederom van sijn *Excellentie* gecomen sijn ende die selfste aen mij van
sijn *Excellentie* mochten gesonden werden mijn *meninge* te weten oft oirbaer
soude sijn die knechten daer te houden ofte van daer te trecken. Wil
sulcx mijn beste doen om alsdan u die knechten wederom quijt
te maecken *ende* soe veer oick sijn *Excellentie* begeeren is, die knechten
daer te moeten blijven, sal mijn beste doen aen sijn *Furstliche Genade* te scrijven
dat u alles des van node sal sijn tot onderhoudinge en bewaernys[se]
der stadt sult becommen. Middeler tijt wilt toch Mostaert,
uwen gouverneur, *ende* Ruychaever sulcx in aller ijl laet[en]
volbrengen, als ick aen *Zevender* *ende* aen hem gescreven hebbe.
Voirts soe ~~u~~ bevinde ick seer nootlijck te wesen, dat ghij alle
die voirsteden van uwer stadt of dedet breecken gelijk ick
Mostaert *ende* Ruychaever gescreven hebbe. *Ende* die luyden
die ghij die huysen af breeckt ofte afbreektbrant, laet die
binnen u stadt commen wonen in die bagijnen cloosters *ende* jaecht

die beghijnen, die u burgers kinderen nyet en sijn, wech. Te weten die out sijn, sult ghij schicken onderhout uuyt die convents goeden te hebben *ende* die jonge moegen gaen dienen *ende* sien haer broot te winnen. Eersaeme ~~bijsondere~~ *bijsondere* wijze voirsienige heeren, hier mede den almogenden God bevolen. Met haest uuyt Hoorn den xii^{den} decembris 1572.

U *lieder* goede vrunt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Aende burgermeesters
ende regierders der stede van
Alcmaer

10.

**Bevelschrift van Sonoy voor Cornelis Jansz van de Nijenburg, dijkgraaf van Geestmerambacht en de Schager en Nedorper koggen, om de regeerders van de steden en dorpen te gelasten de derde man naar Alcmaer te zenden, tot weerstand van de vijand voor Haarlem, en voorts wagens en paarden te zenden. Hen, die de dijkgraaf niet gehoorzamen, zal de gouverneur zo straffen, dat hun vrouw en kinderen het over 50 jaar nog zullen beschreien.
Hoorn, 20 december 1572.**

Ick Diedrich Sonoy, lieutenant *ende* gouvernuer van Enckhuysen, Hoorn *ende* tgeheele Waterlandt mit alle tgeene datter ancleeft van wegen mijns *Genadige* Heeren die Prince van Oraengien, Grave van Nassou, stathouder *ende* capitein generael der *Conincklijke* Majesteyt over Hollandt, Zeelandt, Westvrieslandt *ende* Uuytrecht etc. Gebiede *ende* beveele van weegen sijn *Furstliche* *Genade* Cornelis Jansz. vander Nieuborch, dijckgrave over Geestmerambacht, Schaeghe *ende* Nyriper Cogge, dat hij alle *ende* eenen igelick bisonder, als schouten, burgermeesteren, waerschappen *ende* medemakers van steeden *ende* dorperen van stonden an, ansiens deses sonder eenich vertreck eenen igelijck in den stijnen belaste te vergaederen den derden man omtrent Alckmaer, mit zijn behoerlijke [ge]weer, ofte die geen geweer en hebben, hunluyden geweer te doen geven van die geene die thuys blijven werden, omme dieselffde mit bij onsen crijsvolck te voegen, *ende* te wederstaen onsen erff vijandt, die (soe wij verstaen) althans omtrent Harlem zijn leger geslagen heeft. Voorts dat sij zo voele wagens mit paerden zullen mit haer brengen, als den *voirnoemde* dijckgrave haer belasten zal, omme allerhande victualie *ende* anders daerop het leger nae te voeren. Belaste *ende* bevele daer beneven allen *ende* eenen igelijken bisonder, den *voirnoemde* dijck-

grave in alles *voirseid* gehoorsam te wesen *ende* audientie te geven gelijk off ick *persoonlicx* selfst daer waer. Ende bij gebreke van dien, gelave ick die contraventuers, *ende* onwillige also te straffen dat het haere vrouwen *ende* kinderen over vijffich jaeren beschreien zullen. Oirconde deses heb ick mijn gewonlijke handt *ende* angeboren pitzeer hieronder gestelt. Tot Hoorn den xiiii decembris, anno XV^C LXXII.

Diedrich Sonoy

11.

Bevelschrift van Sonoy voor Cornelis Jansz van de Nijenburg, dijkgraaf van Geestmerambacht en de Schager en Nidorper koggen, gelastende onverwijld de derde man met geweer, schoppen, spaden en alle wagens en paarden naar de Vronergeest te zenden tot het maken van de Huigendijk. Hoorn, 20 december 1572.

Wert gelast van wegen sijne *Furstliche Genade* den dijkgraef van Gheestmeerambocht, mitsgaeders die Schaege *ende* Nidorpe[r] Coggen, aengesien deses sonder enich vertreck een derden man op te bieden met alle die waegens *ende* paerden sonder yemant uuytgesondert, met alsulck gewaer als sij hebben *ende* oick mede met schuppen *ende* spaeden *ende* haeren Huygendijk te maecken met riet ofte anders dat men die met waegens *ende* paerden mach rijden sonder enich dilay *ende* haer te laeten vinden buyten Alcaer op die Veronergeest, op dongenaede van sijn *Furstliche Genade* *ende* gesonden te worden voir vianden van sijne *Furstliche Genade* *ende* des gemene welvaerts vianden. Actum tot Hoorn den xx^{en} decembris 1572.

Diedrich Sonoy

12.

Bevelschrift van Sonoy aan hopman Ruychaver en Albrecht Albrechtsz, baljuw van de Nijenburg, om de twee provoosten van de schutterijen te Alkmaar te hunner assistentie te nemen en de dorpelingen van Castricum, Limmen, Heiloo, Egmond, Bergen en Schoorl te gelasten de derde man met wagens, paarden en leeftocht binnen Alkmaar samen te brengen, op straffe van het verbranden der huizen van de onwilligen. Met last aan het stadsbestuur van Alkmaar dit bevel te helpen uitvoeren. 20 december 1572. N.B. Eenvoudig 17^e eeuws afschrift.

[in marge:]

nota alles opde naem
vanden conning van Spaingen
ic gelt volck lichten etc.

[aanmerking van

A. Westphalen]

Copie

Ick Diedrich Sonoy, lieutenant ende gouverneur van Einchuysen, Hoorn, Medenblick, Alcmaer ende alle omleggende dorperen mit alle tgeene datter ancleeft van wegen mijne *Genadige* Heeren, dien Prince van Oraengien, Grave van Nassou etc., stadthouder ende capitein generael der *Conincklycke Majesteit* over Hollandt, Zeelandt, Westvrieslandt ende Uuytrecht etc., belaste ende bevele midts desen van wegen zijn *Furstliche Genade* den ersamen hopman Niclaes Ruychaver, Albrecht Albrechts baillu vander Nienburch, mitsgaders tot haeren assistentie te nemen die twee provoosten *vande* schutterien der steede van Alcmaer omme mitter daet alle omliggende darperen als Castercum, Lymmen, Heyloo, Egmond, Bargaen in Schoorll te constrinzeeren ~~mi~~ mit alsucke middelen ende gewelt als hem goedtduncken sal. In aller ile up te brengen den derden man ende haere wagenen, paerden, victualie ende andere mobile goederen, tot des eygenaers voordeel ende voorsekeringe te brengen binnen die voirschreven steede Alcmaer. Ende bij weigeringe van dien die goederen verboot te hebben ende te vallen in die hoochste ongnade van zijne *Furstliche Genade* ende den brandt indie huysen der onwilligen. Ende omme ditselve te effectueren, belaste ~~hier~~ ick van wegen zijn *Furstliche Genade* allen burgermeesteren ende regierders der stede van Alcmaer omme de *voirnoemde* hopman hulpe ende assistentie te doen. Oirconde deses hebbe ick mijn gewonlycke handt *ende* angeboren pitzeer hieronder gescreven ende gestelt. Actum tot Hoorn den xx^{en} decembris anno XV^C LXXII. Ende was onderteyckent aldus: Diedrich Sonoy.

[notitie op achterzijde:]

Scerpe brieff van Diderich Snoy an die van Alcmaer *anno* 1572.

13.

Brief van Cabeljau aan het stadsbestuur van Alkmaar, verzoekende hem bericht te doen over de vijand.

Medemblick, 24 december 1572.

Eersame ende vrome broeder. Dewijle de brengher deses na Alcmar reysen, hebbe niet willen na laten u *lieden* te bidden dat u *lieden* ons willen kondscap vanden viandt ende scrijven na u beste weten.

U *lieden* hertgrondelick bedanckende van de voorgaende.

Mit grooter haeste uuyt Medenblick den xxiii^{en} decembris XV^C LXXII.

U *lieder* vriendt ende broeder
wat ick *vermach*
Jacob Cabeliau

14.

Bevelschrift van Sonoy om bekend te maken, dat de onwilligen, die het herhaald bevel van de dijkgraaf van Geestmerambacht om de derde man naar Vronergeest te zenden niet hebben opgevolgd, gestraft zullen worden met branden en ophangen "In Ulieder deure". Hij heeft het vendel van Cabeljau te Oude Niedorp gelegerd om de executies te voltrekken.

Alkmaar, 26 december 1572.

Ick Diedrich Sonoy, lieutenant *ende* gouverneur van Enchuysen, Hoirn en tgeheele Waterlant met al tgene datter aencleeft es. Alzoe ick in personie up heden den 26^{en} decembris binnen Alcmer gecommen ben *ende* hebbe den dijkgraef van Geestmerambocht, Schagen *ende* Nieropre Coggen verleden acht oft thien dagen bevel hebbe gegeven om u *lieden* den derden man ut te maicken metsgaders zoe veel wagens met peerden, schuppen *ende* houwelen als ghij up moecht brengen. *Ende* alle u lieden gewaeren *ende* bevinden tzelve niet gedaen te sijn, belast tot ii ~~oft iii~~ mael sijnde geweest bijden voergecreven dijkgraeff, belast *ende* beveele u lieden midts dezen tselve te volbrengen up pene van verbrant *ende* gehangen te werden in u lieden deure van tselve te executeren. Hebbe ick het vendel van Joncheer Cabellau tot Oudenierop laten leggen omme het selve tot morgen den 27^{en} decembris te volbrengen. Hieromme en weest in geene gebreecke. ð Laet u lieden u vinden up de Veronergeest[^]gheest. *Gescreven* den 26^{en} decembris 1572.

Diedrich Sonoy

[notitie onderaan:]
betaelt die bode

15.

Brief van Schout en schepenen van St. Pancras aan Sonoy te Alkmaar, waarin zij verklaren 21 man geleverd te hebben, waarvan een deel in Haarlem is en een ander deel bij de vendels, die zijn opgetrokken om het beleg te breken. Zij verklaren voorts grote kosten te hebben gehad wegens het onderhoud van troepen en verzoeken van verdere leveranties verschoond te blijven. Met naamstaat der 21 mannen. 31 december 1572.

Eedele froome heere. Wij schoudt ende
 schepenen van *Sinte Pancraes* hier onder
 geteekent, attesteren mits desen dat wij
 tot beschermenisse ende behoudenissen van de
 landen ende voortganck der gemeen zaecke
 uuyt onsse dorpe in dienste ende souldije
 van zijne *Furstliche Genade*, mijnen *Genadige* Heere
 den Prince van Oraingen, zijn uuytgerust de xxi
 persoonen bij namen int billet hier beneffens
 begrepen, leggende eensdeels inder stadt
 Haerlem ende andere ondere de jegenwoordige
 vendelen treckende tot ontsettinge van
 tbeleg der *voorseide* stadt voor Haerlem.
 Ende alzoe onsse dorpe een arme scamele
 gemeente is nyet eygens besittende dan
 op de erffpachten ende lanthuyeren des
 coninx landen, houden wij ons daer omme
 voor de vorder lastinge van den uuyt-
 leveringinge vanden derden strijtbaer mannen
 van wapenen, naer ons vermogen thebben
 voldae. Boven desen ons nyetemin mede
 houdende voor gerecommandeert van de
 groote verteerde costen der souldaten
 dien wij dees dagen hebben geleden omme
 van onsse nae buyren die gheen souldaten
 hebben gehad, gerecompenseert te
 werden naer bevinden, ende discretie
 van zijne *Majestyts* officiers ons naest geseten
 ende kennisse hebbende. Voorts onssen
 angenomen vorder dienst tallen tijden bereyt
 zal werden gevonden. Bij hulpe vanden
 almogenden God die uwer *Edele* verleene
 voer spoedige regimente ende victorie
 der vianden. Uuyt ~~Alem~~ *Sinte Pancraes*, den leste
 decembris XV^C twe entzeventich.

X		X		X
Dit is tmerck van	Dit is tmerck	Dit is tmerck van		
Eyl Willems Schoudt	van Jan Gerritsz.	Jan Jansz. Cuyper		
X	X	X		
Dit is tmerck	Dit is tmerck	Dit is tmerck van		
van Meynert	van Jan Jansz.	Cornelis Jacobsz.		
Jansz.				

Namen der parsoonen bij die van
Sinte Pancraes uuytgelevert
 tot dienste van zijne *Furstliche*
Genade ende der gemeen zaecke.

Jan Jansz. Willich

Pieter Panraes
Cornelis Joppe
Jacob Reyersz. *alias* Vol
Thijmen Gerits
Zijbe Willems
Reyer Willems
Reyer IJefts
Garbrant Jans
Cornelis Garbrants
Luyt Gelles
Panraes Gelles
Cornelis Gelles
Jacob Jansz.
Claes Jansz.
Baltes Cornelis
Maerten Garbrants
Arien Jacobs
Thonis Jacobsz.
Heertgen Jacobs
Jan Pietersz., schipper

[Geadresseerd aan:]
Eedele ende froome
Joncheere Diedrich
Sonoy lieutenant *ende*
gouverneur van Enchuysen etc.
jegenwoerdich tot
Alcmaer

16.

Brief van Sonoy aan Cornelis Jansz van de Nijenburg, dijkgraaf van de Hondsbosse, en Hans Colterman, rentmeester van Kennemerland, houdende machtiging om de huislieden van Groet, Schoorl en Bergen te verplichten met alle wagen en paarden te gaan naar die plaatsen, die zij zullen bevelen. Alkmaar, 3 januari 1573.

Ick, Diederich Sonoy, lieutenant *ende* gouverneur van Enchuysen *ende* tgehele Waterlant met alle tgene datter aencleeft van wegen mijns *Genadige* Heeren den Prince van Oraengien, Graeve van Nassau, etc., stadt-houder *ende* capiteyn generael der *Conincklijke Majesteyt* over Hollant, Zelant, Westvrieslant *ende* Uuytrecht, hebbe geconstitueert *ende* constitueere mits desen Cornelis Jansz. vander Nieuburch, dijkgraef vant Hontbosch *ende* Gheestmeera**mbacht** *ende* Hans Colderman, rentmeester van Kennemerlandt, omme van wegen sijne *Furstliche Genade* die huysluyden te van Camp, Groedt, Schorel *ende* Bergen te moegen constringeren met alsulcke middelen als haer goedt duncken sal, dat sij alle die waegens *ende* paerden die sij ter plaatsen *voirseid* sullen moegen

becommen, sullen moeten brengen terplaetsen daer den
dijckgraef *ende* den rentmeester *voirseid* haer ordonneeren sal. In
oironde deses mijne gewoonlijcke hant *ende* aengeboiren
pitzier hier onder gescreven *ende* gestelt tot
Alcma[er], den iii^{en} january XV^C LXIII stilo *communi*.

Diedrich Sonoy

17.

Brief van Sonoy aan burgemeesters van Alkmaar, waarin hij hen beveelt mr. Willem van Coeten te onderhouden en hem 12 daalders te geven, hetwel zij mogen verrekenen met de contributie. 4 januari 1573. Met kwitantie van Willem van Coten. 6 januari 1573.

Belaste *ende* bevele van wegen sijne *Furstliche Genade* den burgermeesteren van Alcmaer, dat sij brenger deses, *meester* Willem van Coeten, bestellen dat hij onderhouden worde in cost *ende* dranck *ende* hem doch daer toe wilt geven twalef daelders *ende* wes ghij daeren boven van sijn onderhoudinge van cost *ende* dranck verschiet, belove den voirnoemde burgermeesteren, dat het haer tot betalinge sal strecken, in die contributie die sij sullen doen. Actum den iii^{en} january XV^C LXXIII.

Diedrich Sonoy

[toevoeging:]

Ick, Willem van Coeten hebbe dese *voorseide* achtien karolus *guldens* ontfangen bij consent van burgermeesteren van Alckmaer uuyt handen van Ghijsbrecht Paeu, ontfanger der *voorseide* stede exchysen. Toerconde mijn naem hier onder gestelt upten vi^{en} january anno XV^C LXXIII stilo *communi*.

Wyllem van Coten

18.

Schepenen en geburen van St Pancras leggen een nieuw naamlijst over van personen, die ten dienste en tot het ontzet van Haarlem zijn uitgetrokken, zijnde het totaal thans 38 personen, hetgeen meer is dan de derde man. 5 januari 1573

Eedele froome heere. Wij scepenen *ende* gebuyren van Sinte Paneraes, hier onder gescreven, attesteren dat zedert onsse voergaende scrijven hier beneven uuyt onsse dorpe ten dienste *ende* ontsettinge van Haerlem uuytgelevert es, de naervolgende *zeventhien* *persoonen* Jan Zymons., Jan Jacobs., Pieter Willems., Cornelis Arisz. Col,

Bastiaen Jacobsz., Jan Hendricxzoon,
 Cornelis Pietersz. Crijn, Joncker Jans,
 Pouwels Jansz., Cornelis Cornelisz.
 Soetman, Pancraes Keesis, Crijn
 Geeritsz., Garbrant Zymonsz.,
 Pieter Jansz. Piet, Pieter Jacobsz. Slock,
 Jonge Jan Cuyper, Pancraes Jansz.
 Belopende mette eerste eenentwintich
 te samen achtentertich *personen*. *Wesende*
 over tgetal van onssen derden man,
 te rekenen boven de jaeren achtien ende
 beneden de jaeren t zestich ende sulcx
 uwer *Edele* bevel voldaan hebben. In kennisse
 onsse marcken hier onder gestelt. Den
 v^{en} januari 1573 stilo *communi*.

X	X	X
Dit is tmerck van Jan Gerritsz. scepen scepen	Dits tmerck van Jan Jansz. Cuyper zoon scepen	Dits tmerck van Meynert Jans

Dits X tmerck van Jan Reyngens waerschap	bij mij Pancraes Cornellisz. X	X
--	-----------------------------------	---

19.

Brief van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, verzoeken de hem onverwijld enige lege teertonnen en turven te zenden. Egmond aan de Hoef, 7 januari 1573.

Eersame wise voorsienige heeren. Mijn erenstich begeren is dat ghij mij in aller ile wilt senden een deel ledige teertonnen myt oock een menychte van turcfven om in die in Dye vier pannen te barnen *ende* dat die teer tonnen vrij wat vet zijn. Dat doende sult mij vrintschap doen kenne. Godt dye ons tSijner eren bewaren wil. Amen. *Gescreven* up dye Hoeve tot Egmondt desen 7 january anno 1573 stilo *communi*.

Bij mij al uwen vrindt
 Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
 Aenden burgermeesters
ende regierders der stede van
 Alckmaer

20.

Brief van Sonoy aan burgemeesters van Alkmaar, verzoekende de brenger van de brief (zijn artilleriemeester) enige bassen te leveren, met belofte ze later te zullen teruggeven. Egmond, 9 januari 1573.

Eersame wijse voorsienyge heren. Mijn begeren is dat u zal g[e]lieven brenger deses mijnen artilyry *meester*, wilt laeten volgen alzulcke bussen als hij begeren zal *ende* zal u die selve weder leveren, want die sacke nu zoe *gelegen* is, dat wij se hebben te besygen. Dat doende sult wel doen kenne Godt dye ons tZijner ere wyl bewaren, amen. In aller ile in de abdie tot Egmondt desen ix january anno 1573 stilo *communi*.

Bij mij al uwen vrundt
D Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersame zeer descrete heren
burgemesters der stad
Alcmaer

21.

Bevelschrift van Sonoy voor de dijkgraaf van Geestmerambacht ca. en de baljuw van de Nieuwenburg om in de dorpen de burgemeesters en regeerders onder ede te doen verklaren hoeveel mannen tussen 18 en 60 jaren er zijn en hoeveel er zijn uitgetrokken. Zij zullen elke man, die door onbedrevenheid of gemis van wapens is achtergebleven, belasten met f. 6 per maand en de onwilligen bestraffen met f. 50.-- boete. Egmond aan de Hoef, 20 januari 1573.

Ich, Diedrich Sonoy, lieutenant ende gouvernuer van Enckhuysen, Hoorn *ende* tgeheele Waterlandt mit alle tgeene datter ancleeft, van wegen mijns *Genadige* Heeren, die Prince van Oraengien, Grave van Nassou, stathouder *ende* capitein generael der *Conincklike* *Majesteyt* over Hollandt, Zeelandt, Westvrieslandt *ende* Uuytrecht, belaste *ende* bevele van wegen zijn *Furstliche* *Genade* den dijkgrave van Geestmerambacht, Schaegen *ende* Nyreper Coggen mit den ~~schout~~ balliu van der Nieuborch, dat sij terstondt, sonder enich vertreck hem laeten vinden binnen die dorperen onder Geestmerambacht gelegen, ~~mit den~~ ofte dat sij die vredemakers ontbieden, daert haer bequaemst duncken zal, omme den burger*meesteren* ende regierders van die dorpen den eedt aff te nemen, omme te verclaeren mitter gerechte waerheit, op pene, zoe anders bevonden woordt, gestrafft te worden zoe meneeditgen toestaet, hoe sterck elck in zijn gebiedt van manvolck is, zoe wel armen als rijken *ende* hoe voel *ende* wij omme die zaeke uuytgetrocken zijn, rekenende van die jaeren 18 tot 60, omme tselve wetende die *voirseide* regierders der dorperen te bevelen *ende* ordineren van wegen zijn *Furstliche* *Genade* *ende* die Staeten des landen, volgende die ordinantie daerop gemaect, overmitz sij tot den crijch niet gewoont en zijn *ende* van geene munitie, tsij voers ofte anders gestoffeert, dat sij voor haeren derden man zullen opbrengen *ende* betaelen, volgende die *voirseide* ordinantie die summa van 6 carolus *gulden* voor ider persoon elcker maent *ende* t selve terstondt, sunder enich vertreck tellen in handen van den dijkgrave

~~ende schoude~~ bailliu *voirseid*, omme bij dieselve mit den aller eirsten in mijnen handen gebracht te worden. Dit alles onvermindert mijn voorgaende mandaet, die daer inne verboert hebben, van dato den 1^{en} january. Be-
laste ende bevele voorts bij desen, den *voirseide* dijckgraeve ~~ende schoude~~ bailliu,
mitz henluyden gevende volcomen autoriteit, last ~~ende~~ beveil, tinhouden
van desen in alle zijne punten te volcomen, gebrucken alle forme van
executie, die sij bevinden zullen dienende, omme mitter daet die *voirseide*
penningen te lichten. Die onwillige ~~ende~~ zulcke persoonen, als sij bevinden zul-
len, die *voirseide* ordinantie niet te willen volgen, op 50 *gulden* boete
te stellen tot profijte van tgemeene welvaeren ~~ende~~ hierinne in gee-
nen gebreke te wesen op pene van tgene gemeene welvaeren daer-
doer verachtert zoude moegen wesen, op hen luyden te verhaelen. Oir-
conde deses heb ick mijn gewoonlijke handt ~~ende~~ angeboren pitzeer hier-
onder geschrev[en ende] gestelt. Actum tot Egmundt op die Hoeffve den
xx^{en} january [XV^c] LXXIII stilo *communi*.

˘
Diedrich Sonoy.

[op achterzijde:]

1572

Gedencwaerdige stucken
ofte missiven bij Diedrich
Sonnoy, in de jaeren 1572 ~~ende~~
1573, aen Cornelis Jansz.
vander Nijenburch, als dijckgraef
vant Hontsboch ~~ende~~ Geestmeer-
ambacht, geadresseert.
Dese is geweest de grootvader
van Gerrit Jansz. van der
Nijenburch *zaliger*.

Noch een missive *vanden* Graeve
Licester, geadresseert als
boven in dato den 2^{en} augusti
† 1586.

De brieven van Diederich Sonnoy
geven last aen Cornelis Jansz.
vander Nijenburch, als dijckgraef
van Geestmeerambacht etc. *omme*
den derden man van steden ~~ende~~
dorpen met hun geweer te doen
vergaderen ontrent Alcmaer, *omme*
dieselve te voegen bij het krijghsvolck
~~ende~~ te wederstaen den erfvi-
jant, mitsgaders de stadt Alcmaer
te ontsetten door het doorsteken
der dijcken.

22.

Brief van Sonoy aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, waarin hij aandringt op versterking van het krijgsvolk in de stad en de kapitein der troepen te steunen, verzoekende voorts erop toe te zien, dat de uitvoer van granen, bonen enz. naar de vijand wordt gestaakt.

Egmond aan de Hoef, 21 januari 1573.

N.B. Gedrukt bij de Gelder, nr. V.

Eersaeme wijze voirsienighe. Alsoe ulieder capitayn bij mij is geweest ende ick deur hem *verstaen*, zijn vendel zeere lancksaem *versterckt* wordt ende deur dier oirsaecke niet zonders uuyt en can rechten als hij wel *verhopen* zoude te doene. zoe is mijn vrindtlick begeeren, dat ghij wilt de zaecke wat beter ter herten nemen, dan ghij tot noch toe gedaen hebt, gedinckende dat presentelick ulieden stadt naest de vijanden licht ende, daer ons God voir behoede, de eerste soude *verzocht* worden waert saecke wij eenich afbreeck creegen. Daeromme, wilt toch neerstich wesen ende met herten aerbeyden om prijs ende heere van u volck tot dienste van gemeene welvaert te *verwachten*, de *voirseide* uwe capitayn alle middelen toescickende *omme* zijn vendel te *verstercken* mitschaeders alle noodtruft daer toe dienende, volgende ulieder belofte ende bij ordonnantie van de derdeman schuldich zijt te doene. Als ick *verhope*, ghijlieden niet laeten en zult alsoe zulcx niet geschien en can, dan grootelicx tot preservatie van ulieder stadt ende tot *versterckinge* onse leger. Ulieden hier mede den Heere bevelende, dewelcke ick bidde heer burchmeesters ende regierders te willen spaeren in gesontheyt ende ulieder *verstercken* met Zijnen Heyligen Geest. Tot Egmont op de Hoefve den 21^{en} january 1573.

Wilt toch wat beter t opsicht nemen op de graenen, die ghijlieden uuyt de stadt toe laet te voeren, alsoe ick daegelicx diveersche clachten hooren, dat zoe cooren, boonen als anderen graenen zoe lichtelick uuyt de stadt zonder groot regaert werden gevoert datter een goede *partie* in de vianden leghere wordt gebrocht, twelck als ghijlieder wel meucht dincken, de vianden hier zoe langhe int landt houdt dat op zulcx niet uut gehacht en wordt. Alsoe sulcx een vande principaelle puncten zijn, daer wij de vianden meest meughen mede crencken, dat is heurlieder alle middelen van victuaille te beletten. Daeromme wilt hier inne goede toesicht nemen ende niet laeten uuytvoeren ten zij met goede *verzeeckerighe* waer tzelve zal gebruyckt worden.

Eure leute hardtzliche festelychste frunt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersaeme wijze voirsienighe zeere
discrete den burghemeesters ende
regierders der stad Alckmaer

23.

Brief van Sonoy aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, houdende, dat zij de kosten van Van Rijswijck, commissaris-generaal, dienen te betalen, verzoekende voorts boter, spek, vlees enz. te zenden om zijn knechten rustig te houden.

Egmond aan de Hoef, 24 januari 1573.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. VI.

Eherbaere wijze voirseenighe heeren. Ick bedancke u *Edele* van u goede advertisement. Wilt daerin volherden *ende* voort goede toesicht nemen, zoe u *Edele* alsnoch doende zijn. Aengaende Rijswijck, alzoe hij commissaris generael is van zijn *Furstliche Genade* ende de Staeten van Hollandt, ist wel reden dat men hem zijne costen reedelijker wijze betaele. Voort is mijn begeeren dat ghij ons doch int leger geen boeter laet gebreck hebben ende senden ons een tonne 5 ofte 6, oick speck, vleis end voort van alles, op dat wij die knechten in rust ende vrede moegen holden. Wilt mij ansiens dieses 1 aem wijns senden *ende* schrifft mij wat die cost, ick zalt betaelen. *Edele* wijze heeren, onse Heere Godt zij myt u. Mit haest op die Hoeffve den 24 january XV^C LXXIII.

U *lieder* goede vrindt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eherbaere wijze voirseenighe
heeren burgermeesters ende
regierders der steede
Alckmaer

24.

Brief van Sonoy aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, verzoekende het lijk van hopman Focabel, overleden te Alkmaar, naar Egmond te laten overbrengen om hem volgens oud krijgsgebruik te laten begraven.

Op het huis van Egmond, 31 januari 1573.

Ehersaeme discrete heeren. Alzoe Focabel, hopman, in den Heere

gerust is, *ende* beveelhebben *ende* soudaeten begeren dat licham al hier tot Egmond te hebben, om nae olde krijchsgebruick ter eerden te brengen, so is mijn versoeck dat u *luyden* den luyden die aldaer om tlicham te haelen comen, alle behulp willen doen, om alhier te brengen. Ende zoe u *luyden* daer enige penningen toe verschiet, zal ick maken, dat u *luyden* restitutie daarvan hebben zult. Eersaeme discrete heeren, u *luyden* hiermit den Heere bevelende. Mit haest op thuis van Egmond den lesten january XV^c LXXIII.

U *luyder* goede vrindt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Burgermeesteren
ende regeerders der
steede
Alckmaer

25.

Brief van Sonoy aan burgemeesters en regeerder van Alkmaar, gelastende geen krijgslieden zonder paspoort te laten passeren en de boeren te bevelen enig hele of halve rotten, die zich op het platteland schijnen op te houden, gevangen te nemen en naar hem op te zenden.

Uit den huize van Egmond, 1 februari 1573.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. VII.

Eersaeme wijze voirsienyge heeren. Mijn begeeren is vruntlijcken op u *luyden*, dat ghij luyden wel scerpelijck toe wilt sien *ende* geene crijsluyden laeten passeeren, ofte sult eerst sien haer paspoirt onder mijn hant geteyckent ofte deur beveel van mij *ende* soe veer sij geen paspoirt van mij en tonen, sult die selfde wederom seynden. Voirts soe ghij weet datter enyge crijsluyden, tsij rotten ofte halve rotten, ontrent u stadt opten huysman leggen, sult die huysluyden gebien die selfste gevanckelijck te nemen *ende* mij al hier te brengen ofte mij in aller ijle sulcx over scrijven ofte laeten weten op dat ick daer inne mach versien. Eersaeme wijze voirsienyge heeren, hier mede den almogenden Heere bevolen. Met haest uuyt den huuse van Egmont den eersten ~~janu~~february XV^c LXXIII stilo *communi*.

U *luyder* goede vrunt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Aende burgermeesteren *ende* regierders
der stede van
Alcmaer

Brief van Sonoy aan Guillaume Mostart, luitenant-gouverneur, en burgemeesters en regeerder van Alkmaar, gelastende de gallei van Haarlem uit Jisp te laten weghalen en te trachten die te behouden. Deze gallei dient met en andere door hem naar Alkmaar gezonden gallei tegen de vijand te worden uitgerust, met zo mogelijk nog een derde gallei.

Enkhuizen, 14 februari 1573.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. VIII.

Mijn heren luitenant en burgermeesters. Ick kan nyet nae laeten uwe *luyden* in alder haeste te adverteren hoe zeer nootelick es ghijluyden terstondt laet haelen ende salveren de galey leggende tot Ghisp, toete **varen** die van Haerlem, ten eynde die bij de viandt nyet genomen en werdt. Ende dunckt mij geheel noodich ghij de *voorseide* galey gehaelt hebbende, die terstondt doet toe rusten met het andre geleyken dat van hyer gecomen bij u es, ende waer oick nyet quaet ghij noch een ander daer toe lyet maecken om gelijckelick tegens de vianden te gebruycken, maer voor al wilt die van Ghisp in alder diligentie doen haelen. Ende bevele u *luyden* hyer mede den Heere. In haeste tot Eynchuysen den 14 february anno 1573 stilo *communi*.

U *luyder* goede vrient
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Erntfesten fromen wijsen
voersienighen *Guillaume*
Mostart luitenant ende
burgermeesters ende regierders
der stede van
Alcmaer

27

Brief van Willem van Oranje aan schout, burgemeesters en regeerders van Alkmaar, houdende, dat Engelbrecht van Maeslandt en Nicolaas van der Laan, burgemeesters van Haarlem, gecommitteerd zijn over de rekening van Holland, verzoekende hen ter zijnde te staan bij het innen der verschillende omslagen en heffingen.

Delft, 20 februari 1573.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. IX.

Die Prince van Oraengien, Graeve van Nassau
etc., Heere ende Baroen van Breda, van Diest
etc.

Eersaeme lieve bezondere. Alzoo wij Enghelbrecht
van Maeslandt Cornelisz. ende Niclaes van den
Laen, burghemeester der stadt Haerlem ghecommitteert

hebben over de reeckeninghe in Hollandt, soo ist dat wij u luyden wel ernstelijcken belasten ende ghebieden bij desen dat ghij in als volcompt ende achtervolcht ende oock bij den gheenen dye bij u totten ontfanck vanden imposten, xii^{den} penning, leeninghen ofte andere *omme-slaeghen* in uwe steede *ende* jurisdictie van dyen ghestelt zijn doet volcomen *ende* achtervolghen tghundt zijluyden bij hoere ordinaris ofte extra ordinaris clercken volghende hoere commissie bevelen zullen in allen schijn off tzelffve bij ons gheschiede.

Eersaeme lieve *bezondere*, onse Heere Ghodt zij met u luyden. Ghescreven tot Delft opten xx^{en} february 1573.

U ghoede vrundt
Guillaume de Nassau

[Geadresseerd aan:]
Eersamen wijsen onsen
lieven bijsunderen den
schout, burgermeesteren
ende regierders der stede
van Alcmaer

28

Bevelschrift van Sonoy voor de stad Alkmaar om twee bolwerken aan te leggen en de voorsteden te slechten, na taxatie der schaden, welke op- gelijke wijze betaald zullen worden als te Leiden, Delft, Gorinchem, Gouda en andere steden.

Enkhuizen, 2 maart 1573.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. X. Zie ook Boomkamp, bl. 195.

Wordt geordineert van weghen zijne *Furstliche Genade* dat die van Alcmaer zullen metten eersten heure stadt verstercken met twee bolwercken op malcanderen *responderende* boven aen de hoochte, te weten een dat sal beschyeten de strijckweeringen noort *ende* oost, het andere dat sal beschyeten zuydt *ende* oost. Ende dat alle de voorburgen ofte voorstadt sal sonder vertreck affgebroecken *ende* gedemolieert werden, behoudelick dat voor het affbreken sal geschyeden taxatie vanden schaeden *ende* interessen die de *voorseide* voorsteden lijden naer gelegentheyt der saecken *ende* des tijdts, welke taxatie sal betaelt *ende* voldaan werden in voeghen ende manieren als die van Leyden, Delft, Gorchum, Goude *ende* andre steden ghedaen hebben ofte doen sullen, ten waere zij eenighe meerder redene hadden daer op dan naer reden *ende* billicheyt regard sal genomen werden. Aldus gedaen tot Eynchuysen den tweeden dach in mar[ty] XV^C LXXIII naer ghemeen scrijven.

Diedrich Sonoy

29

Brief van Sonoy aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, verzoekende hopman Coenraet van Steenwijk met zijn krijgsvolk in de stad te nemen, hopende spoedig zelf naar Alkmaar te komen.

Hoorn, 8 maart 1573.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XI.

Eersaeme wijze zeere voirsienige. Alzoe ick deur merckelicke redene ende oick de wille ende begeerte van zijne *Furstliche Genade* is de stadt van Alckmaer voir dese tijt met ettelick krijchsvolck de voirsien, zoe ist dat ick u *luyden* van wegghen zijne *Furstliche Genade* bidde ende belaste dat ghij Coenraet van Steenwijk, hopman, met zijn krijchsvolck binnen uwe stadt ontfanct zoe haest hij hem voir de stadt met zijn volck presenteert ende hier inne in geen weygeringe en doet. Ter tijt ick bij u *luyden* arrivere, dat ick hope zeere corts geschien sal, *verhopende* dat den *voirseiden* hopman met zijn krijchsvolck zoe goet regiment met die borgeren zal holden, als ick hem wel ernstlick belast hebbe dat hij anders zijn heere ende eet naer zal trachten dan wel de hopluyden ende het krijchsvolck tot Egmont liggende, alzoe hij van een ander aert is ende ongetwijffelt een ander regiment zal holden. U *luyden* hiermede den Heere bevelende. Tot Hoorne den 8^{en} marty 1573.

Diedrich Sonoy

Tegen mergen haevent
zult van een deel cruyts
geprovideert wesen ende zoe
verre *devoirseide* knechten daer wesende
met de borgers niet en *cunnen* overeen
commen indien het noot is, zal u *luyden* van
andere hopluyden ~~of medende~~ knechten
keure geven.

[Geadresseerd aan:]

Eersaeme wijze zeere discrete
burgemeesters ende regierders
van
Alckmar

30

Brief van Sonoy aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, houdende, dat met hulp van Enkhuizen, hoorn, Medemblik, Edam en Monnikendam een grote armada van schepen en galleien is uitgerust, met verzoek kruit te zenden.

Edam, 11 maart 1573.

N.B. Gedrukt bij de Gelder, nr. XVIII.

Eersame bijzondere zeer discrete heren burgermeesteren der stede van Alckmar. Alsoe uwer [*Edele*]

wel verstaen heeft de gestaltenisse van onsen saecke alhier *ende* ghemerct onser aller welvaeren hieranne is hangende, ten si wij onsen medebroederen ontsetten *ende* wij nu met hulpe der steeden Enchusen, Hoorn, Medenblick, Edam *ende* Monickendam een groote ar-

maede van scepen *ende* galeyen toegerust hebben, van meeninge sijnde den onsen t ontsetten ofte ons te waegen *ende* ghemerct ons meeste mangelt an cruyt welcken ick u *lieden* corts een somme gesonden hebbe, soe is mijne eernste-lijcken begheeren dat ghij ons ten minsten een paer hondert pont wilt sen[den], soe lief u twelvaeren van onse vaderlandt is. Belove u wederomme in uwen noode te ontsetten, soo veel mij doenlijck sal weesen. *Verhopende uw Edele* hierinne niet sal weesen in gebreecke. Uuyt Edam den xi^{en} marty anno XV^C LCCIII.

U *lieder* goede vriendt

Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersame wijze voorsienige heren
burgermeesteren *ende* regeerders der
steede van
Alckmar

31

Brief van Willem van Oranje aan burgemeesters en vroedschappen van Alkmaar, houdende, dat hij vernomen heeft dat de vijand een aanslag op Alkmaar zal doen, zodat men waakzaam moet zijn.

Delft, 13 maart 1573.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XIV.

Die Prince van Orangien, Grave van Nassau etc.,
Heere ende Baroen van Breda, van Diest etc.

Eersame lieve besundere. Alsoe wij jegenwoirdelijck onderricht sijn dat den vijandt sekeren aenslach op die stadt Alckmaer heeft, waer doer hij wel verhoept die selve stadt in corterren tijde wederom onder sijne tyrannie te brengen, hebben wij niet connen gelaeten u tselve insgelijcx bij desen te verwittigen *ende* te waerschouwen, ten eynde ghij goets tijts daer inne versiet *ende* al sulcken grooten ongeluck voircompt, tsij bij inneneemen van eenighe knechten ons toestaende ofte bij eenige andere

middelen die ghij oirbaerlijcxste ende bequaemste
vynden zult, op dat doer alzulcken ongeluck die goede
mette quaede nyet te lijden en hebben. Ulieden
daerom andermael vermanende dat ghij daerop lettet soe
als ghij totter selver stede uws selffs, uwer
huysvrouwen ende kinderen welvaren zult bevinden
behoirende.

Eersame lieve besunderere. Onse Heere God sij met u.
Ghescreven tot Delft opten xiii^{en} dach marty 1573.

U lieder goede vriendt
Guillaume de Nassau

[Geadresseerd aan:]
Den eersamen wijsen
lieven besunderen
borgemeesteren ende
vroetschappen der stede
van Alckmaer

32.

Brief van Sonoy aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, houdende verzoek zich garant te willen stellen voor het bedrag van 1800 gulden, dat de rentmeester Augustijn van Teylingen beschikbaar heeft en aan hem wil afdragen voor het onderhoud van het krijgsvolk te Egmond. Hij zal ervoor zorgen dat de Staten binnen drie weken een betalingsordonnantie afgeven.

Edam, 20 maart 1573.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XV.

Heer burgermeesters. Alsoe ick noodtsaeckelijck gelt moet hebben tot onderhoudinge het leger tot Egmont ende nyet langer sonder gelt, ende die knechten leeninge te doene, en sie bij een te houden, ende ick verstaede rentmeestere vande impost Augustijn van Teylingen ontrent achtien hondert gulden veerdich heeft, die hij te vreden is mij aen te tellen ofte aen Dierich Oloffz. Soe verre u *Edele* voir die selve summe wilt spreekken, dat ick hem binnen viertien daegen ofte drie weecken ordonnantie sal doen hebben vande Staeten, dat sulcke somme van penningen als hij aentellen sal, hem strecken sal tot betalinge ende ontlastinge van sijnen ontfanck. Soe is mijn vruntlijck begeren op u *Edele* van wegen sijne *Furstliche Genade* ende tgemene lants welvaert, op datter geen verstroeynge onder tvolck comme ende dat ick het volck bij een mach houden, ende de leger tot Egmont mach onderhouden. Dat u *Edele* nyet laeten en wilt, als den *voirseide* Augustijn van Teylingen op de conditie als boven afte spreekken ende daer voir borge wesen ende ick en sal nyet laeten u *Edele* binnen den gestelden tijt te ontlasten ende tot allen tijden u *Edele*

als principael voir garant staen, als sulcx wel behoirlijck is. U *lieden Edele* hier mede den *Almoegenden* bevolen, die u *Edele* wil spaeren in gesontheyt. Tot Edam den xx^{en} mart[y] XV^C LXXIII, stilo *communi*.

U *lieder* goede vrunt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
[A]en burgermeesters [ende]
regeerders der stede v[an]
Alcmaer

33.

**Akte van kwitantie voor Sonoy wegens 1500 gulden, die zijn secretaris Dirck Oloffsz ontvangen heeft van de impostmeester te Alkmaar, waarvoor burgemeesters van Alkmaar zich borg hebben gesteld. Edam, 24 maart 1573.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XVI.**

Ick Diderich Sonoy, gouverneur ende lieutenant over Enchuys[en], Hoorn, Medenblick *ende* geheel Waeterlant, bekenne mits desen ontfangen te hebben van den impostmeester der stede van Alcmaer, bij handen van Dirick Olofsz., mijnen secretarys, de *somme* van vijftienhondert guldenen, te xl grooten vl[ae]ms tstück, *ende* dat ten behouve der gemeen saecken, waer vooren de burgermeesteren van Alcmaer hen starck gemaect hebben ende belove hen*lieden* de *voirseide* *somme* in reeckeninge gepasseert te worden inden ontfanck *vanden* imposten, die in der *voirseide* stede van Alcmaer ontfangen worden. Desen toirconde mijn hantteycken hier onder gestelt *ende* aengeboren pietzier up gedruet. Actum tot [E]dam den xxiiii^{en} marty XV^C LXXIII.

Diedrich Sonoy

34.

**Brief van Willem van Oranje aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, houdende, dat hij Charles van Boisot naar Waterland heeft afgevaardigd tot regeling van zaken, met verzoek hem hulp te willen verlenen. Delft, 24 maart 1573.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XVII.**

Die Prince van Oraengien, Grave van Nassau etc.,
Heere ende Baron van Breda, Diest etc.

Eersame discrete lieve besundere. Alzoe wij tegenwoirdelick zeer noodich bevonden hebben eenen gequalificeerden persoon na het Waterlant aff te veerdigen, om zekere merckelicke ende gewichtige saecken, betreffende

de versekeringe ende welvaert van dien lande ende van
ulieden, hebben seer bequaem geacht daer toe te committeren
den heere Charles van Boisot, brenger deser, die
daer gaet van ende in alles wel geïnformeert van onse
intentie ende meyninge. Waeromme hier nyet noodich
en is eenich wijder verhael te doene. Begerende dat
ghij hem in alle tgene, dat hij ulieden van onsen twegen
aenseggen ende voordragen zal, volcomen geloove toe stellen
wilt, als onsen eygen persoon ende daer benefens
hem met allen mogelicken vliet in alles goede hulpe ende
bijstant doet. Nyet twijffelende off ghij en sult
de saecke behertigen *ende* alles nacomen ende des te
meer nademael dat de bevorderinge vande gemeyne saecke
ende uwer aller welvaert sulckes voordert ende ons *daeraen*
een welgevallen doen.

Eersame discrete lieve besundere. Den almogende Heere
zij met ulieden. Gescreven tot Delft, den xxiiii^{en}
marty 1573.

U lieden goede vriendt
Guillaume de Nassau

N. Brunynck s.s.s.t.

[Geadresseerd aan:]
Den eersamen discreten
onsen lieven besunderen
burgermeesteren, schepenen
ende regeerders der stede
van Alckmaer

35.

**Brief van Henrick van Broechusen, overste-luitenant, aan burgemeesters en regeerders
van Alkmaar, berichtende, dat gisteren drie galleien door Zaandam zijn gevaren, met
verzoek ze veiligheidshalve buiten de stad te houden, nu het markt is.**

Egmond, 27 maart 1573.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XIX.

Eherbaere wijze voirsenige heren, insunder gunstige
goede vrinde. Alzoe ick verstaen hebbe, dat op
gisteren drie galeien door Sardam gelopen zijn ende
als nue marcket in uwe steede is *ende* onder dexel
van coopluynen *ende* bueren die steede wal lichtlijck
mochte in genomen worden, so is mijn vrendtlijck
begeren, dat u *luyden* dat mercket buiten u steede,
nae olde crijchsgebruick ~~ende recht~~ wil holden laeten,
opdat u *luyden* *ende* ons daerdoor geen schaede geschien
mach. Hiermit den Almachtigen bevolen. In

haest tEgmond den 27 marty anno 1573.

U *luyder*
goede vrindt Henrich van Broechusen
over *luthenant*

[Geadresseerd aan:]
Eherbaere wijse voirsenige heren
burgermeesters *ende* regierders der
steede Alckmaer, mijne insundere
goede vrinden
Alckmaer

36.

**Lastgeving van Sonoy voor Jan Heerts te Alkmaar, om met zijn gezelschap een brouwketel, uurwerk met klokken en enig bakken uit de abdij van Egmond weg te halen ten behoeve van de stad Alkmaar. Alkmaar, 1 april 1573.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XX.**

Werdt bij desen gheauthorizeert *ende* ghecommitteert Jan Heerts van Alckmaer, omme met zijn gheselschap te haelen uut de abdye van Egmont den brouwketel, horologie metten clocken *ende* zekere backen, ten behoeve der stede Alckmaer. Zal hem daeromme een yghelijck met zijn gheselschap tzelve vrij, vranck, onverhindert *ende* onbeschaedicht laeten haelen, *vervoeren*, *passeren* *ende* wederkeren, op pene van te vallen in de ongenaede van zijne *Vorstelijke Genade*. Aldus ghedaen tot Alckmaer den eersten dach aprilis 1573, naer Paesschen.

Diedrich Sonoy

37.

**Request van inwoners van Egmond aan Willem van Oranje, verzoekende vrijdom van landhuren wegens de inlegering van 's prinsen troepen en het roven van hun vee door de Spanjaarden.
Met appointement van 6 april 1573.
N.B. Zie Boomkamp, blz. 193-195.**

Aen d *Excellentie vanden Prinche*
van Orangen

Gheven zeer ootmoedelijcken te kennen u *Furstliche Genade* onderdanighen dyenaeren Bartholomies Symonsz., Schotgen Coemen, Jan Miesz., Aelbert vanden Nooll, Thyman Ghijssen, Koren kindt *ende* Willem Florysz. *con* socii, hoe dat zij *supplianten* duer dyen tleger van u *Furstliche Genade* tot Egmond Bynnen leyt, *ende* daegelijcx groote costen moeten lijden duer dyen dat zij *supplianten* den soldaeten ofte knechten tot Egmond upten Hoeve den cost gegeven hebben den tijt van omtrent

vii weecken *ende* noch daegelijcx den cost moeten geven *ende* bovendyen noch daegelijcx haer coeyen *ende* paerden genoemen verden vanden Spaenjaerden *ende*, zoe zij *supplianten* zijn schaeme huysluyden dyen all up gehuyert lant sitten, hebbende huer landen tot groote hoeghe prijse vanden rentmeester van Egmondt gehuyert, nyet wetende waarmede den *supplianten* haer achtelley[cken] huyere zullen betaelen noch oock mede gheen gelt en weeten te krijgen *omme* andere beesten te coopen. Zoude daer *omme* versoecken dat u *Furstliche Genade* gelieve aen te sien den *supplianten* haer armoede *ende* groote costen dyen zij daegelij[cx] moeten lijden, den *supplianten* te ontslaen vanden huyere van haer lant dat zij hebben, *ende* voorts den *supplianten* te gonnen een redelijcken tijt *omme* haer ~~versey~~ achterstallyge huyere te betaelen. Dit doende etc.

[in marge bovenaan:]

De renthemeester van Symonsdr.
zall zijne *Furstliche Genade* vanden huyringhe *ende* ontslaginge van dien ad-
verteren *ende* oick angaande
de grote lasten vanden *supplianten*
owerschrijden, om de zelwe
op deze gehoirt zijnde
voorts gedaan te worden na
behoren. Tot Delft den xxiiii^{en}
february anno XV^C LXXIII.
Guillaume de Nassau

[in marge middenin:]

Depest. Na voorgaande ad-
vys vanden renthemeester van Symonsdr.
ontslaet zijne *Furstliche Genade* den *supplianten*
vanden vordere huyringhe dye
zij hebben anden landen in dezen
benoempt, welverstaende dat
zij nyeuve huyringhe zullen
moeten maecken *ende* verlopen
pacht betalen, ghelijck zij met
den renthmeester zullen verdraghen. Actum
den vi^{en} aprilis anno LXXIII tot Delft.
Guillaume de Nassau

[in marge onderaan:]

Achtervolgende uwer *Furstliche Genade*
apostille van advys upte merge
van desen an my als rentmeester
van tgraefschap van Egmont
geaddrescheert, soe hebbe
ick de selve int lange gevisiteert
ende beroerende mijn advys

up tgene bij de selve requeste versocht wort, dunct mij onder correctie van uwer *Furstliche Genade* datmen de supplianten cum sociis, omme de redenen int lange *verclaert* in dese heurluyden requeste die sulcx warachtich zijn, wel voir desen tijt souden moegen ontslaen vande bruyck waer vande landen bij hemluyden voir een tijt van vijff jaeren int openbaer up wel een hooge prijs in pachte genomen, soedat die noeyt in lange jaeren dat ick rentmeester geweest zij, meer gegonden en hebben gehad. Ende datmen de selver alleen voir desen jaere XV^C LXXIII souden weder int openbaer *verpachten*. Ende belangende de huyerwaer ende pacht vanden *verleden* jaere XV^C LXXII die al *verschenen* was up Kersmisse nu lestleden, dat zijluyden omme de redenen *vorseid* gehouden sullen wesen de selve te betalen een iii^c part up Jacobi nu eerstcommende als den xxv^{en} july ende de andere twee termijnen up Lichtmisse ende Jacobi XV^C LXXIII telcken de helft, mits dat die borgen verbonden sullen blijven tot dat die laetste pennynge betaelt sullen wesen. Actum onder mijn handteycken desen laetsten in maerte anno XV^C drie ende tseventich. Bij mij

N.van Teylingen s.s.s.t.

37a.

Memorie ter vaststelling van het aandeel van Enkhuizen, Hoorn, Alkmaar, Edam, Monnikendam en Medemblik in de 13.000 gulden, bestemd voor de uitrusting van oorlogsschepen. 7 april 1573. Authentiek afschrift. N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXI.

Memorie

Alsoo de stede van Noorthollant den vii^{en} aprilis tot Enchuysen versamelt om bij maniere van leeninghe terstont yegelijck in tzijne up te brengen zekere somme van penningen tot haestighe uuytrustinghe der schepen van oorloghe *ende galeyen*, die gedeputeerde die sake *ende* taxatie eyntelijck submitteren aen Cornelis Boom *ende* Willem Bardesen *ende* bij den selven gesubmitteerde uuytghesproken sulcx hier na volgt.

Die van Enchuysen	drie duysent guldens
Die van Hoorn	vier duysent gulden
Die van Alckmaer	twee duysent vijfhondert <i>gulden</i>
Die van Edam	twee duysent
Die van Munnickedam	een duysent gulden
Die van Medenblyck	een duysent gulden
	is tsamen xiii ^m v ^c gulden

Van welcke somme die yegelijck int zijne binnen drie eerstcommende daghen op sal brenghen, yegelijck van haer weder assignati[e] gedaen zal worden omme ten eynde van een maent naet opbrengen van huere quota die selve hare verschoten penningen terstont

yegelijck int zijne weder te ontfanghen *vanden* stempel impost *vanden* zuyvel *ende* andere impost *ende* of yemant het ontfang int hare zoo veel in haest nyet mochte strecken, zullen die zelve haer reste tot haer opgebrochte summa moghen ontfangen in alle alsulcke steden als haer opgebrochte *penningen* daer ontfangen sullen hebben.

Is toegelaten *ende* geconsenteert bijden gedeputeerden *voorseid* dat een *yegelijck* in zijn stede de *penningen* *voorseid* sal mogen collecteren mit alsulcke middelen alst hem best *ende* oorboorlijcxst *dunckende* zal, midts conditie dat een *yegelijck* de *voorseide* *penningen*

in de *voorseide* drie daghen binnen der stede van Enchuysen furnieren zal, op pene van de hoogste ongenade van zijne *Furstliche Genade*. Actum ut supra.

Nae voorgaende collatie mit de principale memori[e] bevonden te accorderen bij mij

Jacob Joostens s.s.s.t.

38.

Akte van schuldbekentenis, van de Staten van Holland voor Jan Jansz Timmerman, groot f.10:10:-, te voldoen binnen een jaar. 15 jaar 1573.

N.B. Getekend door Philips Cornelisz, gecommiteerde van de Staten te Alkmaar (en na 6 september 1573 toegevoegd burgemeester).

Die Staten des Landts van Hollandt, bekennen bij desen schuldich te wesen Jan Jansz., timmerman, ofte den houder deser, bij zijnen wille, de somme van tien gulden tien stuvers van veertich grooten Vlaems tpondt, uuyt zaecke van ghelijcke somme ten behoeve van t ghemeen landt bij hem den selven Staten gheleent, upte teyckeninghe *ende* rijsinghe vande ghelde, naer inhoudt der ordinantie *ende* placate daer van zijnde. Te betalen dvoirscreven somme binnen een jaer naer datum van desen. Daer toe dvoirnoemde Staten hem bij desen verbinden onder bedwanck van allen rechten *ende* rechten. Actum *ende* toirconde deser ondergheteyckent upder selver Staten ghecommiteerde, binnen der stede van Alcmaer, den vijftienden dach des maendts aprilis XV^C drie *ende* tzeventich.

Philips Cornelisz.

39.

Brief van Boisot aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, verzoekende proviand te Alkmaar op te kopen ten behoeve van het leger, ingeval de rentmeesters in Waterland de bij advies van gedeputeerden op te brengen 3 á 4000 gulden niet betalen.

Enkhuizen, 17 april 1573.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXII.

Eersame wijze *ende* zeer discrete lieve besonder goede vrienden. Alzo ick bij advise van die gedeputeerde

der steden van Waterlant, alhier tot Enckhuysen
verzamelt, geschreven hebbe an die rentmeesteres aldaer,
dat zij een wesentlicke somme, beloopende drie of
vier duysent guldens, in u *ersame* handen zauden over-
tellen, omme den soldaten int leger eene leeninghe
te doen. Zo hebben wij oock niet kuenen laten,
bijder derzelver gedeputeerde advise, u *ersame* bij desen
te bidden, in gevalle die *voorseide* rentmeesteres zo een somme
mitter haest niet en kosten opbringhen, dat ghij op
u geloove zo veel provianden coopt aldaer inder
stat, darmit die proviantmeesteren dat leger vuer
die hant spisen mach, tot dat daer voorder in
versien werde, het welck kurts geschien zal
mit Gods hulpe, * die alle tijt genadiglick mit u
wil zijn. Datum Enckhuysen den xvii^{en} dach
aprilis 1573.

De al u *ersame* goede vrient
Charles de Boisot

[in marge:]

*angesien die andere
steden beloft hebben,
u *ersame* daarvan te
indemneren

[Geadresseerd aan:]

Den eersamen wijsen
ende zeer disreten
burgermeesteren *ende* regierders
der stede van Alckmar
[...]*ne* lieve besunder
[go]*ede* vrienden

40.

Brief van Hendrick Meyster, commissaris van Willem van Oranje, aan Cornelis Jansz van de Nijenburg, dijkgraaf van Geestmerambacht, houdende verzoek de Statenvergadering op 6 mei 1573 te Hoorn bij te wonen. Hoorn, 5 mei 1573.

Eersaeme vrome discrete goede vrunt. Alzoe
op mergen alhier vergadert sullen zijn dye gedeputeerden
vande steden van Westvrieslant ende Waterlant
omme te vorderen de gemeen saicken van desen landen
waer toe mede noodich es dat ghij u als dijkgrave
van Geestmerambocht laeten vinden. Soe wille
ick u wel gebeden hebben, ende van wegen
dye Princelicke Excellentie van Orangnen lasten
ende bevelen, op alle tgunt ghij zijne *Excellentie* tHoorn

duchtende zijt, sonder eenige faulte u op mergen
alhier tot Hoorn mede laeten vinden. Eersaeme
vrome discretee, onsse Heere Godt sij met u.
Geschreven met haeste uuyt Hoorn den v^{en}
mey anno LXXIII.

Dye uwen goetwillende Henrick
Meyster, *commissaris* van zijne Excellentie

41.

Brief van de gedeputeerden der zes steden van het Noorderkwartier, representerende de Staten (van Noord-Holland), aan dijkgraven, schouten, officieren en alleen die het aangaat, om steeds 300 schansgravers of pioniers gereed te houden. Hoorn, 8 mei 1573.

Copie

Van ghedeputeerde der zes steden van
Westvrieslandt ofte Noorderkwartier van Hollandt nu vergroot
tot Hoorn representerende de Staten des zelve lants. Ontbieden
Cornelis Jansz. van Nieuburch, dijkgrave van Geestmerambocht,
Cornelis Fransz., dijkgraven van Hoorn ende Joosten Ffredricxz.,
dijkgraven van Medenblick, oock allen anderen schautessen ende
officiers wien deses veurcommen ofte aengaen mach. Onse
vriendelicke groet ende voughen u lieden hier mit te weten
hoe dat des deurluchtighen ende hoochgeborenen Ffursten
des Princhen van Orangen etc. onses *Genadige* Heeren meeninge
ende wille is, dat men alhier in dese Noorderkwartieren van
Hollandt ofte Westvrieslandt stedes ende gheduyrichlick
driehondert scants gravers ofte pyoniers tot zijnder *Ffurstliche Genade* dienste
in allen veurvallen, waerman die van doene mochte hebben,
ghereet ende veerdich houde ende men nu veur de hant van
doene heeft. So is dese om u lieden te ontbieden ende
beveelen dat ghij ommesiet in allen dese *voirseide* Noorderkwartier
om de *voirseide* driehondert pyoniers gereet ende veerdich te hebben
in zulcker voughen, dat zo wanneer men die zelve pioniers
tot zijnder *Ffurstliche Genade* dienst ende des gemeenen welvaerts
van doene heeft ende men u lieden daer van behoirlick adverteert,
ghij die zelve in *voirseide* ghetale ter plaetse u lieden bij
zulcke verscrijvinghe genomineert zal worden zonder eenich vertreck
ofte delaey doet vinden, op dat alzo zijnder *Ffurstliche Genade* dienst
ende der gemeener welvaert bij gebreecke vandien niet vercort
en worde als wij ons oick tot u lieden vertrouwen hebben.
U lieden daerom hiermit van wegen zijnder *Ffurstliche Genade*
gheautorizeert ende auctorizeren bij deses allen anderen officiers
ende wient aengaen mochte, de ffacto te bedwinghen ende constringeren
met zulcke middelen ende wegen als u lieden believen zall, tsij bij
apprehensie van de personen ende die te leggen te water ende te brode
ende inde huysen vande *absenterenden* die cluyvers te legghen, oick
met crijchsvolck te bedwinghen ofte anderssins zo ghijlieden

expedienter vinden zult. Gegeven onder onse onderschrijvingh ende bij gebreecke van eenen gemeenen lants segel hebben die van Hoorn van ons samentlick daer toe gebeden zijnde, hunnen stadtsegel hier beneven drucken laten .Tot Hoorn den achtsten dach mey anno XV^C tseventich drie. Ende was ondergeteyckent meester Ffrederick Pietersz. Visscher, Albert Cornelisz. Coemans, Claes Harme[nsz.] Luijckenaer, Pieter Thijmansz., Gerrit Jansz. Scaghen.

Ghecollationeert jegens den originalen placate hebbende des stedes van Hoorn opgedruckte zegel in groenen wassen ende is daermede bevonden taccorderen. Bij mij der stede Hoorn secretaris

J. Coster s.s.s.t.

[op buitenzijde:]
Comisscien van die guvernuer
Zonoy

[op buitenzijde aan de rand ertegenover:]
7^e schanssers 4 dagen aen
vracht 2½ stuivers

42.

Paspoorten van Pieter Symonsz, luitenant-admiraal, voor de Alkmaarse schippers Baert Dircksz, Cornelis Cornelisz Bruyntgen, Jan Michielsz, Cornelis Geerlofsz, Symon Laurensz, Jan Dircksz en Jan Kaescooper, wegens vervoer van ballast naar Schellingwoude. 9 mei 1573. 2 stukken.

Ick, capiteyn Peter Symonsz., mitertijt admirael, kenne midts dese dat Cornelis Cornelisz. Bruyntgen van Alcmaer, Ja⁹n Michielsz., Co⁹rnelis Geerloffsz., Sy¹⁰mon Lourensz., Ja⁷n Dirckz. ende Ja⁵n Kaescooper, dese voorseide scippers haere ballast gelost hebben voor Schellinckwoude in tIJe. Den ix maey anno XV^C LXXIII^{en}. Toirkonde heb ick dit onder teyckent. Actum ut supra.

Capyetan Symoensz.
luthenhant van den
aetmerael

Weet burghemeesteren der stede ~~Hooren~~ Alcmaer, dat Ba⁶ert Dirckxz., scipper, sijne ballast gelost heeft voor Schellinckwoude in tIJe ende heb hen dese mijn passpoort gegeven ome te seylen naer huys. Toyrkonde heb ick dit onderteyckent den ix^{en} maey anno XV^C LXXVIII^{en}.

Capyetan Symoensz.
luthenhant van den
aedmerael

42a.

Brief van Sonoy aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, verzoekende het koper en lood, dat van het klooster te Egmond gekomen is, aan hem af te staan ter betaling van aan het leger geleverde munitie.

Schellingwoude, 13 mei 1573.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXIV.

Heer burgermeesters. Alsoe die Staten *ende* die commissarissen vande rekeninge bij hemluyden ordonnantie in date 24^{en} april mij ordonneeren *ende* belasten te betalen aen bringers desen als ghijluyden bij den selve ordonnantie breder meucht verstaen die *summe* van vier duijsent achthondert een *ende* vijftich gulden *omme* diversche munitie van oirloge bij de selve over een lange tijt geleverd *ende*, soe ick weet den tresorier *ende* de rentmeesters nyet alte wel bij gelde en sijn. Oick dat wij de gerede penningen daegelicx tot onderhoudinghe des crijsvolck *ende* andere noodtsaeckelijcke saecken grotelicx van doenen hebben *ende* dat die wille van sijne *Furstliche Genade* is die *voirseide* personen betaelt te worden en hebbe geen beter middelen voir dese tijt geweten dan de selve te assigneren op het loot *ende* copere *commende* van het clooster tot Egmont, begerende dat ghijluyden tselve loot *ende* copere hemluyden in betalinge vercoopt *ende* levert opdat soe die *voirseide* persoonen die lange over heurluyden tijt de patientie hebben gehad, voldaan worden *ende* de wille van sijne *Furstliche Genade* *ende* die Staeten voldoen, opdat dese landen van gelijcke comanschap te beter versien mach worden *ende* die coopluyden oirsaecke hebben ome die onse te accrediteren. Dit doende sult wel doen. ~~de~~ Hier mede God bevolen. In haeste tot Schellincwout den xiii^{en} may 1573.

U luyder goede vrunt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Aen burgermeesters *ende* regeerders
der stede van
Alcmaer

Ontfangen den 14^{en} may 73 bij Jan de Lecluse.

43.

Paspoort van Pieter Symonsz, luitenant-admiraal, voor de Alkmaarse schippers Jan Gerritsz, Ollebrant Jansz, Jacop Baertsz en Albert Jansz, wegens vervoer van ballast naar Schellingwoude. 15 mei 1573.

Weet burghemeesteren *ende* regeerders der stede Alckmaer, dat schipper Jan G²herritz., O¹²llebrant Jansz., Jaco¹¹p Baertz. *ende* A¹²llert Jansz., dese *voorseide* schippers haere ballast gelost hebben voor Schellinckwoude in tIJe. Toirkonde heb ick dit, Pieter Symonsz. capiteyn luytenant vanden admirael, dit onder teyckent den xv^e maey anno XV^C LXXIII int schip vanden admerael.

Capyetan Symoensz.
luthenhant van den
aedmerael

44.

Paspoort alsvoren voor schipper Cornelis Baertsz. 18 mei 1573.

Weet burghemeesteren tot Alckmaer, dat schipper Co¹²rnelis Baertz. sijne ballast gelost heeft voor Schellinckwoude in tIJe. Toirkonde heb ick, capiteyn[n] Pieter Symonsz., luytenant vanden admirael, dit onder teyckent den xviii maey anno LXXIII.

Capyetan Symoensz.
luthenhant van den
aedmerael

45.

Brief van Willem van Oranje aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, betreffende een door Purmerend gepresenteerd request, dat in de komende vergadering der Waterlandse steden behandeld zal worden, met verzoek om advies.

Delft, 20 mei 1573.

N.B. Request en bijlagen ontbreken.

Die Prince van Oraengien, Grave van Nassau, etc.,
Heere *ende* Baroen van Breda, van Diest, etc.

Eersame discrete lieve bezondere. Wij seynden u hier inne besloten zekere requeste metten stucken daer bij gevueght ons gepresenteert van wegen *ende* inden name burgermeesteren, schepenen *ende* regheederen der stede van Purmerendt, ten eynde ghijlieden de zelve communiceret metten anderen Waterlant-schen steden ter ierster vergaderinghe, *ende* op het innehoudt der zelve ons adverteret, tghene ulieden goetduncken sal, *ende* tselve

schriftelijck metten *voorseide* stucken ons overseyndet omme alsdan opt verzueck vanden remonstranten bij ons gedisponeert te worden, zoo wij t' onsen raide zullen bevinden behoirende. Begheerende daeromme ghijlieden des te doene in gheenen gebreke en blijft.

Eersame discrete lieve *besundere*. Onse Heere
Godt zij met u. Geschreven tot Delft
upten xx^{en} dach van mayo 1573.

U lieder goede vrient
Guillaume de Nassau

sec[retaris]
N. Brunynck s.s.s.t.

[Geadresseerd aan:]
Den eersamen
ende discreten onsen
lieven besunderen
burgermeesteren, scepenen
ende regeerders der
stede van Alcaer

46.

**Brief van Sonoy aan de burgemeesters van Enkhuizen, Hoorn, Alkmaar, Medemblik, Edam en Monnikendam, vergaderd te Hoorn, verzoekende aan de bringer van de brief, Arent Jansz Coesvelt, die nog geen betaling van de door hem geleverde munitie heeft ontvangen, zekerheid te geven. Aangezien Alkmaar geweigerd heeft het van de abdij van Egmond gekomen lood en koper aan hem in betaling te geven, bewerende zulks alleen met consent van alle steden te kunnen doen, verzoekt hij om een beslissing in deze en vraagt voorts de twee te Alkmaar liggende galleien op te zenden. Schellingwoude, 23 mei 1573.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXV.**

Eersaeme wijze zeere discrete. Bringer deses is Arent Jansz. Coesvelt de welcke *omme* betalinge te recouvreren van diverssche munitie van oirloige bij hem geleverd, deur wille van sijne *Furstliche Genade* bij de Staeten ende de commissarissen vande *rekeninghe* ordonnantie vercregen heeft *omme* den selven alhier sijne gepretendeerde *somme* te doen betalen *ende*, alsoe den selven lange tijt de patientie heeft gehadt ende daegelicx van sijne crediteuren gemolesteert *ende* tot betalinge versocht *ende* daer benefens sekere commissie van sijne *Furstliche Genade* heeft te vervoirderen ende brieven van sijne *Furstliche Genade* aen ettelijcke steden in Oistlant tot dienste van sijne *Furstliche Genade* omme de *voirseide* persooone te vlitiger af te veerdigen, de wille van sijne *Furstliche Genade* *ende* die ordonnantie van de Staeten *ende* caemere vande

rekeninge naer te *commen*. En hebbe voir dese tijt geen beter raet ofte middele *omme* de *voirseide* persoone te vreden stellen, overmits de rentmeesters daegelicx genoeg beswaert sijn *omme* gelt opte brengen tot onderhoudinge van beyde de legers; oick dat wij de gereede gelt meest noidich hebben dan hem te bewijsen ende assingneren inden ontfanck van het copere *ende* loot *commende* van het cloostere tot Egmont twelck de burgermeesters van Alcmaer deur mijn ordonmantie en [...] bevel, als daer toe van sijne *Furstliche Genade* geautoriziert, afgebr[oken] hebben ende binnen heurlieden stadt gebrocht, welck copere *ende* loot ick heurlieden naerderhant als bij dese twee inne gesloten brieven mach blijcken, ick heurlieden belaste den *voirseide* bringer desen te vercopen ten hoichsten prijse, in minderinge van sijn gepre-tendeerde *ende* gerechte *somme* twelck ten lesten, als bij apostille blijkt, sijlieden gewaygert hebben, hoewel de selve burgermeesters tot twee ofte drie maal belooft hadden den *voirseide* bringer tloot bij den anderen wesende hem tselve te leveren soe verre heurlieden tselve bij meerder overricheynt nyet verboden en wort. Ende soe dezelve burgermeesters van Alcmaer die doch tselve copere *ende* loot nyet toe en competeert dan sijne *Furstliche Genade*, ten proffite van het gemene lant, geen andere refugie ofte

[in marge:]

~~De Staten van
Noorthollandt desen
zeeckere appostille
bijde Staten van Suythollant
ende commissarissen vande
reekeninge tot Delft
opten xxiiii^{en} aprilis
laetst geleden, inhoudende
dat Jonckheer Diedrich
Sonoy Johan de le
Cluse soude betalen vier
duysent viii^c li ponden
van xl grooten vlaems
tstuck *ende* xiiii *stuvers*, dat
oick hem tselve in
reekeninghe gepasseert
sal worden midts
overbrengh houde bijneffens
dese behoirlicke verclaringe
vande *voirseide* **assingnatie**
ende recipisse.
~~Verhaelhe der *voirseide*
Jonckheer Sonoy
opt sijne beleve voir
antwoort egeen **bearlicke**
vande *voirseide* **synning** te
voirdele doen ten waere~~~~

~~zij den eerste ende alvoiren
van zijnder Genade saecken behoorlike verelaringhe vande distributie als boven. Actum
desen
xxvi^{en} dach may anno XVe LXXIII tot Hoorn inde vergaderinghe van de Staten
Ter presentie vanden Staten van Noorthollant.
In kennisse van mij J. Coster s.s.s.t.~~

excuse en nemen dan tselve nyet te willen leveren dan bij advise van die andere steden nyet tegenstaende de selve in geen possessie van tvoirseide loot ende copere en sijn gecommen dan deur mijne ordonnantie, hebbe voir het eopere beste goet gevonden den selven bij u mijne heeren inden vergaderinge te senden omme bij de selve, naerdien mijne ordonnantie nyet geacht en wordt, voirder sijne betalinge te versoecken, biddende den selven corte expeditie te wille doene. Soe toch sijn vromicheyt ende dienst tot de gemene saecke bekent genoeg is op dat hij nyet geoirsaeckt en is hem met protest te behelpen ende alle tgene deur retardatie van den selven nyet af te veerdigen ende te voldoene, daer die gemene saecke ende dienste van sijne Furstliche Genade te cort soude mogen geschien, op de weygeraers te verhaelen, soe hij oick gewillich is tselve copere ende loot, volgende mijne assingnatie, wel te verlaten, soe hij met andere middelen terstont can voldaan wesen, waertoe ick verhoepe mijne heeren hem alle voirderinge, hulpe ende bijstant sult doen op dat hij op een andere tijt oick alle andere te gewilliger worden omme dese landen van alle noodtruft bij te staene ende dat hij die commissie ende last van sijne Furstliche Genade mach vervoirderen, daer wat veel aen gelegten is.

Voirts en cunnen ons nyet te vollen verwonderen dat anders geen diligentie en wort gedaen omme alhier soe veel schepen te senden omme te sincken mistgaeders oick het ballast als wij tot die stoppinge van het begonnen werck noch van doene hebben, twelck overlanck behorde volbracht te wesen soe verre men diligentie daer toe gedaen hadde. Wij behoeven noch wel ses ofte acht buyssen ofte andere grote schepen, sonder de twee buyssen gesonden, al eer wij die passagie geheel dichte, volgende die wille ende begeerte van sijne Furstliche Genade, cunnen stoppen. Daeromme en wilt nyet laeten sonder dat dien stadt opten anderen hen excuseeren gheen scepen te hebben metten anderen soe te accorderen ende vergelijcken dat wij soe veel scepen metten eersten comen als ons nodich sijn ofte anders protesteren dat wij ons voir sijne Furstliche Genade ende die Staten bij gebreecke meenden met u lieden te excuseeren. Voirts alsoe tot Alcmaer sijn twee galeykens, die wij alhier wel grotelicx nodich sullen hebben, waere seere goet deselve metten alder eersten toegerust ende alhier gesonden mits sulck geschut daerop doende als ick heurlieden dese voirleden winter inde stadt hebbe doen bringen ofte enige andere dat tot dienste mach strecken. Eersaeme wijze seere discrete, hier mede God bevolen. In haeste tot Schellingwout den 23^{en} may 1573.

U *lieder* goede vrunt
Diedrich Sonoy

sijn wise eerzaeme
atjuidirte Toite Gheryts

[Geadresseerd aan:]
Eersaeme wijze zeere discrete
burgermeesteren van Enchuysen, Hoorn,
Alcmaer, Medenblick,
Edam *ende* Munnekedam, alte
hans tot
Hoorn

47.

Authorisatie van Sonoy voor Cornelis Jansz van de Nijenburg, dijkgraaf van Geestmerambacht, om in die dorpen, waar geen schout is en dus geen recht kan worden gedaan, de wanbetalers te doen gijzelen te Alkmaar. 24 mei 1573.

Wert toeghelaeten *ende* geconsenteert Cornelis Janssen *vanden* Nijeborch, dijkgrave van Geestmerambacht, dat alsoo hij als dijkgrave tot voerderinghe *vanden* dijkagien *ende* andersins, daghelijcx *versocht* wordt tot uuytligghinghe van penninghen naer dijc recht twelck hij schuldich is *ende* behoirt te doene. Maer soo eenighe dorpen sijn in Geestmerambacht, de welcke gheenen schout en hebben waer doir de *verseide* dijkgrave bij gebreecke *vanden* officier *vanden* zelve plaetsen gheene recht en kan ghehebben, omme sijnen uuytgeleyde *penninghen* weder te moghen repeteren *ende* retounieren, hij daer omme, alle alsulcke *penninghen* bij hem uuytgeleyt als dijkgraeve over eenighe ondersaeten woonende ten plaetsen daer *ghenen* officier en is, de zelve *persoonen* binnen Alcmaer sal moghen ghijzelen tot aenden tijt sij hem betaelt *ende* vernoecht sullen hebben van sijnen uuytgeleyde *penninghen* *ende* dit alles onvermindert *ende* sonder *puditie* *vanden* gerechten *ende* *reguiligien* der dijkagien van Geestmerambacht *ende* in allen plaetsen *ende* dorpen officieren gestelt sullen wesen. Actum tot Schellincwoud den xxiiii^{en} mey 1573.

Diedrich Sonoy

48.

Brief van Boisot aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, verzoekende ten aanzien van de verbetering der vestingwerken de nodige vlijt te betrachten. Delft, 6 juni 1573.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXVI.

Eersame wijze *ende* zeer discrete lieve
besonder goede vrienden. Zo ick hier in duslanghe

opgehauden werde bij zijnder *Furstliche Genade* hebbe ick niet kunnen laten u *eersame* desen te schrijven *ende* bidden dat ghij doch allen vlit anwenden wilt om het angevanghen werck aldaer te vurderen op dat het mit den eersten opgemaect werde als u *eersame* weten zonderlinghe van noode te wesen, zo ick mij ganslick vertrauwe dat ghij doen zult. Als ick oock doe van het gene dat tegen het water an dat eynde van de stat te maken is dat ghij daer oock niet in swijmen en zult, mij anghaende. Ick hope van daghe tot daghe dat ick bij u *eersame* zijn zal *ende* alles oock daer in doen wat mij mueghelick ~~zijn zal~~ wert. Ende binnen dien.

Eersame wijze *ende* zeer discrete lieve besonder goede vrienden. Willick God Almachtich bidden dat hij genadiglick mit u wil zijn. Uut Delft den 6^{en} juny 1573.

U *eersame* gonsteghe goede vriend
Charles de Boisot

[Geadresseerd aan:]
Den eersamen wijsen
ende zeer discreten
burgermeesters *ende*
regierders der ste-
[de va]n Alckmaer
[ons]e insonder goede
[v]rienden

49.

Brief van Sonoy aan burgemeesters van Alkmaar, waarin hij de ontvangst der twee galleien meldt, doch zonder uitrusting en geschut, verzoekende toezending van het ontbrekende, alsmede van lont e.d. Diemerdijk, 7 juni 1573.

Eersaeme wijze *ende* zeer discrete heere *ende* vrunden.
Wij hebben op huyden ontfanghen die twe galeyen die tot Alckmaer gheleghen hebben. Dan zijn nyet wel te vreeden dat ghijluyden die nyet versien en hebt naer behoeren met seylen, ryemen *ende* munitie van oirloghe. Jae dat argher is, hebt eenighe bacsen ^ die onlancx daer opgestaen hebben, daer affgenomen tot onsen groot leetwesen *ende* verachteringhe vande ghemeen saecke, waerdoer wel schint dat ghijluyden die selve weynich toegedaen sijdt. Wat meent ghijluyden

dat wijluyden alhier van ryetpijpen gheschudt
thoeven maecken *omme* den vijant teresysteeren?
Waeromme laste *ende* bevele ick u luyden,
aengesien desen ons eenich tamelick geschudt
alhier te schicken opte *voorseyde* galeyen met
seylen *ende* ryemen, mitsgaders alle lonten
die ghijluyden eenichsins soudt weeten tebecomen,
alzoewij die selve alhier ~~noe~~ hoechnoedich
van doen hebben als mede die popelsijen ofte
Hollantse knuysen mitsgaders mijne *voorseyde* drye gootelinghe
[.....] mij te senden.
Eersaeme wijze *ende* zeer voorsienighe goede vrunden.
Die Heere God zij met u luyden. Ghescreven
met haest ~~utt~~ vanden Dyemer dijck uut
onsen velt legher den vii^{en} juny anno
XV^C LXXIII.

Die uwe goetwillighe
Diedrich Sonoy

[in marge:
^ mitsgaders drye
gootelinghe mij
eygentlick
toebehoirende

[Geadresseerd aan:]
Aen den eersaemen
wijsen voorsienighen
burgemeesters ende
regierders der stede
van
Alckmaer

50.

Brief van den prins van Oranje (Willem I) aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, meldend de ontvangst van hun brief, dd. 8 juni 1573. Hij stelde hen gerust met betrekking tot de verplaatsing van troepen uit het leger te Egmond naar den Diemerdijk; Alkmaar moet "Scherpe wachten" houden en aan de verdere versterking der stad werken. Boisot kan hij nog niet missen, maar zodra hij vrij komt, zal hij hem naar Alkmaar zenden.

Leiden, 10 juni 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXIX. Zie ook Boomkamp, blz. 203.

Die Prince van Oraengien, Grave van Nassau etc.,
Heere ende Baron van Breda, van Diest etc.

Eersame wijze lieve besundere. Uwen briefff
voorghysteren aen ons gheschreven hebben wij alhier op

ghysteren ontfanghen ende daerbij ghesien dat ghij u een weynich verslaeghen hebt, overmidts dat noch ettelijcke knechten uyt het lagher van Egmond naer den Dimmerdijk vertoghen zijn. Maer alsoo tselve tot meerdere verzeckerhey van den selven dijcke, daer desen gheheelen lande soo veele aene leydt, gheschiedt is, ende dat wij wel weten dat ghij sulcx nyet en soudet willen verhinderen, soo verhoepen wij oock dat ghij tselve nyet soo vreempt vinden en zult ende houdende middelertijt inder stede van Alckemaer goede scherpe wachte. Verhoepen whij wel dat de vijandt elders soo veele wercx becomen zal, dat ghij des te min noot van hem hebben zult. Soo begheeren wij dat ghij des nyetemin met de fortificatie der *voornoemde* stede voorts vaert. Ende wij hebben order ghestelt dat de dorpluyden de contributie te dien eynde geordonneert opbrenghen ende betaelen sullen, waertoe ghij deselve sult moeghen bedwinghen ende constringeren. U te dien eynde authorizerende bij desen ende voor zoo veele ghij begheert dat van den heere van Boysott wederomme bij ulieden wilden zeynden, souden van tselve geerne doen. Maer alsoo wij hem alhier noch ter tijt grootelick van noode hebben en wer et nyet moghelick dat hij soo haest derwaerts reyse, hoewel wij nyet laeten en willen hem ter eerster ghelegenthey bij ulieden te schicken.

Eersame wijse lieve besundere. Onse Heere God zij met u.
Geschreven tot Leyden op ten x^{en} dach juny anno 1573.

U lieder goede vrindt
Guillaume de Nassau

[Geadresseerd aan:]
Den eersamen wijsen onsen
lieven besunderen burgmeesters
ende regeerders der stede
van Alckemaer

51.

Brief van Diedrich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, de ontvangst van een brief en een goteling meldend. De “laede” bij de goteling behorend, was achtergebleven. Hij verzoekt deze onverwijld te zenden.

In zijn Forst. Genade. Veldleger op den Diemerdijk 11 juni 1573. 1 stuk.

**N.B. Hierbij een los stukje papier waarop “zend toch al, dat ghy ter noot moget beeren”!
Gedrukt bij De Gelder, nr. XXX.**

Heer burgermeesters. Ick heb u brief ontfangen
ende daer benefens het goteling, maer verwondert

mij zeer dat ghij die laede daer toe nyet
gesonden en hebt. Begeer daeromme dat ghij nyet
laeten en wilt in aller ijle die laede daer toe
te senden. Hier met God bevolen. In haeste
in sijn *Furstliche Genade* veltleger opten Diemerdijck.
Den xi^{en} juny 1573.

Die alle uwe
Diedrich Sonoy

[Op losse strook eronder:]
Seynt doch al dat ghij ter noot moght ontbeeren.

[Geadresseerd aan:]
Aen burgermeesters ende
regeerders der stede van
Alcmaer

52.
Brief van Diedrich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar
verzoekend om 100 manden voor het werk aan den Diemerdijck te zenden.
Diemerdijck, 14 juni 1573. 1 stuk.
N.N. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXXI.

Eersaeme wijze voirsienige heeren. Desen dient
om u *Edele* te adverteeren, als dat wij hier seer
nootlijck van done hebben veel manden om aerde mede
te draegen aende schansen ende voirts aende dijck. Begeer
ende beveel u dierhalven van wegen sijne *Furstliche Genade* dat ghij
in aller ijle alhier aende Diemerdijck schickt 2 hondert
manden * om tselve mede te volbrengen als voiren verhaelt.
Hier van te doene en sijt in geenen gebreecke op dat die
gemeene saecken deur u nyet verlet en worden.
Eeraeme wijze voirsienige heeren, hier mede
den Heere bevolen. In haeste vande Diemerdijck
den xiiii^{en} juny 1573.

Die alle uwe goede vrunt
Diedrich Sonoy

[in marge:]
* met vier corden

[Geadresseerd aan:]
Aende burgermeesteren ende
regeerders der stede van
Alcmaer

53.

Brief van Diedrich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar verzoekend om 6000 pond lood van de abdij van Egmond naar hem te zenden, ofwel, als zij dit niet willen, het lood te zenden, dat Alkmaarse burgers gekocht hebben van diegenen die dit [gestolen?] hebben.

Diemerdijk. 16 juni 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij de Gelder, nr. XXXII.

Eersaeme wijze voirsieninge heeren. Die wijlle ghij het loot *vande* abdie soe goetwillich aengenomen hebt ende soe wij hier nootlijck veel loot van doene hebben, begeer *ende* bevele u dierhalven van wegen sijne *Furstliche Genade* dat ghij tot behoef *vande* gemene saecke alhier metten eersten sent ses duysent pont van u gegeven loot, ofte soe veer ghij van u geven loot nyet wilt *senden*, soe sent soe veel van het gestolen loot twelck bij u burgers gecost is *vande* gene diet gestolen hebben. Hier met God bevolen. In haeste *te vande* Diemerdijk den 15^{en} juny 1573.

Die alle uwe
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Aende burgermeesters
ende regeerders der stede van
Alcmaer

54.

Brief van Diedrich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar inhoudende het verzoek verschillende artillerie-materiaal e.a. benodigdheden te zenden.

Diemerdijk. 16 juni 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXXIII.

Heer burgermeesters. Ick begeer op u *lieden* dat ghij nyet laeten en wilt ofte sent mijn in aller haeste noch twee alsulcke laeden met wielen gelijck ghij nu laest gesonden hebt ^ ,voirts die lepel van het goteling met die wisstock *ende* voirts het ander gereetschap dat daer toe behoirt. Ten anderen sult mij oick *senden* een schaer om blick mede te *sij* snijden, een mothaemer, een deurslach, een aendrijver, een stalen beyteltgen, een nijptang, ses matelijcke grote trechters, drie ossen huyden, vier schaeps vellen, een half dosijn leeren cruytsacken, een cleyn aenbeeltgen met een penne voir drie pont ijser draet, deene helft wat dick, dander helft *dunne*, *ende* een dosijn halve spietsen. Hier van te doene en sijt in geen en gebreecke op dat die gemene saecke ^^ nyet verlet en worden. Hier met

God bevolen. In haeste vande Diemerdijsck den 16^{en}
juny 1573.

Die alle uwe
Diedrich Sonoy

[in marge:]

^ want ick die ander
stucken anders nyet
en can gebruycken
^^ deur u *lieden*

[Geadresseerd aan:]

Aende burgermeesters ende
regeerders der stede van
Alcmaer

55.

Brief van den prins van Oranje (Willem I) aan Burgemeesteres en Regeerders van Alkmaar, meldend dat de brenger van dezen brief, Johan de Lescluze, weer naar Waterland is gezonden. De prins verzoekt aan Alkmaar krachtig aan de fortificatie te werken en de stad van proviand en buskruit te voorzien. Boisot kan niet naar Alkmaar komen, omdat hij de plaats van den overleden gouverneur van Vlissingen, den heer van Baerlandt, moet gaan innemen.

Leiden, 16 juni 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXXIV.

Die Prince van Oraengien, Grave van Nassau etc.,
Heere ende Baron van Breda, van Diest etc.

Eersame vrome lieve besundere. Alsoo wij jeghenwoordelijck wederom naer Waterlandt zeynden Johan de Lescluze, brengher deser, hebben wij nyet willen laeten ulieden te vermaenen dat ghijlieden tot verzeckerhey ende beschermenisse der stede van Alckemaer met allen moeghelijcke vlijt ende neersticheyt voorts vaert ende procedeert ter fortificatien vander selver stede, sonder versuymich daer inne te zijnen. Sult oock wel doen, die selve stadt Alckemaer te verzien met alsoo goeden quantiteyt proviande ende buscruyt als ymmermeer moeghelijck wordt. Wij en souden nyet ghelaeten hebben Jonckheeren Charles van Boisott volghens uwe begeerte bij u lieden te zeynden, maer alsoo ons subtelijck tijdinghe gecommen is vande afflijvicheyt van den heere van Baerlandt, gouverneur tot Vlissinghen, soo moeten wij den voorseide heere van Boysot derwaerts zeynden. Begherende *daeromme* ghijlieden altijt in uwe ghewoonlijcke sorchfuldicheyt ende goetherticheyt tot voorderinghe vande gemenen saecke volherden ende continueren wilt. Ende waer wij inne versien cunnen en sullen wij u lieden egheenssins in gebreke zijn. Begerende

daeromme dat ghijlieden soo dickwijls als moghelijck werdt
ons alle gheleghentheden van der zaecken aldaer wilt *verwittigen*.

Eersame vrome lieve *besondere*. Onse Heere Godt zij met u.
Gheschreven tot Leyden upten xvi^{en} dach juny anno 1573.

U lieder goede vrindt
Guillaume de Nassau

N.Brunynck s.s.s.t.

[Geadresseerd aan:]
Den eersamen vromen onsen
lieven *besunderen burgmeesteren*
ende regierders der stede van
Alckmaer

56.

Minuut-missive van Alkmaar aan Diedrich van Sonoy, in antwoord op diens brieven van 15 en 16 juni (53 en 54). Alkmaar heeft aan Hoorn reeds 3000 pond lood gezonden, de rest van het lood heeft Alkmaar zelf nodig. Looddieven en opkopers bevinden zich niet in Alkmaar, doch moet men in Hoorn en Enkhuizen zoeken. Van het gevraagde artillerie-materiaal kan slechts een gedeelte worden afgezonden. Met het schip "Mercurius" was naar Enkhuizen rees een en ander verscheept. 17 juni 1573. 1 stuk. N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXXV.

Edele erntfeste zeer wijse voirsienige heer.
Wij gebieden ons zeer tot uwer *Edele*.
Der selver gelieve te weten dat wij up huyden uwer
Edele missiven ontfangen hebben, deene in date den xv^{en}
ende dandere den xvi deser maent juny, waer uuyt
wij verstaen dat uwer *Edele* begeerte es dat wij
overseynden souden ses duysent pont loott waer van wij
te voren die van Hoorn gesonden hebben drie duysent
pont *. Ende indien wij noch ses duysent pont over
seynden souden, soe souden tselve loot hier haest een
eynt hebben *ende* ons weynich strecken tot fortifficatie
van onsen steden, tot welcken eynde ons tselve loot
gegeven es, ~~en~~ die ons zeer lastich vallen zal *ende*
noch up huyden missiven ontfangen hebben van zijne
Excellentie dat wij die selve fortifficatie mit aller
vlijt sulen diligenteren *ende* ons versien van alle
noottelicke provisie van proviande *ende* munitie van
oorloge, sulcx dat wij veroirsaeckt zijn *volgende*
die selve missive, ons bij Johan de Lescluse geleverd,
van uwer *Edele* den behoirlicke *ende* ons nootruffige
munitie te versoecken. Belangende het gestolen
loot souden ons zeer angenaem wesen dat men den
dieven ofte coopers van dien gelieffden bij geschrifte over

te seynden ten eynde wij ons daer inne mochte voirsien met behoorlicke remedie dan verstaen dat men alsulcke coopers lichtelicker tot Hoorn ende Enchuysen zijn te become dan bij ons. Te meer ende naer dien van wegen die wij Enchuysen aen ons es versocht dat men alsulcke gestolen ijser ende gelijcker (bij ons gearresteert) soudē laeten passeren sulcx dat die van Hoorn uuyt gelijcker gestolen ijser haeren wel gelieven ende gading genomen hebben ende den reste.

Seynden uwer *Edele* die laden met die wielen vanden eersten twee gootelingen. ~~en~~ Die lepelen ende andere gereetschap der selver gotelingen zijn bij ons tot Enchuysen gesonden int scip genaempt Mercurius. Ende tgereetschap vanden mit de leste goteling es uwer *Edele* overgesonden. Die cruytsacken ende die halve spietsen en zijn alhier niet te become. Datt zeynden vier houten cruyt laden ende alle andere instrumenten volgende uwer *Edele* missive uuytgesondert die trechter die hier niet te become zijn. *Edele* etc., den 17 juny anno 1573.

[in marge:]

* niet wetende off uwer *Edele* tselve ontfanghen soudē hebben

57.

**Brief van Diedrich van Sonoy gelastend aan Burgemeesters van Alkmaar, om het lood en artillerie-materiaal, waarom hij herhaaldelijk gevraagd heeft, in allerijl op te zenden. Diemerdijk 17 juni 1573. 1 stuk.
N. B. Gedrukt bij de Gelder, nr. XXXVI.**

Heer burgermeesters. Mij verwondert seer dat ghij het loot nyet en sent daer ick u van gescreven hebbe naedenmael wij dat nootlijck van doene hebben. Bevele u daeromme andermael dat ghij het voirseide loot in allerijlle oversent, voirts met die laden tot het geschut ende het ander gereetschap daertoe. Hier met God bevolen. In haeste vande Diemerdijck den 17^{en} juny 1573.

Die alle uwe
Diedrich Sonoy

58.

Brief van Diedrich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, meldend dat hij te Hoorn alleen de Medemblicker gallei aantrof, die hij aan Alkmaar zond. Hij gaat nu naar Enkhuizen om van daar uit een gallei te zenden. De Staten zullen alles doen om Alkmaar te assisteren. Hij verzoekt hem van alle voorvallen op de hoogte te houden.

Hoorn. 18 juni 1573. 1 stuk.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXXVII.

Eersame zeer discrete heren. Desen is om u te adverteren dat ick hyr nyet meer dan die Medenblicke[r] galeyge gevonden hebbe, die ick stracx nae u gesonden hebbe *ende* gae voorts nae Enchuysen om tselve oock te doen. Die Staeten zullen alle vlijt anwenden om u luyden te assisteren. Zal oock alle vlijt anwenden tusschen nacht *ende* dach om tselve te vervorderen. Wilt doch in alles goede toesycht hebben *ende* mij van alles in aller ile adverteren up dat ick mach weten waer nae ick mij te rychten hebbe. Dat doende zult wel doen. *Gescreven* in aller ile in Hoorn desen 18 juny anno 1573.

U *lieder* vrindt
Diedrich Sonoy

Wilt in alles goede moet hebben *ende* u naersticheyt anwenden om u stede te stercken. Ick doe *mijne* uuyterste naersticheyt omt Noorder quartyer wel bewaert mach worden *ende* zal mytten alderersten weder by u coemen.

59.

Brief van (Charles de) Boiset aan den Raad en Regeerders van Alkmaar. Hij heeft met den heer van Batenburg (Willem van Bronkhorst) deelgenomen aan den aanslag op Audekerke (Ouderkerk a.d. Amstel.) en is daardoor opgehouden naar Alkmaar te reizen. De prins heeft hem thans naar Vlissingen gezonden, zodat hij niet naar Alkmaar komt. Mocht men zijn hulp nodig hebben, dan zal hij daartoe bereid zijn. Hij dringt aan op voortgang der fortificatiewerken.
Delft, 18 juni 1573. 1 stuk.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXXVIII.

Eersame wijze *ende* zeer discrete lieve besonder gonstighe goede vrienden. Alzo ick u eersame mit mijn lesten scriven hadde laten weten dat ick zeer curts verhoefte aldaer bij u te wesen *ende* ick opgehouden ben worden, duer dat zijn *Furstliche Genade* mij mit de heer van Batenburgh geschickt heeft op den anslach van Audekercke, daer hem ons volck nu wel sterck beschants heeft, dat ick hope dat wijt daer nu wel hauden zullen. Zo en kan ick oock niet laten u eersame bij desen te adverteren, dat mij *zijnder Excellencie* nu schickt naer Zeelant, om het gouvernement van Vlissinghe te bewaren, dewijle den gouverneur aldaer deser werelt overleden is, zo dat

ick aldaer bij u niet kommen en mach, eenen anderen last van zijnder *Furstliche Genade* mij opgheleghet zijnde. Wil u eersame daerom gans vriendelick gebeden hebben dat ghij vlitelick de handt haudt ende voort vaert mit de fortificatie uwer stede van Alckmar, de welke wel begonnen zijnde, ghij wel vuleynden zult, twijfele ick niet. Ende zo ghij hier ofte tot eenen anderen dynghen mijns bij zijnder *Excellencien* van doene mocht hebben, zult mij altyts bereet vinden u dienst te doene, in al dat ick vermach. Ende mij also an u eersame gebiedende, wil God Almachtich bidden dat hij genadiglick met u wil wesen. Datum Delft den xviii^{en} dach juny 1573.

U eersame dienstwillighe gonstighe vriend
Charles de Boisot

[Geadresseerd aan:]
Den eersamen wijsen
ende zeer discreten raet
ende regierders der stede
van Alckmar,
mijne besonder goede
[v]rienden

60.

Brief van Diedrich van Sonoy aan Burgemeesters van Alkmaar, dankend voor de toezending van het gedeelte van het artilleriemateriaal ten behoeve van het leger op den Diemerdijk. Hij verzoekt het resterende met spoed over te zenden.

Uit het leger op den Diemerdijk, 19 juni 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XXXIX.

Eersame bijzondere goede vrienden. Desen is *omme ulieden* te adverteren dat ick u bedancke vanden goederen ende instrumenten, die ghijlieden tot proufijte (volgende voorgaende mijne scrijven) vanden legere alhier opten Diemer dijk gesonden hebt. Begherende dat ghij voorts de reste, als blick, cruytsacke ende coper omme lepels off te maecken, mitsgaders trechters in aller spoet wilt oversenden. Hiermede den Almoegenden bevolen. Gescreven uuyten leger opten Diemer dijk. Desen xix^{en} juny anno XV^C LXXIII.

U lieder goede vriendt
Diedrich Sonoy

61.

Brief van Diedrich van Sonoy aan Burgemeesters van Alkmaar, meldend dat Alkmaar in plaats van twee timmerlieden voor het werk aan de schans op den Diemerdijk, er maar een heeft gezonden. Hij verzoekt de andere alsnog te zenden.

Uit het leger op den Diemerdijk, 20 juni 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XL.

Eersame discrete bijzondere vrienden. Desen is omme uwer *luyden* te adverteren dat men alhier *nootlijck* hebt *timmerluyden* tot preservatie vande scantsche alhier opten Diemer dijck, daer toe *ghijluyden* belast waert twe *timmerluyden* te senden ende soe van uwen twege maer een alhier in dienste is, ende die zaecke vereyscht vordering ende acceleratie. Begere dat *ghijluyden* aengesien deses, wilt senden noch eenen *timmerman* ende den andere die hier noch is te vreden stellen dat hij noch mach blijven ofte een andere in zijnen plaetse. Hier van en zijt ~~een~~ in gheen gebreecke, ende zijt den *Almogende* bevolen. Gescreven in haeste uuyten leger upten Diemer Dijck desen xx^{en} juny anno LV^C ~~twe~~ drie ende tseventich.

U *luyder* goede frundt
Diedrich Sonoy

62.

Brief van Diedrich van Sonoy aan Cornelis Jansz. Van der Nyenburch, dijkgraaf van Geestmerambacht te Alkmaar, bevelend schansers met kostgeld en leeftocht naar den Diemerdijk te voeren, niet minder, maar liever meer dan de vorige keer, daar er vele verlopen en sommigen vermoeid en afgewerkt zijn. Uit het leger op Diemerdijk, 20 juni 1573. 1 stuk.

Eersame bijzondere vriendt. Alsoe die scantsers van hier vele verlopen zijn, ende men die alhier zeer nodich van doene hebt tot preservatie vanden dijck, ende oock sommige alhier noch *zijnde*, vermoeyt ende offgearbeyt zijn ende *heurluyden* maent ofte tijt bij nade omme is, soo begere ick ende bevele u van wegen zijnen *Furstliche Genade* dat ghij in aller vlijete, uuyt uwe bedrijve, doet mit u alhier *commen*, soe veel scantsers, als ghij voorgaende gesonden hebt, liever meer als min, op dat de gemeenen saecken gevordert werden, mit u brengende *costgelt* ende *notelicke* victualie. Den selven lastende op aller ongenade, desen sonder vertreck in aller vlijete te obedieren, alsoo tgemeen lants welvaren an wel te bescantsen hangt. Waeromme laet *ygelijck* dorp verthonen mit wat affectie ende hart zij dgemeenen saecken toegedaen *zijnde*. Hier inne weest nyet gebreeckelijck, doende alle vliet ende uwe uuterste naerstichen, als ick u dies vertrouwe. God zij mit u. Gescreven in haeste uuyte leger op Diemer dijck den xx^{en} juny anno 1573.

U frundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersamen Cornelis Jansz.
vander Nijeburch, dijckgraeff van
Geestmerambocht, residerende tot
Alcmaer

63.

Brief van Diedrich van Sonoy aan den Dijkgraaf van Geestmerambacht, Cornelis Jansz. v.d. Nyenburch, te Alkmaar, begeleiding van vier door deze verzochte missiven aan die van Schager- en Nedorperkoggen, Oudkarspel, N. En Z. Scharwoude en den Baljuw van den Nieuwburch.

In het leger op den Diemerdijk, 23 juni 1573. 1 stuk.

Eersame discrete goede vriendt. Ick sende hier inne gesloten vier missiven addresserende an die van Scagen, Nieroper Coggen, Oudtcarspel, Noort- ende Suytscerwoude ende den bailliu vanden Nijburch, volgende uwer *luyden* schrijven. Wil daeromme u *luyden* gebeden hebben, d saecke in alder ijle ende spoedelicste te vorderen. God zij met u *luyden*. Gescreven in haeste inde leger upten Diemer dijck desen xxiii^{en} juny anno 1573.

U *luyder* frunt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eerzamen discreten goeden
vriendt Cornelis vanden Nijburch,
dijck graeff vanden Geestmer-
ambocht, woenende tot
Alcmaer

64.

Brief van Diedrich van Sonoy en mede ondertekend door Frederick Ottensz., Henrick Meisters en Sywert Jans. Crommendijck aan Burgemeesters van Alkmaar.

Verwondering wordt geuit, dat aan de verzoeken in de brieven van Sonoy en op die van de commissarissen met betrekking tot de "leeninge" van de penningen der dorpen, lood en 50 "cordewagens"(kruiwagens) niet voldaan wordt. Indien zulks zo voortgaat, zullen de commissarissen, Fredrick Ottensz. En Henrick Meisters, zich naar den prins begeven om hierover te klagen.

Van den Diemerdijk, 26 juni 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XLI.

Eersaeme discrete goede vrunden. Wij verwonderen ons zeere dat ghijluyden nyet en volcompt mijnder schrijven als den commissarissen heurluyder schrijven zoe vande leeninge vande penningen vande dorpen

als loot ende vijftich cordewaegens metten alderspoedelichste ons alhier aenden Dyemer dijck te bestellen dye wij alhier hooch noodich vandoen hebben. Wat laet ghijluyden u duncken dat ghijluyden ons schrijven nyet en behoort te volcomen, dye alle middelen bij nachte ende bij daege voorwenden *omme* den viant te crencken ende d instrumenten daer toe te senden, behoiren de steden te besorgen *wanneer* wij daer *omme* schrijven indyen sijluyden tgemeen welvaeren lieff hebben. Dus doende sult ghijluyden oirsaecke geven dat dye commissarissen Fredrick Ottssen ende hmeester Henrick Meyster van hier vertrecken sullen ende heurluyden beclaegen sullen over u luyden aen *zijne* Excellencie alzo sij seggen dat nyet van noode es ons eenige hulp ende assistentie te doen tot contemplatie *vande* stede van dit quartier dye henluyden daer toe versocht hebben *wanneer* de zelve steden ofte eenige van dyen heurluyder schrijven nyet en begeeren ende onwillich zijn te volcomen. Ende indyen ghijluyden mit deesen nyet en volcompt allen onssen voorgaende schrijven sullen daer inne doen versien als wij in onsser conscientie *ende* nae rechten bevinden sullen te behoiren. Ende hier mede. Sijt den Heere bevolen. Geschreven met haesten *vande* Dyemer dyck den xxvi^{en} juny 1573.

Dye uwen goetwillenden
Diedrich Sonoy
Frederick Ottsz.   Henrick Meystersz.
Vyscher   Sywert Jans
Crommendijck

65.

Brief van den prins van Oranje (Willem I) en “die van den Raede neffens hem wezender”, waarbij in handen van (burge-) meesters en regeerders van Alkmaar, wordt gesteld een request van ingezetenen van het dorp Uitgeest, ten einde, na overleg met den rentmeester, mr. Gerrit van der Nieuwburch Sr. , daarop van advies te dienen.

N.B. De brief is gedrukt bij De Gelder, nr. XLII.

Met een gelijktijdig afschrift van het request van Uitgeest. (juni 1573). Dit request houdt in een verzoek om ontslagen te worden van onderscheidene opgelegde belastingen, daar de vijanden, op een mijl afstands van het dorp gelegerd, de ingezetenen, merendeels gevluht, van alles beroofd hebben en ter plaatse meer dan 70 huizen door hem verbrand zijn.

Gedrukt bij De Gelder, Nr. XLIII. Delft, 28 juni 1573.

2 stukken.

Die Prince van Orayngen, Grave van Nassou,
Catzenellenboge, Vyanden etc., stadhouder, gouverneur
ende cappiteijn *generael* over *Hollant*, *Zeelandt*, ~~en~~
Vrieslant *ende* *Utrecht*.

Eersaeme lieve besundere goede vrunden. Op
huyden is die *vande Raede* neffens ons wesende
van wegen die gemeen ingeseten ~~ingesetenen~~
vande dorpe van Uuytgeest, gepresenteert geweest
zeecker requeste, de welcke wij u in desen
gesloten overzeynden, lastende *ende* ordinerende u lieden
van wegen *Conincklijke Majesteyt* de selve requeste te
visiteren, t inhouden van dien te *communiceren*
metten *rentmeester*, *meester* Gerrit vanden Nieuburch ~~Ende~~
ende andere dient van node wesen zal, *ende* voorts die
voorseide vande Raede *vande gelegentheyt* der zaecken
mitsgaders van u lieder advys *scriftelijck* te adverteren.
Zeydende daer beneffens weder over die *voorseide*
requeste *omme*, al tselfde gesien, inder zaecke
geordineert te werden naer behoren.

Eersaeme lieve besundere goede vrunden. Van
des te doene en zijt in gene gebreecke. *Ende* onsen
Heere Godt zij met u luyden. Gescreven tot Delft
opten xxviii^{en} juny anno 1573.

Ter *ordinantie* van zijne Excellentie *ende*
die *vande Raede* neffens hem wesende.
J Jurtijck s.s.s.t.

[Geadresseerd aan:]
[...]nen voorsienigen onsen
[besund]eren goeden vrunden den
[burger]meesters *ende* regeerders der
[stede] van Alckmaer

~~Anden steden des lants
van Holland~~

Aen die *vande Raede* neffens
zijne Excellencie.

Vertrouen met aller oitmoet die ingeseethene buyren van
Uuytgeest hoe dat zij *supplianten* grotelicke bezwaert zijn
met die schiltaelen die welcke in vier *ende* vijftich jaeren niet
verpont en zijn, waer duer die rijckste vanden dorpe haeren
woonplaetzen genoomen hebben in andere dorpen, mede dat
zij luyden int voorleeden jaere alle contributien, beeden ordina-
ris *ende* extraordinaris zoe vanden xx stuyvers opt morgen *ende* anderen
gegeven *ende* betaelt hebben, twelck zij *supplianten* breeder zouden
doen blijcken ten waere alle haeren papieren vanden vijanden
niet verbrant en waeren. *Ende* alsoe zij *supplianten* duer die
vijanden vant gemeene welvaeren (die maer een mijle van
haerluyden dorpe geleeghen zijn) van alle haeren goederen
berooft *ende* indie tzeventich huysen verbrant zijn *ende* van

niemant beschermt en worden, zulcx dat alle dinwoonderen haer selven voorvluchtich gemaect hebben, deene hier dander daer, in anderen dorpen metter woone zijn gevaeren *ende* sommige die in goeden state geseethen hebben (nu God betert) haer broot voordien huysen haelen moethen, sulcx dat die landen noch ongeboot *ende* ongebruyckt leggende zijn. Ende al hoe wel die Stathen vanden Noorderquartiere van Hollandt wel behoirt hadden den *voornoemde* supplianten om redenen vooren verhaelt ongemolesteert te laethen, theeft nochtans gelieft den supplianten te doen sommeren duer *meester* Geraet vanden Nieuburch, blijckende bij dacte van sommatie hier anne gehecht, omme op te brengen den honderste penning nae luyt het oude quoyere mits gaders noch voor die *somme* van hondert vijftich ponden van xl groot tpont bij den Staten vant Noorderquartier haer supplianten op gestelt. Al twelck haer supplianten om reden vooren verhaelt, mede dat alle die landen inden dorpe gelegen meest tot Haerlem thuyt hooren *ende* tehans niemant int dorpe is wonende, haer supplianten onmogelicken is omme op te brengen. Bidden daer omme zeer oitmoedelicken u *Edele* Heeren haer supplianten te willen verdraeghen voor deesen reyse vanden lasten hier vooren verhaelt, ter wijle zij supplianten weder in haer regement wesende die bevelen van zijne *Furstliche Genade* *ende* u *Edele* Heeren mogen volcoomen, presenterende haer luyden alle tijt obediente dienaeren van zijne *Furstliche Genade* *ende* tgemene welvaren. Dit doende etc.

[in marge:]

Besloten myssyve aenden
burgermeesters ende regeerders
der stede van Alckmaer
omme ~~desen~~ van desen te
communiceren metten rentmeester
Nijeburch
ende anderen
dient hen van
node duncken
zal *ende* voorts
daer nae huer
advys die
vanden Raede
neffens zijne
Excellentie wesende
over te scrijven
omme tselffde
gesien voorts
geordent te
worden naer
behore. Actum
in den Raede
neffens zijne

Excellentie wesende.
Den xxviii^{en} juny
anno 1573.
J. Jurtijck s.s.s.t.

66.

Brief van den prins van Oranje (Willem I) aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, mededeelden, dat hij van den commissaris Mostaert ea. vernomen heeft, dat Alkmaar's fortificatie grotendeels gereed is. Hij prijst Alkmaar daarvoor. Wil de fortificatie echter volmaakt zijn, dan moeten alle bomen, wallen en huizen, die het uitzicht belemmeren, geslecht worden en wel minstens tot op een schot afstand van de stad. Tenslotte verzoekt hij de stad om zich goed te voorzien van krijgstuig en proviand. Leiden, 29 juni 1573. 1 stuk.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XLIV.

Die Prince van Oraengien, Grave van Nassau etc.,
Heere ende Baron van Breda, van Diest etc.

Eersame wijze lieve besundere. Wij hebben alhier soo bij 't schrijven van den commissaris Mostaert als oock deur eenighe anderen verstaen, den sunderlinghen vlijt ende neersticheyt, die ghijlieden hebt ghedaen, int fortificeren der stede van Alckemar, inder vueghen dat het meerdere deel al volmaect is; waer van wij nyet laeten en wille ulieden wel hoochghelick te loeven, ende des nyettemin andermael wel ernstelick te begheren, dat ghijlieden sonder ophouden met ghelijcke vlijt ende neersticheyt die selve fortificatie laet volmaecken, ghelijck wij u voor ettelicken daeghen noch hebben gheschreven. Ende aenghesien te beduechten waere, dat deselve fortificatie volmaect zijnde nochtans nyet zeer voorderlick en soude kunnen zijn, het en waere dat alle de boomen, wallen ende huysen daeromtrent te naerbij staende nedergheluydt waeren, soo is insghelijcx ons versoeck bij desen, aen ulieden, dat ghij sonder vertreck allen de boomen, wallen ende huysen die het prospect ende ghesichte der fortificatien ende bollewercken benemen, op een schoete weeghs ofte meer van der stadt doet affhouden, demolieren ende effenen, ende sal daerbij den vijandt alle voordeel benomen wesen, van eenichssins te naer der selver stede te comen, daer hij ter contrarien blijvende de voornoemde boomen, wallen ende huysen staende, kan all beschanst tot teghens uwe grachten aen bij schoonen lichten daeghe comen. Wilt oock aerbeyden om deselve stadt Alckmaer, soo van poeder, munitie van oorloghe als provianden ende andere behoerlicke nootsaeckelicheden te doen versien, twelck onghetwijffelt tot meerdere versekerheyte ende oock der selver stede ten besten komen zal.

Eersame wijze lieve besundere. Onze Heere Godt zij met u lieden.
Geschreven tot Leyden opten xxix^{en} dach juny anno 1573.

U lieder goede vrindt
Guillaume de Nassau

[Geadresseerd aan:]
Den eersamen wijsen
onsen lieven besunderen
burgermeesteren ende regeerders
der stede van Alckemar

67.

Brief van Henrich van Broechure, overste-luitenant van Sonoy, aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, berichtend, dat hij, in verband met het van het ontvangen schrijven, met den gouverneur een overste overleg heeft gepleegd en kan mededelen, dat Alkmaar niet gehouden is de soldaten langer te betalen, dan zij in der stad zijn geweest. Op Diemerdijk, 7 juli 1573. 1 stuk.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XLV.

Mijnen vrendelijken dienst mit eerbiedinghe alles goedes stedes bevoorn. Eherbaere wijse voirsenige heeren. Ick hebbe u eherbaere wijse brieff ontfangen, ende den selven doirlesende verstaen, hoe u eherbaere wijse begeerten, dat ick mit onseren gouvernuer ende strengen oversten solde communiceren. Off u eherbaere wijse die soldaeten, die in dienste der steede van Alckmar geweest, die vier maenten vol betaelen zal, die sij eischende zijn, offte tot der tijdt dat sij onder een ander vaendel gesteken zijn. So zal u eherbaere wijse gelieven te weten, dat ick hiervan mit onseren oversten gesproken, ende daerop mit een ander g besloten dattet wol reden weer, naediem sij lange geen commissie gelijk die van Egmond hebben willen ontfangen, ende den armen huisluiden van Heloe groeten mercklijken schaeden angedaen, dat sij die arme luiden borge stellen te contenteren. Geve hier mijns parts oick u eherbaere wijse te betrachten, wye dan u eherbaere wijse zulcx beter affnemen can, als ick schriven, dat u eherbaere wijse diewijle sij van des derden mans wegen uuytgemaect zijn, niet kan gehouden zijn, sij langer to betaelen, als sij in dienste der steede van Alckmaer geweest zijn. Maer dat sij haer beclaegen, dat die beveelhebberen op vier maenten betaelt zijn, kan ick dencen dat u eherbaere wijse zulcx van goeden herten gedaen heeft, wil nue u eherbaere wijse den soldaeten zulcx oick uuyt gunsten doen, zulcx kan ick mit goeden ogen wal ansien. Sunst kan u eherbaere wijse daermit affcomen gelijk voirschreven. U eherbaere wijse hiermit in schutz ende scherm des

Allerhoechsten bevelende die u *eherbaere wijse*
in alle voirspoet *ende* lange gezondthoudt wil be-
hoeden *ende* bewaeren. Op Dymerdijck den
ix^{en} july *anno* LXXIII.

U *eherbaere wijse*
goede vrindt Henrich van Broeckhuse
over *luthenant*

[Geadresseerd aan:]
Eherbaere wijse discrete voirsenighe
heren burgermeesters *ende* regier-
ders der steede van Alckmaer mij-
ne insondere gunstige goede vrinden
Alckmaer

68.

Brief van den prins van Oranje (Willem I) aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarin hij dank zegt voor den vlijt in zake de fortificatie der stad aan den dag gelegd. Nu Haarlem in handen van den vijand is gekomen, acht hij het nodig Jhr. Jacques Cabeliau “ter superintendentie” van Alkmaar aan te stellen en verzoekt de stad, de bezwaren tegen het binnenlaten van Cabeliau en zijn vendel knechten op te geven. Leiden, 13 juli 1573. 1 stuk.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XLVII.

Eersame wel wijse *ende* zeer discrete lieve besonder
gunsteghe goede vrienden. Ick hebbe u *eersame* brief
zeer wel ontfanghen *ende* den zelven an zijnder
Furstliche Genade geschickt *ende* en twijfele niet de zelve
en zal in alles verzien hebben, dat ghij er
contentement af hebben zult. Voort kan
ick niet laeten u *eersame* mit desen te bidden (dewijle
het zijnder *Furstliche Genade* niet gelieft en heeft mij daer te laten),
dat ghij naer het begriip des werckx dat ick
aenghevanghen hadde, mit alder vliticheyt dat
zelve vurdert *ende* opmaken daer, als ick mij
oock tot u *eersame* gans toevertrauwe, wat
ick noch kan ofte mach. Daer ick u *eersame*
dienst ofte vriendschap doen, willick altijts
gheirne doen. Mij alzo.

Eersame wel wijse *ende* zeer discrete lieve
besonder goede vrienden. Gebiedende, bidde God dat
Hij genadiglick mit u wil zijn. Datum
Vlissinghe den xi^{en} july 1573.

Votre bien bon amys
et serviteur
Charles de Boisot

[Geadresseerd aan:]

Den eersamen wel
wijsen *ende* zeer voorzie-
nieghen burgermeesters
ende regierders der stede
[v]an Alckmair mijne
[be]sonder goede vrienden

69.

Brief van den prins van Oranje (Willem I) aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarin hij dank zegt voor den vlijt in zake de fortificatie der stad aan den dag gelegd. Nu Haarlem in handen van den vijand is gekomen, acht hij het nodig Jhr. Jacques Cabeliau “ter superintendentie” van Alkmaar aan te stellen en verzoekt de stad, de bezwaren tegen het binnenlaten van Cabeliau en zijn vendel knechten op te geven. Leiden, 13 juli 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XLVII.

Die Prince van Orangien, Grave van Nassou etc.,
Heere *ende* Baroen van Breda, van Diest etc.

Eersame vrome lieve bezondere. Alzoe
wij vernomen hebben met wat vlijt *ende* neersticheyt
ghijlieden die fortifficatie der stede van
Alckmaer hebt gevoirdert, en hebben wij nyet
willen laeten u lieden daer van d te bedancken.
Ende alzoe die zelve stadt nu naest den
vijandt gelegen is *ende* dat men nyet en kan geweten
wat de vijandt ter handen nemen zal, daer
hij die overhandt over die goede stadt Haerlem
behield, soe hadden wij goet gevonden Jonckeren
Jacques Cabeliau ter superintendentie der
zelve stede van Alckmaer te stellen *ende* hen
te bevelen van stonden aene met een vendel
inder *voorseide* stede van Alckmaer te trecken,
twelck wij oick ons bedunckens u lieden doen
ter tijt gescreven hebben. Waer up nochtans
wij verstaen ghijlieden eenighe zwaricheyt
maekt, alzoe u lieden dunckt datter noch
gheen dangier is. Maer alzoe wij goet
vynden bij tijde alle periclen te precaueren, is
andermael ons begeren u lieden des nyetemin
versouckende bij desen dat ghij sonder voirder zwaricheyt
te maecken den bovengenoimpden Cabbiliau met
zijn vendel knechten binnen der stede van Alckmaer
laet trecken tot *verzeeckertheyt* der zelve *ende*
van u lieden elck int bezondere. Ende daer
wij u wijders eenighe hulpe ofte bijstandt
gedoen connen en zal tzelve aen ons nyet gebreken.

Eersame vrome lieve bezondere.
Onsen Heere God zij met u lieden.
Gescreven tot Leyden upten xiii^{en} july *anno*
XV^C tzeventich *ende drye*.

U lieden goede vrient
Guillaume de Nassau

N.Brunynck s s s t.

[Geadresseerd aan:]
Den eersamen wijsen onsen
lieven besunderen burgmeesters
ende regeerders der stede
van Alckemaer

70.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarin hij mededeelde, dat hij twee vendels knechten, n.l. van hopman C. Coenraedt van Steenwijck en van hopman Joachim van Sittert naar Alkmaar gezonden en ter beschikking van de stad gesteld heeft. Uit Kleef vernam hij dat graaf Lodewijk (van Nassau) zich opmaakt om met ruiters en knechten herwaarts te komen. Sonoy zou wel naar Alkmaar willen komen, ware het niet dat hij de Diemerdijk wil verdedigen, die veel bloed heeft gekost.

In het leger op Diemerdijk, 15 juli 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XLVIII. Zie ook Boomkamp, blz. 208-209.

Eersame discrete voorsienige heren *ende* goede vrienden.
Desen dient *omme* u lieden te adverteren dat ick u lieden
tot assistentie sende twe vendel knechten, namentlick
tvendel van hopman Coenraedt van Steenwijck *ende* tvendel
van hopman Joachim van Sittert dien *ghijlieden* binnen uwen
stede ofte ter plaetsen gebruycken zult, daer u lieden
oorbaerlicste zijn zal *ende* soude u lieden wel meer knechten
gesonden hebben, dan dunct mij dat soo verre men den
dijck alhier inhouden zal die ons soo veel goets *ende*
bloets gecost heeft, dat wij nyet wel meer knechten
van hier missen en mogen. Daer van *ghijlieden* mitten Staten
spreecken *ende* mitten anderen resolveren zult, wat indien best
gedaen zal wesen, off men den dijck inhouden dan verlaten sal.
Ick hebbe op huysden contscap gecregen uutet landt te
Cleeff bij eenen looffwaerdigen bode, die mij verclaert heeft
dat Graeff Lodewijck *hem* zeer starck (soe daer die
fame was) opmaeckt met ruyter *ende* knechten *omme*
herwaerts an te coemen, twelck indien zulcx is, *ende* zijner
Graeff *hem* mochte op die custaigne vande Veluwe begheven,
soude wel nodich zijn *omme* den dijck in te houden, nietemin
wat vandien bijden Staten geresolveert werdt, sult mij
daer van in aller ijle verwittigen. Oock was mijn

meeninge geweest, zelfs *persoonlick* weder bij ulieden te coemen, dan overmits onder den knechten grote achterclap geweest is in mijn absentie, als dat ick vertrocken was omme hemlieden alhier inden pericle te laten, twelck mij hart is om horen. Soe en can ick van hier nyet vertrecken, ~~ofte~~ *ofte* zij dat men den knechten alle van hier doet optrecken.

Eersame discrete voorsienige heren *ende* goede vrienden.
God zij met ulieden. Gescreven inden leger op Diemerdijck desen xv^{en} july 1573.

U lieden goede vriendt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersamen discreten *bijsondere*
goede vrunden burgermeesteren
regierders der stede
Alcmaer

71.

Brief van Diedrich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, inhoudende mededeling, dat 's nachts den Diemerdijk ontruimd heeft. Alle soldaten en artillerie zijn zonder verliezen vandaar vertrokken. Hij kan nu meer assistentie aan Alkmaar verlenen, en zendt er nu vier vendels knechten heen, hen ter beschikking der stad stellend. Deze vendels zijn die van de hoplieden Schetter, Peter van der Hoeve, Coenraedt van Steenwijck en Joachim van Sittert; ook de geweldige provoost zendt hij naar Alkmaar om overleg te plegen over de beste middelen ter bescherming van de stad tegen den vijand en de verdediging van de Zaan. Sonoy zelf gaat naar Hoorn en Enkhuizen, overeenkomstig het verlangen van Alkmaar, om aldaar maatregelen te nemen.

Tot Schellingwoude, 16 juli 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XLIX.

Eersame discrete voorsienige goede heren *ende* vrienden.
U lieden scrijven heb ick ontfangen *ende* mit ~~goeder~~ groter droeffenisse verstaen. *Ende* soe ick u lieden toegescickt hadde twe vendel knechten tot assistentie, in meeninge *zijnde* mit den reste *vanden* knechten den dijck in te houden, volgende mijn voorgaende scrijven. Dan, gesien u lieden scrijv[en], hebbe alle den nacht gearbeyt *ende* mij mitten krijchsvolcke vanden dijcke getransporteert mit allet gescut *ende* ancleven vandien, sonder enige spillinge van volcke ofte verlies van artellerye (God heb loff) omme u lieden vordere assistentie te doen. Alsoe ick u lieden nu ~~sende~~ toe schicke vier vendel knechten dien ghijlieden gebruycken zult daer t u lieden oorbaerlicst wesen zal, als hopmans Schetter, Peter *vanden* Hoeffve, Coenraedt van Steenwijck *ende* Joachim van Sittert. Des gelijcx

zende ick u lieden den geweldigen provoost *omme*
mit u lieden te beraetslagen in welcker forme die
stadt beste soude voorsien *ende* bewaert werden voordien
vijandt, als oock waermen den Saen best soude
moegen besincken *ende* aldaer een blockhuys te slaen
omme den sinckinge te bewaren. Daer toe *ghijlieden*, in aller
ijle verstaende, zult enige daer heen schicken op
dattet sonder vertreck volbrocht mach werden. *Ende*
aengaende dat ick zelffe bij u lieden nyet gecomen en
ben, is die zaecke dat ick tot Hoorn *ende* Enchuysen
mij vynden laten zal *omme* te volcoemen tgundt *ghijlieden*
bij u scrijven begerende zijt.

Eersame discrete voorsienige goede heren *ende* vrienden.
God zij met u lieden. *Gescreven* in haeste tot Scellinckwou[de]
desen xvi^{en} july 1573.

U lieden goede vriendt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersamen discreten voorsienigen
burgermeesteren regierders der
stede
Alcmaer

72.

Brief van Philips van der Aa aan Jhr. Jacques Cabeliau, gouverneur, en burgemeesters van Alkmaar, verzoekend hem in te lichten over den toestand. Hij heeft Jhr. Frederick van den Zevender naar Hoorn afgevaardigd, om overleg te plegen met Servaes van Lijmbarch, De dijkgraaf, Cornelis Jansz. (v.d.) Nieuwenburch is naar gouverneur Sonoy, ter bespoediging der zaken. Burgemeester Albert Cornelisz. Blijft heden nog bij v.d. Aa. Hij geeft verschillende wenken in verband met de verdediging der stad. Medemblik, 17 juli 1573. 1 stuk.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, Nr. L. Zie ook Boomkamp, blz. 212.

Insonders goede vrunden. Ic sende u desen expresselick *omme*
te weten hoe die saecke in alles met u lieden al
staet. Want soo wij alhyer met alle vlijticheyt
arbeyden *omme* u lieden greynen, mout, buscruyt
ende andere nootelijcke dingen inder ijll toe te schicken
ende op het onsecker niet wel derven seynden, hoe
wel wij alreede secker quantite hebben becomen
ende die van Hornen (soo sij mij scrijven) al eenich
gesonden, sult daer*omme* als voeren niet laeten mij
bij bringer deses van alle gelegentheyt adverteren
wat passagien vanden vijandt noch vrij moegen sijn oft
niet, *omme* mij in toeseynden van tgene dat ghij lieden

behoeft te muegen reguleren. Ick hebbe terstont Joncher Fredrick vanden Seventer naer Hoornen affgeveerdert om gelijcke saecken aldaer te voorderen mit Servaes van Lijmborch ende den dijckgraeff Cornelis Jansz. Nieuwenborch naden gouverneur Sonoy, op dat alle saecken in haest gevoordert moochen werden ⁺. Dus weest goedes moets. Men sal niet nalaten alle moegelijcke vlijt tot uwer bescherminge in alder ijlle voer te wenden, soe hier als bij sijn *Furstliche Genade*. Maert sijt alleen ernstlijck op u hoede voer alle oproer *ende* verraet, ~~en~~ u bolwercken *ende* andere weren met alle macht, sonder yemandt te verschoonen, soldaet oft burger, edel oft onedel, versterckende. Dunckt mij oock geheel noodich ghijlieden terstont een schantse ~~besijden~~ ~~de vest~~ oft over de tonne slaet daer tbest gelegen sal zijn, twelck ick geheel noodich achte. Muecht oock besien oft nyet noodich en waere den Bergermeer *ende* bij de Soutketenen doorgestocken, maer wilt altijt *ende* voor al die calckhovens affwerpen *ende* alle andere nootwendige saecken voortnemen *ende* mij bij desen antwoorde scrijven. Hier mede blijft den Heere bevolen. Datt in Medenblick opten xvii july anno 1573.

Bij u lyden ghodtwillighen
vrindt wadt ick vermach
Philips van der Aa

[in marge:]

⁺ Den burgermeester
Allert Cornelisz.
houde ick tot
gelijcke saecken noch
huyden bij mij.

[Geadresseerd aan:]
Edelen erentfesten oock
eersaeme voorsinnige
Joncher Jacques Cabbelliau
gouverneur ende
burgermeesteren der
stede van Alckmaer

73.

Brief van Philips van der Aa aan Jacques Cabeliau, gouverneur der stad Alkmaar, berichtend, dat hij in verband met een klacht van Burgemeesters van Edam over het onttrekken van volk uit Oosthuizen, liggende onder Edam's jurisdictie, om te Alkmaar aan de schansen te werken, verlangt, dat Cabeliau, ter voorkoming van moeilijkheden,

alleen boeren uit de 42 dorpen, door bevel van Busot (Boisot), aan Alkmaar onderhorig zal te werk stellen.

Edam, 2 augustus 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. LIV.

Eedele wijze voorsienige discrete heere *monsieur* Cabelliau.
Naer alle behoirlicke recomandatie sal dienen omme uwer
Eedele mitsdeesen te veradverteeren hoe die burgermeesteren deeser
stede van Eedam mijn verthoont hebben seecker missive bij u *Eedele*
~~bijde~~* burgermeesteren gescreven van Oisthuysen omme te hebben
tzeventich schansers omme tot Alckmaer te comen wercken.
Waeromme die burgermeesters van Eedam mijn hebben
geremonstreert dat het *voorseide* dorp onder hunluyden
jurisdictie gelegen es ende deese stadt te moeten stercken,
achtervolgen die ordonnantie van *zijne Furstliche Genade*.
Achtervolgende dien hebbe den selven boeren geordineert
hierbinnen der stadt te comen wercken tot welcker
eynde sij alhier nu ter tijt besich sijn. Boven dien hebben
mijn de *voorseide* burgermeesters deeser stadt gethoont
die comissie van *zijne Furstliche Genade*, bij de welcke zij
geautoriseert werden allen den omleggende dorpen
te bedwingen hier te comen wercken, want mij
indachtich is dat tot Alcmaer twee ende veertich
dorpen sijn die Alcmaer subject sijn over bevel van
Busot. Waarom soe is mij vruntlick begeeren uuyt
die *voorseide* dorpen te neemen u gerieff, anders sijn
die steeden ende dorpen * geschapen groote muyterij
onder malcander te vercrijgen, wantet noch quaet genoch
es tzelve beter verhoet waer.

Eedele wijze voorsienige heere. Die Heer zij met
u. Gescreven uuyt Eedam den ii^{en} augusti anno
XV^C LXXIII.

Die al uwe goetwillige vrundt
wat ick vermach
Philips van der Aa

[in marge:]

* gescreven aenden

[Geadresseerd aan:]

Eedele erntfesten vromen
wijse voorsienige heere
monsieur Jacques Cabelliau
gouvernuer vander
stede van
Alcmaer

Vrijgeleide, afgegeven door Jacob Cabeliau voor Cornelis Jansz. Van der Nyenburch, dijkgraaf van Geestmerambacht, met diens secretaris voor het bezoeken der dijken van het gemene land.

Z.pl., 3 augustus 1573. 1 stuk.

Is geconsenteert Cornelis Jansz. vander Nijenburch, dijkgraave van Geestmaerambacht, mit zijnen secretari[s] te mogen uuyt ende inne gaen deen dach aen den anderen, als hij zal te doenne hebben opde dijcken van tgemeen lant, zonder hem te doene eenich empesschement, zoe hij alle daege moet uuytwesen opden Huygen dijcx paeldijck toesicht te nemen volgende zijne *commissie* van sconincx wegen, zulcx hem dit billiet in desen eens voer al zal genoegh wesen. Actum den iii^{en} augusti 1573.

Jacob Cabeliau

[op buitenzijde:]

Harenckarspel

Cornelis Jansz. **schout kel**

Cornelis Jansz. oost [...]

met Jan zijn zoon elck 10 *stuivers*

helper

~~Outkarspel~~

~~Dierck Cornelisz.~~

Outkarspel

Garbrant Cornelisz.out

Trijn **Thomi[.] [...]** out

haere cuper out

Noortscerwout

Dieck Cornelisz. van **Sutscerwout**

Jen Pietersz. out **tWardedijck**

Sigheswout,

Jacob ende Pieters en suster

Heyndrik Jan Dierckx suster

[e]nde Pieter Jansz. en suster **20**

75.

Brief van den prins van Oranje (Willem I) aan Sonoy, waarin hij hem bemoedigt het verzet tegen den vijand voort te zetten. Dordrecht, 9 augustus 1573. Eenvoudig 16^e eeuws afschrift. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij Boomkamp, blz. 220 – 224.

11

een

Die Prince van Orangye, Grave van Nassau etc.

Eedele vrome lieve besondere. Hoewel wij tot noch toe aen affectie *ende* goede genegentheyt die gij van alle tijden tot vordering *ende* welvaart *vanden* woorde Godes *ende* onse rechtvaardige gemeene saeke hebt gedragen, noyt en hebben getwijfelt, *ende* daerdoor wel verhoopt hadden dat die ervarentheyt *ende* experientie *vanden* saeken deser wereld *ulieden* tenminsten soverre soude geleert hebben, dat *gijlieden* om geene accidenten ofte ongeluc zo als de menschen gewoon zijn sulx te noemen, den welke nochtans een iegelijc, in ~~zijne~~ wat state hij zij, t allen stonden is onderworpen, ja geenszins en can ~~ontgaen~~ ontvlien, wat listen *ende* arbeyt hij daertoe voorwent, u *lieden* zo lichtelijc en soude hebben laten *verschricken* *ende* bijnae alle mannelijke kloeckheit laten ter nederleggen, ~~hebben~~ ~~bespeurt~~ gelijk wij uyt uwe brieven *gescreven* uyt Medenblic hebben bespeurt. Bij dewelke niet anders en hebben connen bemercken dan dat gij de geheele welvaart oft qualijcvaart *vanden* lande den stede Haerlem wilt toevoegen. Wij nemen God Almachtich tot getuyge wat bedroefnisse *ende* hertseer dat wij (~~onverandert~~ *overmits* het beklagelijc ongeluc der *voorseide* stede *overgecomen*) gehad hebben. Ende ware sulx in *pericule* van ons lijf *ende* leven te *verhoeden* geweest, wij hebben menichmael gepresenteert tselve daer toe te wagen, zo wij ooc geene wegen ofte middelen achtergelaten hebben die ons eenichsins ten hulpe *ende* bijstant der selve stede dachten te dienen, twelc *immers* so bij den doot *vanden* Heere van Betenburch als van zo menich ander vroom *capitein* *ende* soldaet genoegh gecomprobeert is. Ende of al dese niettegenstaend God Almachtich gelieft heeft *vanden* stede van Haerlem naer Zijn goddelijke wille te disponeren, *ende* dselve uyt onse handen te nemen, sullen wij hem *ende* Zijn goddelijc woort daer om *verlochenen* *ende* *verlaten*. Es daerom de stercke hand Godes eenichsins *vercort* *ende* Zijn kerke *ende* gemeeynte te niet gebracht. Het is warachtich dat ons de *christelijke* liefde een mededogenlijden doet hebben op tgeene onse medebroederen aldaer *overgecomen* is. Maer also van alle tijden het bloet der martelaeren is geweest het zaet der kerken Godes, so hebben wij nu oock, ziende opentlijc waer onse vijant toe tendeert, hoedat hij violerende alle geloften *ende* verbonden, Gode noch den menschen, egeene belofte en soekt te houden, maer de waerheit na zijn uysterste vermogen pretendeert geheel te onderdrucken, des te meer geanimeert te zijn, onse rechtvaardige saeke *defenderende*, hen tottet alderuyterste te wederstaen, niet twijfelende of God Almachtich zal hen ten leste tot confusie *ende* spot laten vallen, sonder dat gij door eenige quaetwillige *ende* *onverstandige* menschen so lichtvaardelijc om het *verlies* van eene stadt, sulken goede

ende regtvaerdige saeke behoort te *verlaeten*, temeer aengesien de vijant met alle zijne kracht ende geweld deselve niet en heeft connen overweldigen ende noch veele min sal hij connen becomen zo veele andere steden ongelijc sterker, die ons (God hebbe lof) noch resterem om Zijn godelijc woort aldaer te *vercondigen* ende Zijn naem te eeren, ende dewelke nu noch meer als tevoren gehert ende geanimeert zijn om alle vijantlijc geweld te wederstaen. Wij sijn daerom des temeer *verwondert*, dat in dien quartiere zo veel luyden door grote verschrickinge haer lijf ende goed soeken te salveren ende sonder van iemant gejaecht te werden, daarmede uyten lande te *vertrecken*, niet wetende wat opinie wij van sulke menschen hebben zullen. Willen zij excuse nemen, dat de steden aldaer niet genoch gesterckt of van proviand, buspoeder, munitie van orloch ende andere nootsaekelijkheden verzien en zijn, u *lieden* es genoech indachtich hoe menichmael dat wij u *lieden* ende den steden so *schriftelijc* als andersins hebben *vermaent*, dat men alle mogelijke vlijt aenwenden soude, ten eynde tselve bij tijds ende ter bester gelegentheyt mochte geschieden, om also alle ongeluc des te beter te voorcomen. Wij hebben ooc tot meermaelen den oversten ende capiteynen aldaer laten versoeken, dat zij, overdenkende de saeken die zij voorstaen, haer knechten in alle goede ordre, regule ende discipline souden houden, opdat den huysman ten platten lande beter voor alle geweld ende schade gepreserveert hadde mogen zijn. Ic wilde daerom wel dat men hen*lieden* de middelen hadde gegeven om sulx te mogen doen.

[in marge:]

dats waerlich ~~ja als~~ wel gesaegh: zij mussen middelen schaffen, zoud men die **hongchriegen** soldaten moetwil straffen **doch** ic lees voort

Gij schrijft ons, dat wij u soude laten weten of wij ooc met eenich groten machtigen potentiaet in vasten *verbonde* staen, om also door eenich treffelijc ontset dien groten geweldigen macht *vanden* vijant te mogen wederstaen, waerop wij niet laten en willen u *lieden* tot antwoordt te geven, dat eer wij oyt dese saeke ende bescherming der christenen ende andere *verdructen* in dese lande aengevangen hebben, wij metten alderoppersten Potentaet der potentaten sulken vasten *verbond* hebben gemaect, dat wij geheel versekert sijn dat wij ende alle degene, die *vastelijc* daer op betrouwen, door Sijn geweldige ende machtigen hand ten lesten noch ontset sullen werden, spijt alle Zijne ende onse vijanden, sonder nochtans, dat wij middelertijt eenige middelen die ons de Heere der heirscharen toegeschickt heeft, hebben ofte alsnoch willen laeten voorbijgaen. Versoekende daer om ernstelijc aen u *lieden* dat gij alle alsulke ijdele vreesse afleggende ende der onverstandege *persuasien* *verwerpende*, altijd het manlijc hert, twelc gij voormaels bewesen hebt, behoudet, ende een iegelijc zijn beroep ende in tgeen wij hem bevolen

hebben, met allen goeden vlijt *ende* neersticheyt zoekt te voldoen, ende ooc allen anderen tot gelijce ernst *ende* volstandicheyt te *verwecken*, wel versekert zijnde dat in dien gevalle de zegen Godes altijt bij u *lieden* zijn zal. Ende of ons ondertusschen wat ongelux overcomt, daer om den moet niet *verliesen*, maer eeder bedenken wat onse zonden wel verdienst hebben. Ende dat het in crijshandel niet altijt voorspoet en can zijn. Wij willen onsent wegen niet laten alles te doen dat ons immer moochelijc sal zijn. Ende noch lijf noch goed noch bloed daer aen spaeren. Eedele vroomme lieve besondere, God zij met u. *Gescreven* tot Dordrecht den 9 augusti 1573. U *lieder* goede vrund

Guillaume de Nassau

76.

Brief van Diedrich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, bevattend het verzoek om toe te staan, dat Arent Jansz., brenger van den brief, met zijn vrouw in het voor Sonoy bestemde huis zullen worden toegelaten om dat te betrekken en te bewaren. Van de aanwezige goederen zal door Arent Jansz. inventaris worden opgemaakt en overgegeven.

Purmerend, 9 augustus 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. LVI.

Eersame discrete bijsondere goede vrunden. Desen dient *omme* u lieden te adverteren dat ick ernstelick beghere dat ghij*lieden* toestaen wilt, dat Arent Jansz., brenger van desen, van stonden aen met zijne huysvrouw[e], dien ick tselve wel vertrouwe, mach in thuys twelck voor mij bereyt is, ~~mach~~ trecken *ende* bewaeren, alsoe ick nyemant anders daer inne en beghere. Ende zal hij u lieden bij specificatie doen hebben inventariun van allen den goederen binnen den huysse zijnde, ten eynde vandien nyet gemist mach werden. Gode bevolen. *Gescreven* tot Purmerendt desen ix^{en} augusti 1573.

U *lieder* goede frunt

Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersamen zeer discreten
bijsonderen goeden vrunden
burgermeesteren, regierders
der stede
Alcmaer

p.m.

Bevelschrift van Jacob Cabeliau, heer van Müllhem, gouverneur van Alkmaar, hopman en overste-luitenant over het alhier liggend krijgsvolk, aan Augustijn van Teylingen en

Michiel Samplon om de personen, die werk aan de stadswallen hebben aangenomen en dit niet voltooiden, te dwingen dit alsnog uit te voeren en hen desnoods gevangen te nemen.

Alkmaar, 9 augustus 1573. 2 stukken.

N.B. Deze stukken bevinden zich in inv. nr. 1844. Hierbij een lijst der namen van hen, die 22 juli 1573 bij de besteding, het werk hadden aangenomen, om het binnen 3 weken af te leveren. Gedrukt bij De Gelder, nr. LVIII..

pm 001 [na 76]

Copie

Reeckeninge Gerardtz. vander Nijenburch
rentmeester vande fortificatie der stede
van Alcmair gemaect anno
LXXIII. Gedaen mijnen heeren
den burgermeesteren der selver stede.

pm 002

Copie

Ic, Chaerles van Boisot, *commissaris* generael ende *superintendent* over het Noortsche quartier ende gans Waterlant, auctoriseere ende *committere* bij desen den rentmeester *meester* Geraert vanden ~~Nieuburch~~ Nieuwenborch al alzulcke penningen te colecteren *ende* te ontfanghen als elc dorp achtervolgende de bestedinghe es schuldich te *furnerende* ende op te bringende de fortifficatie vander stadt van Alckmaer aengaende. Auctorizerende voort den voerseide meester Geeraert ende bevele den den selven vanwege *zijn* *Furstliche Genade* de onwillighen ende *dessaillant*en vande zelve dorpen te bedwingh *ende* tot betaelinghe feytelijc *ende* naer crijchrecht oft anderssins, zoe hij bevinden zal nootzaeckelijc te zijne, de zelve te executeren omme bijden voerseide meester Geeraert daer afrekeninghe *ende* reliqua te doene, dies versocht zijnde.
Datum den xxiii^{en} mey 1573, onderteyckent Charles de Boisot.

Andere copie

Ick, Guilliame Mostart, *lieutenant* van Alcmair van weghe de *Furstliche Genade* des Princen van Oraengien, auctorizere *ende* *committere* midts desen *meester* Gerardt vanden Nieuwenburch omme de bestede wercken inden grachten der stede van Alckmair te schouwen *ende* op te nemen den penninghen daer voire deselven zijn besteedt, vanden dorpen te ontfangen *ende* den aennemers *ende* arbeyders te betaelen naar bevonden zal werden te behoiren. Oirconden mijns signets *ende* hantteecken hier onder gestelt *ende* ghescreven desen xvi^{en} augusti 1572. Onderteyckent G. Mostart *ende* besegelt met een roodt wassen segele daer up gedruet.

pm 003

Reeckeninge Gerardtz. vander
Nijenburch, die hij doet mijnen heeren,
mijn heeren de burgermeesteren ende gecomit-
teerden der stede van Alcmail, van
sijnen ontfanck ende uitgeven bij
hen gehadt ende gedaen vande penningen
die de omliggende dorpen schuldich sijn
ende opgebracht hebben * tot de fortificatie
der selver stede van Alcmail volgende
sijne commissie waer af de tevoire hier
voirnoemd van woorde te woorde gescreven
staet. Ende is dese rekeninge gemaect
in ponden, scellingen ende penningen van xl grooten
vlaems tpondt.

[tussenvoeging:]

*in junio ende dairnae anno LXXIII

Ontfanck

Van dyen van Oudtdorp over ciiii pond
die sijluyden schuldich sijn. Ontfanck

lvi l. x s. iii d.

Die van Coedijck sijn schuldich voir haere
portie cxl pond.

Die van Sinte Pancraes sijn schuldich lxiiii pond
ende sullen Claes Gerrysz. contenteren.

Die van Brouck sijn schuldich ii^c vii pond.

pm 004

Van dyen van Suydscherwoudt over
clxxviii pond x scellingen die sijluyden schuldich sijn.
Ontfangen

lvi l. xv s.

Van dien van Noortscherwoudt over ii^c
lxxii pond die sijluyden schuldich sijn. Ontfanck
Sullen daennemers betaelen voirde reste.

xlvi l. xiiii s. ii d. **pont**

Van dyen van Outkerspel over iii^c xv pond
xv scellingen diese schuldich sijn. Ontfanck
Voirde reste sullen daennemers betaelen
ende sijn d aennemers vervoucht.

xxx l. x d. **obool**

Van dyen van Haringkerspel over v^c
lxxiii pond x scellingen diese schuldich sijn. Ontfanck
Sijn veraccordeert met Cornelis Jansz. aen-

lix l. xv s. iii d.

nemer van t xii^e perck ter somme van iii^c xlviij *pond*.

Van dyen van Warmenhuysen over iii^c
lxiiii *pond* die se schuldich sijn. Ontfanck 1. 1.
Hebben beloofd te betaelen up iiii saterdaegen
waer af den eersten sal wesen den iiii^{en} july.

Van dyen van Sinte Maerten over iiii^c
v *pond* die sijluyden met dien van Eenigenburch
ende Valckencooch schuldich sijn. Ontfanck lx 1.

Die van Schaegen sijn voir haire portie
schuldich vi^c ii *pond*.

pm 005

Die van Barsinnghorn sijn schuldich voir
hairluyden portie iii^c xli *pond* v *scelling*en.

Die van Haringhuysen sijn voir hairluyden
portie schuldich cxxvi *pond*.

Ontfangen van dyen van Winckel over
ii^c lxxx *pond* xv *scelling*en die sijluyden schuldich sijn lx 1.

Van dyen van Oude Nyedorp over
iii^c xix *pond* ii *scelling*en vi *penning*en. die se schuldich sijn x 1.
Sullen noch voldoen Aryaen Cornelisz. van Oude
Nyedorp aennemer van tBerger perck ter somme
van clxxv *pond* vi *scelling*en iii *penning*en.

Van dyen van Nyeuwen Nyedorp over
vi^c xlvi *pond* xii *scelling*en iii *penning*en *obool pont* die se schuldich sijn c 1.

Van dyen van Hoochtwoudt ende Eerts-
woudt over iii^c *xiix* *pond* die se schuldich sijn xxii 1.

Van dyen van Beningbrouck over ii^c
lxxxix *pond* xv *scelling*en die se schuldich sijn nyet ont-
fangen dan sijn met Maerten Jacopsz.
aennemer veraccordeert.

pm 006

Van dyen van Zijbekerspel over clii *pond*
x *scelling*en die sijluyden schuldich sijn. Ontfangen cxxxv 1. x s.

Van dyen van Opmeer over cxxviii *pond*
die sijluyden schuldich sijn. Ontfanck xxv 1.

Die van Spanbrouck sijn schuldich voir
hair portie iii^c lxxxiiii *pond*.

Van dyen van Opdam over cxxiii *pond*
xv *scellingen* die sijluyden schuldich sijn. Ontfanck

xlix l. xiiii s. vi d.

Dye van Heynsbrouck sijn schuldich voir
hairluyden portie cxxiii *pond* xv *scellingen*.

Die van Veenhuysen sijn schuldich voir hair
portie cxlvii *pond*.

Die van Oeterlyck sijn schuldich cxxii *pond*.

Die van Westsaenen met Crommenye

pm 007

ende Crommenyerdijck over xi^c lxi *pond* vii *penningen* *obool*
diese schuldich sijn, hebben betaelt
Crommenye sal betaelen up iiii donredaegen begin-
nende den viii^{en} july.

xii l. xix s. iiii d. *obool*

Die van Wormer sijn schuldich over hair
portie iii^c lxxxiiii *pond* vii *scellingen* vi *penningen*.

Die van Ghysp sijn schuldich iii^c xl *pond*.

Van dyen van Aeckersloot over ii^c xiii *pond*
x *scellingen* die se schuldich sijn. Ontfanck
Sullen de reste ~~sullen~~ betaelen up iiii saeterdaegen
den eersten upten ~~viii~~ xi^{en} july.

ii^c l.

Van dyen van Uutgeest over lxxvi *pond*
die sijluyden schuldich sijn. Ontfanck
De reste sullen betaelen up iiii saterdaegen den
eersten den iii^{en} july.

xix l.

Van dyen van Limmen over lxxvi *pond*
die sijluyden schuldich sijn. Ontfanck
Sullen de reste betaelen als dien van Uut-
geest.

xix l.

Zomma den geheelen ontfanck, ter
somme van x^c xi l. xix s. v d. *obool*

pm 008

Uutgeven tegen den voerscreven ont-
fanck gedaen tot betaelinghe van de aenne-

mers ende werckluyden aen de grachten, wallen
 ende bolwercken der stede van Alcmair bij
 bevel vanden burgermeesteren aldaer beginnende iii
 junio anno XV^C LXXIII.

t xxxix ^e perck	Thonis Aelbertsz. aennemer van West- saenen betaelt ter cause van arbeys- loon upten xxvi ^{en} juny	viii l.
t xxxix ^e perck	den selven noch betaelt ter cause soo voiren upten xiii ^{en} july	iii l. x s.
t xxxix ^e perck	den selven noch betaelt uut gelijcke saecken upten xxvii ^{en} july	x l.
t xxxix ^e perck	noch den selven upten xxx ^{en} july	xx l.
t iiiii ^e perck	Gerryt Baertsz. biersteecker den xxvii ^{en} juny	xl l.
t xxii ^e perck	Pieter Evertsz. aennemer van Ghisp over sijn arbeys loon den xxvii ^{en} juny betaelt	xv l.
t xxii ^e perck	den selven noch upten iiiii ^{en} augusti	viii l.
t xxii ^e perck	den selven noch upten xii ^{en} augusti	viii l.
t lii ^e perck	Valck Evertsz. aenemer van Warmen- huysen over sijn arbeys loon den xxvii ^{en} juny betaelt	xv l.
t xiiii ^e perck	Dirick Jansz. van Schaegen den ii ^{en} july betaelt	xxiiii l.

Zomma latris cli l. x s.

pm 009

t xlviiii ^e	Dirick Claesz. up Henkes perck upten iiii ^{en} july betaelt	x.l.	
t xxxvii ^e perck	Jacop Reyersz. upten v ^{en} july betaelt	vi l.	niet
t xi ^e parck	Claes Pouwelsz. ten selven daege betaelt	ii l.	id.
t xi ^e perck	den selven up ten xxvi ^{en} july	x s.	
t xi ^e perck	den selven upten x ^{en} augusti	iiii l.	
t xi ^e perck	den selven den xii ^{en} augusti	ii l. xiiii s.	
<u>nyet geteekent</u>	Adriaen Cornelisz. aennemer van t ii ^e perck in de Canistraet den v ^{en} july	iii l.	niet
t i ^e perck	IJse Evertsz. borch van t eerste perck upten v ^{en} july betaelt	vi l. i s.	
t li ^e perck	den selven met Jan Cornelisz. den iiiii ^{en} augusti	xii l.	
t lx ^e perck	Thonis Sijbethsz. den vi ^{en} july	vi l.	
t lx ^e perck	den selven den lesten july	xxx s.	
t lx ^e parck	den selven den xii ^{en} augusti van t derde perck	xxvi l. iii s.	
iii ^e perck	Willem Zegersz. den vi ^{en} ~~au~~ july	xxx s.	
iii ^e perck	den selven den x ^{en} augusti	xii l.	
t xxvi ^e perck	Baert Cornelisz. den vi ^{en} july	viii l.	
t xxiiii ^e perck	Willem Jacobsz. den ~~den~~ vi ^{en} july	ii l.	
t xxxi ^e perck	Eernst Hartoochs den vii ^{en} july	iii l.	

Zomma latris ciii l. viii s.

pm 010

t xxxiii ^e perck	Pieter Jansz. Valckencooch den x ^{en} july	xxx s.
t iii ^e perck	Diewer Diricx den xiii ^{en} july	ii l.
t xxxvii ^e perck	Jacop Reyersz. ten selven daege	iiii l.
t xli ^e perck	Pieter de Vries den xiiii ^{en} july	viii s.
ii ^e perck	Michiel Wyerts den xv ^{en} july	xxv s.
t xiiii ^e perck	Symon Jan Braems den xv ^{en} july	xv s.
i ^e perck	Reyer Jansz. ten selven daege	x s.
t xxv ^e parck	Pieter Hartochs den xxvii ^{en} july	xxxv s.
t xxv ^e perck	den selven den eersten augusti	xl l.
t xxv ^{en} perck	den selven den x ^{en} augusti	xviii l.
t liiii ^e perck	Aryaen Hartoochs den xxvii ^{en} july	ii l. x s.
t liiii ^e perck	den selven noch upten vii ^{en} july	xxx s.
i ^e perck	Jan Myes tot Hoorn inde Wilde man van- wegen Ghijsbert Backer bij quytantie hierover geleyt	ii ^c l.
t xlix ^e perck	Jacop Diricsz., Brouck, den xxviii ^{en} july	viii l.
t xl ^e perck	Jan Pietersz., Lutkewinckel, den xxix ^{en} july	ii l.
t xvi ^e perck	Cornelis Rens upt perck van Jan Pie- tersz., Calverdijck,	xx s.
t xlviii ^e perck	Hencke	xx s.
t xlviii ^e perck	den selven upten iiiii ^{en} augusti	xii l.

Zomma latris ii^c xcviil l. iii s.

pm 011

t xlviii ^e parck <i>ende nu</i> upt iiiii ^e parck <i>vanden</i> steede gestelt	den selven upten xii ^{en} augusti bij ordonnantie	vii l. x s.
t lvi ^e perck	Claes Jacopsz. den xxix ^{en} july	xx s.
t xiii ^e perck	Dirick Jansz. ten selven daege	i.l. x s.
i ^e perck	Willem Jansz. van Hoorn ten behouff van Ghijsbert Backer den xxx ^{en} july	cl l.
t xxxii ^e perck	Aryaen Buen den lesten july	ii l.
t xxxi ^e perck	Lambert Jansz. ten selven daege	ii l. x s.
t xxxi ^e perck	den selven upten vi ^{en} augusti	xxi l. x s.
t li ^e perck	Jan Cornelisz. den eersten augusti	xviii s.
t xxvii ^e perck	Lourys ofte Bijsbeth Gerryts upten eersten augusti	xlvii l. iiiii s.
<u>nyet geteekent</u>	Jan Lourysz. deur bevel <i>vanden</i> burgermeesteren ten selven daege	xii l.
t lviii ^e perck	Thonis Pieters den iii ^{en} augusti	xxv l.
t vii ^e parck	Harman Aertsz., bierstecker, den iiiii ^{en} au- gusti	xii l.
upt xi ^e parck	Cornelis Hartochs bij bevel van burgermeesteren	

van de steeden	ten selven daege	ix l.
t xxx ^e perck	Frans Pietersz. ten selven daege	ii l.
t xliii ^e perck	Symon Jan Braems upten v ^{en} augusti	liii l. xliii s.
t xxxii ^e perck	Magdaleen Daniels den vi ^{en} augusti	v l.

Zomma latris ii^c xci gulden xvi s.

pm 012

upt xi ^e ~~ende~~ xvi ^e	Piet Hein deur bevel van burgermeesteren opten	
van de steede werck	vii ^{en} augusti	x l. vii s. vi d.
t xliii ^e perck	Gerryt Cornelisz., backer, den xviii ^{en} augusti	xx l.
t xix ^e perck	IJsbrant Heynricsz. van provande den viii ^{en} ende x ^{en} augusti	xvi l.
t xix ^e perck	Jan Zegersz. den x ^{en} augusti	vi l.
t xlviii ^e perck	Dirick Claesz. bij bevel van burgermeesteren den xii ^{en} augusti	x l.
t lvi ^e perck	Claes Jacobs als voiren ten selven daege	xii l.
t li ^e parck	Jan Cornelisz. als voiren ten selven daege	xii l. xliii s. iii d.
t xlvii ^e perck	Aerndt Lourysz. ende Cornelis Annas ten voiren daege	xx l.
t xxii ^e parck	Dirick Jansz., smit, den xliii ^{en} augusti	xxviii s.
hyer voor sal ick	Aryaen Cornelisz. Texsel secretarys van	
Adriaen Cornelisz.	Alcmair ende ontfangen in desen den xviii ^e	
verantwoordenaugusti		<u>lx l. x s.</u>
i ^e ende ii ^e perck	Reyer Jansz. ende Michiel Wyertsz.	xv l. x s.
t xviii ^e perck	Cornelis Jan Visschers	xx l.
t xliii ^e perck	Symon Jan Braems	xxliii l.
t xlvii ^e perck	Aryaen Gerrysz. aennemer van t xlvii ^e parck	lv l.

Zomma latris ii^c xxi gulden xviii stuivers. xii penningen

Zomma totalis den heelen uuytgheeff compt

tot x^c lxvi gulden xv stuivers xii penningen.

Hyer tegens offgetogen den ontfang. Sulcx meer bevonden uuytgegeven dan ontfangen die somme van liii gulden xvi stuivers v penningen.

pm 013

[in marge:]

Burgermeesteren, deese
c pond doen blijcken
in heure reeckeningen
den Staeten overgelevert
gebracht te zijn.

Garbrant Willemsz. cum sociis noch ge-
levert deur handen van dyen van ~~Limmen~~ Aeckersloot

upten eersten augusti de somme van c pond.

[in marge:]

Heren,
Hyer van is
hen toegevonden
ofte de *affgehouden*
den lx^{en} xv stuivers
daer ick *ende*
zijluyden present
zijn geweest.

Desen ontfanger voucht hier noch sijn
moyten *ende* *sorge* dese *voorseide* *penningen*
vande dorpen ontfangen *ende* wederom
uutgegeven *ende* geemployeert te hebben
mitsgaders voir t *voirschieten* *ende* de burseren
van sijn eygen *penningen* alsoo den uutgeeff
boven de ii^c *gulden*s hooger is dan den
ontfanck *ende* werdt gestelt tot discre-
tie van mijnen heeren.

Noch voucht desen ontfanger hier voir
t maecken, grosseren *ende* dubbleren van
dese reeckeninge, t welck hij oick stelt
ter goeder discretie van mijnen heeren.

Vant gunt in dese *rekening*e bevonden, wort nulle uuytgegeven
als ontfangen, bekent Aerian vander Nijenburch voldaeen te
zijn. Alzo dit gesmolten es inde acte int vroetscap bouck gestelt.

pm 014

Quastie tusschen *meester* Gerrit
vander Nieu**u**rburch *ende* Adriaen
Cornelisz. Texel

No. 20

O 14

Contributien vanden
dorpen tot stadts fortificatie

Rekeninge fortificat[ie]
der stad Alkmaar
1573

Brief van Diedrich van Sonoy aan Burgemeesters van Alkmaar, mededelend, dat hij niemand anders in “den huysinge van Joncfrou Willem(ina) (= Wilhelmina van Sonnevelt?) verlangt dan Arent Jans en zijn huisvrouw. Sonoy is voornemens binnenkort te Alkmaar te komen en in het huis zijn residentie te houden. Het huis moet door anderen ontruimd worden en in het achterhuis dient een stal voor zijn paarden te worden gemaakt.

Schellingwoude, 13 augustus 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. LIX.

Eersaeme discrete ende zeer voorsienige heren ende goede vrunden.

Alsoo ick u *lieden* bij voorgaende mijnen scrijven geadverteert hebbe dat ick nyemant en begheerde te hebben inden huysinge van Jonckfrou *Willemina* anders dan Aernt Jansz., brenger van desen ende zijn huysvrouw ende verstaet dat noch enige daer inne zijn ende frequenteren ende oock paerden onder tgeboomte inden tuyn gehouden werden. Soo is dat ick u *lieden* gebeden wil hebben, dat ghij *lieden* aengesiens desen tselve verbieden ende behinderen zult, alsoo ick van meeninge ben cortelincx aldaer bij u *lieden* te coemen ende inden voorseide huysinge mijnen residentie te houden. Begherende daeromme oock dattet gehele huys, soo wel achter als voor, van anderen gesuyvert ende gevrijt werde ende dat ghij *lieden* mitten eersten stallinge voor mijn paerden ~~da~~ int achterhuys doen maecken zult, twelck doende mij aengenaem zijn zal. Gode bevolen. Tot Scellincwoud[t] desen xiii^{en} augusti 1573.

U *lieder* goede frunt

Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersamen discreten ende zeer voersienigen burgermeesteren der stede
Alcmaer

78.

Brief van graaf Lodewijk van Nassau aan Philips van der Aa, waarin hij den raad geeft, dat men zich in den lande niet moet laten ontmoedigen door den val van Haarlem, maar alles moet over hebben voor de verdediging der goede zaak. A sighen, XIII jour d'aoust 1573 (= Siegen, 14 augustus 1573). 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. LX.

Monsieur van der A J'ay reçu vostres et celle de ceulx de Horn, estant bien aise d'entendre que les affaires se portent assez bien pardelà depuis la reddition de Haerlem comme aussy de ce que monsieur le Prince vous a si bien choisy pour visiter les villes

de Waterland pour l'assurance que j'ay que vous y ferez ung bon service a la cause commune tant en encourageant les habitans que au faict des fortifications et vivres. Quant à tous ceulx du waterland je vous prie bien fort de leur remonstrer de de ma part qu'ilz se doibvent mettre devant les yeulx le piteux traictement que tous les aultres ont cy-devant reçeu de l'ennemy quoy qu'ils ayent essayé tous moyens de se reconcilier a luy estant d'un naturel irreconciliable depuis qu'il est vue ferit tant soit peu irrité. De sorte que le premier et plus principal secours quoy peult avoir contre ung tel tyran, est de prendre une ferme résolution de vivre et mourir pour la défense d'une si juste (cause) quelle qu'est celle du service de Dieu qui se demeure pardelà et espère en ce faisant que suivant ses divines promesses. Il n'abandonnera pas ceulx qui s'ayderont de ceste façon. Que pource il ne fault pas qu'ils regardent à la perte d'une ville ou de deulx car Dieu scait bien secourir les siens en temps et lieu. Et quant au secours des hommes ils facent estat si grand on les verra mettre la main à la paste pour leur tuition en une si bonne cause. Chacun s'efforcera de leur ayder et de ma part, je m'y employeray d'aussy bon coeur que je ferai jamais que s'ils en usent autrement. Les hommes se tirent de leurs malheurs et affliction comme leur estanc advenus par leur faults et perdront en ce faisant les biens, la vie et la réputation tout ensemble. Pourquoi qu'ils se délibèrent de se défendre courageusement et dy employer ..... ? Je scait bien qu'ils désirent sur tout scavoir quel secours ils peuvent espérer mays je les fai et vous aussy juges si cela se doit ainsy ouvertement dire et s'il raisonnable de se descouvrir le moins du monde une entreprise avant le temps. Je vous escriprois de cela et autres choses bien plus particulièrement si n' estois que je crains le scr tombast[le secrets tombant?] en mauvaise main et que ce poste ne soit assez discret pour vous faire bien securement tenir pourquoi je me réserveray me faire à vous plus ample discours quand j'en auray quelque meilleure commodité. Cependant je vous recommande tout paislà suyvant la charge que vous avez du monsieur le Prince et moy bien affectueusement à vos hommes grâces suppliant notre bon Dieu q'ils vous donne, Mons van der Aa en santé bien heureuse et longue vie: à Siegen d Áoust 1573

Votre bien bon amy à vous obéir
Louis de Nassau

[toegevoegd deels in marge:]

J' ay retenu ce poste quelques jours par certains bons respects et n'inscripts point a ceulx de Horne pour n'avoir secrétaire au près de moy qui sache escipre en Flameng pourquoy je vous pris, Mons. mes excuses envers eulx.

[Geadresseerd aan:]
Monsieur van der A

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, mitsgaders den gouverneur aldaar, waarin hij bericht, dat vele der verlostte gevangenen heimelijk vertrekken en zich niet willen begeven in dienst van den prins. Sonoy verlangt, dat deze lieden, die niet voorzien zijnde van enig geldig paspoort, moeten worden gearresteerd als zijnde “openbare vijanden”. Hij gelast publicatie van dit bevel zowel in Alkmaar als in omliggende dorpen.

Schellingwoude, 16 augustus 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. LXI.

Eherbaere wijze voirseenige heeren ende goede vrinden.
Alzoe veele vande verlostte gevangenen hem heimelijken vertrekken, sonder hem te willen begeven in dienste van zijn *Furstliche Genade*, so ist dat ick begere ende van wegen zijn *Furstliche Genade* laste ende bevele dat ghij luiden wacht ende scharpe opsicht wilt doen houden, ten einde nyemandt vanden selven verlopenen doer u *luider* wacht ofte steede toegelaeten werde te passeren, ten sij sijluiden verthoenen pasbooten mit mijn eigen handt ende pitzeer onderteickent ende besegelt. Ende soe wijje sonder derselver thebbene pasbooten bij u *luiden* becomen mach worden, solt dien van stonden an in dien isere doen slaen ende doen straffen, als eherloese ende troulose boeven ende schelmen. Ende over zulcx anden dorpen doen schrijven, indien enige sonder mijn bescheidt te verthoenen hem begeeft op den dorpen te gaeren, dat sijluiden denselven op den cop zollen slaen, ende tracteren als openbaere vianden. Oick interdiceren allen ende enen ijelijken, dat nyemandt hem vervordere enige van dese verlopenen mit schuiten offte schepen over te voeren ofte doen overvoren, noch enige hulp daer toe te doen, ten sij dat sijluiden hebben behoirlike pasporten als voeren, bij verbeurte vanden schuiete offte schepen, ende die overvoerders gestraft te worden als openbaer vijanden zijner *Furstliche Genade*. Alle twelcke op dat nyemandt ignorantie pretenderen mach, ghij luiden van stonden an naer voirgaende clocken geslache solt doen publiceren binnen u *luider* steeden ende alomme in dien dorperen in u *luider* bedrieve gelegen. Hiervan en zijdt in geen gebreke, alzoe lieff u *luiden* tvaderlandt ende welvaren vandien is, ende ghijluiden zijne *Furstliche Genade* thoorne ende straffe duchtende zijdt. Gode bevolen. In haest tot Schellinckwoudt den xx xvi^{en} augusti anno LXXIII.

U *luider*
goede vrindt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eherbaere wijze voirseenige
heeren burgermeesters ende
regierders der steede Alck-
maer, mijne insondere goede
vrinden mitgaeders den
gouvernuer aldaer
Alckmaer

Cito
cito
cito

80.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, inhoudende het verzoek, om Michiel van Tricht en Willem van Zutphen, beiden door den vijand gewond zijnde, door den stadschirurgijn te laten behandelen en goed voor hen te zorgen, opdat zij genezen zijnde, weer onder hun vendel tegen den vijand kunnen optreden.

Schellingwoude, 16 augustus 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. LXII.

In een onderschrift klaagt Sonoy, dat Alkmaar onvoldoende voor aanvoer van munitie zorgt. Als Alkmaar er niet voor kan zorgen, moet de stad de Staten hiermee in kennis stellen.

Eersame discrete voorsienige goede vrienden.
Desen dient *omme* u lieden te adverteren, dat ick
hartelijck up u begerende ben, dat *ghijlieden* toch bestellen wilt
dat goede opsicht *ende* *sorge* gedragen mach werden
bij u *stadtmeesteren* ofte *chirurgijn* opten personen van
Michel van Tricht *ende* ~~Heyndrick~~ Willem van Zutphen, die
voorden vijandt zeer gequetst zijnde, den selven *redelijck*
tracterende, dat *zijlieden* toch in aller ijle *gecureert*
moegen werden, *omme* genesen zijnde hen wederomme
onder heur vendel tegens den vijant te moegen
gebruycken. Hiervan en zijt toch in gheen
gebreecke. Gode bevolen. In haeste tot
Scellincwoude desen xvi^{en} augusti 1573.

U lieden goede frunt
Diedrich Sonoy

Vorder sult weten dat die hopman
die inden scantse tot opt Calff leyt
en mij clachtich geweest is, dat hij
van ulieden gheen cruyt *ende* anderssins
tot bewaringe *vanden* scantse becoemen can,
die nochtans sonderlinge aldaer tot uwer stede bescermenisse leyt.
Dus laet nyet ofte bestelt hen *tgunt* *notelijck* is tot preservatie

van den scantse. Indien ghijlieden tselve uut u stede nyet doen en cont, sult tselve anden Staten in aller ijle bestellen. Hier van en zijt toch nyet gebreeckelijck als voeren.

[Geadresseerd aan:]

Eersaeme discreten ende zeer
voorsienige heren burgermeesteren
der stede
Alcmaer

81.

De Staten van Noord-Holland gelasten, namens den Prins van Oranje, den Dijkgraaf van Geestmerambacht onverwijld uit elk dorp der koggen 3 man met spaden, schoppen, berriën, manden en mondkost naar den dijk te Schellingwoude te zenden, om aldaar 3 dagen tot behoud van het kwartier tegen de aanslagen des vijands te arbeiden, het loon door de dorpen in mindering te brengen tegen hun morgengeld of andere ongelden.

Hoorn, 17 augustus 1573. 1 stuk.

N.B. op het adres staat: Cornelis v.d. Nyenburch, dijkgraaf van Geestmerambacht”.

Eersaeme wijze voirsienige ende zeer discrete heere. Nae alle behoirlicke salutatieen sall uwen *Edele* geadverteert zijn dat alsoe den viant dach ende nacht alle middelen souct omme desen quartiere te crencken, soe est dat wij op uwe *Edele* ernstelic versoecken ende u nyet te min van wegen den *Excellencie vanden Prince* van Orangien wel expresselic belasten op de hoochste ongenaeden zijnder *Furstliche Genade*, dat ghij desen aengesiens uut elck *vanden* dorpen gelegen in u coggen doet opcomen drie mans personen gequalificeert zijnde omme met behoirlicke fournisemente van gravinge als met spitlippen, schoppen, berryen, manden ende altgeen dies anclvende es. Ende sult den selven terstont sonder enich vertreck onder nacht ende dach doen reysen tot Schellingwoude aenden dijck omme aldaer voir een tijt van drie cost daegen te arbeyden tot grooten noote van desen quartiere sonder vandies te doen in gebreken te blijven, alsoe onsen admiraell overmits den noote selver in persoon overgecomen es. Ende angaende tloon *vanden* arbeyders sult egeen swaricheyt maken alsoe de regeerders vanden selve dorpen bij specificatie sullen stellen tloon *vanden* zijnen twelc hun in afcortinge van hun morgen gelt in rekening gepasseert sall worden oft in andere ongelden. Eersame zeer dicrete heere. U hier mede dAlmoegende bevelende. Uut Hoorn den xvii augusti 1573.

Uuwen *Edele* goede vrunden die Staeten van
Noorthollant

J. Coulimborch s.s.s.t.

[Geadresseerd aan:]

Eersaemen
en discreten Cornelis
vander Nijenborch
Grave vanden landen
ende in
Geestmerambocht

82.

Brief van den prins van Oranje (Willem I) aan burgemeesters, schepenen en vroedschappen van Alkmaar, berichtend, dat de vijand zijn leger te Haarlem heeft opgebroken en naar Alkmaar trekt om de stad te belegeren. De prins vermaant de stad op alles goede toezicht te nemen en nog meer krijgsvolk in te nemen. De gouverneur Sonoy zal, evenals de prins, hulp bieden. De prins twijfelt er niet aan of de vijand zal niet anders dan schande en schade te Alkmaar halen. Dordrecht, 23 augustus 1573. 1 stuk. (beschadigd). N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. LXVI.

Die Prince van Oraengien, Grave van Nassau etc.,
Heere ende Baron van Breda, van Diest etc.

Eersame wijze lieve besundere. Alsoo wij verstaen dat de vijandt, zijnen legheer tot Haerlem opgebroken hebbende, zijnen wech zoude nemen naer den wech der stede van Alckemaer omme dieselve, als daer deure ghenoech te presumeren staet, te belegheren. Soo hebben wij nyet willen laeten in dilligentie dese aen u *lieden* aff te veerdighen ende daerbij te vermaenen dat ghij op als goede toesicht neemende, noch een deel krijchsvolcx soo veele als tot deffentie ter selver stede noodich zijn zal, aldaer inne neemt *ghelijck* als wij aenden gouverneur Sonoey schrijven u[lieden] daermede behulpich te zijnen. Wij en willen [.....] nyet laeten u lieden in dilligentie met noch [.....] **dlik** uuyt desen quaertiere te secoueren [....] voor [.....] te staene in als des ons immermeer moeghelijck wordt. Hebt daeromme goeden moet ende ons van stonden aene van alle ghelegentheyden verwitticht, midtsgaeders oock den besten wech aen wijst hoe dat wij u *lieden* van hier eenich krijchsvolck ende andere nootsaeckelijckheden mochten toeschicken. Ende wij en willen u *lieden* in egheenen ghebreke laeten, nyet twijffelende dat door uwe ende der capiteynen ende soldaeten vromicheyt de vijandt nyet anders dan schande ende schade aldaer haelen en sal. Ende Godt Almachtich sal over all uwen vlijt *ende* aerbeydt Zijnen zeghen seynden.

Eersame wijze lieve besundere. Onse Heere Godt zij met u *lieden*.
Geschreven tot Dordrecht opten xxiii^{en} dach augusti anno 1573.

Ulieder goede vrindt
Guillaume de Nassau

N. Brunynck s.s.s.t.

[Geadresseerd aan:]

Eersamen wijsen onsen
edele besunderen burgmeesteren
[sc]hepenen ende vroetschappen
[der] stede van Alckemaer

83

Lastgeving door Diedrich van Sonoy, vanwege den Prins van Oranje, tot openbare verkondiging in alle steden, dorpen en schansen, dat in geheel Noordholland en Waterland op klokslag de mannen met wapenen en geweer moeten verschijnen om den vijand te wederstaan, op poene van verbeurte van het hunne ten bate der goedwilligen en scholden te worden voor openbare vijanden van het vaderland. Z.pl., 26 augustus 1573. (gelijktijdig afschrift). 1 stuk.

Copie

Wort van weghe mijnen *Genade* Heere den Prinse van Orangien als sijne *Majesteyts* stadhouder *ende* capiteyn generael over Hollandt, Zeelandt, Westvrieslant *ende* Uuytrecht belast allen manhoofden van tgeheele Noorderlant *ende* Waterlant bij alle sHeeren geboeden *ende* clocke geslach terstont met sijnen wapen *ende* geweer te commen den viant wederstaen *ende* des vaderlant helpen beschermen van alle tyrannie voorhanden, up peyne dat den onwillighen goeden tot prijs *ende* buyt ten profite vanden goetwillige, *ende* den Heer metter daet angeslagen sal worden *ende* haere personen gescholden voor openbare vianden vant vaderlant. Versouckende van weghe sijne *Furstliche Genade* in alle steden, dorpen *ende* op de schanssen desen openbaerlick vercondicht sal worden bijden officier ter plaetsen, belastende *ende* bevelende allen officieren, hopluyden, bevelhebberen, soldaten *ende* allen anderen desen aengaende tvoor*seide* bevel ~~te~~ te obedieren *ende* in allen hulp *ende* bijstant te doene soe de nootsaeckelicheyte vereyschen sal te behooren. Actum tot Horn onder mijnen gewoonlicke handt *ende* angeboren pitzier hier onder ghescreven *ende* gestelt den xxvi^{en} augusti anno XV^C LXXIII *ende* was onderteykent Diedrich Sonoy.

84.

Brief van den Prins van Oranje aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar ter begeleiding van een request van Westzanen en gelast Alkmaar de supplianten te laten ongemolesteerd van de lasten en kosten in dat request vermeld.

Dordrecht, 28 augustus 1573. 1 stuk.

N.B. Blijkens aantekening in margine is deze brief 4 dec. 1573 in handen van Burgemeesters van

Alkmaar gesteld door gedeputeerden van Westzanen. Het request van Westzanen ontbreekt.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. LXVIII.

**Oorspronkelijk bij dit nummer ook (nu elders geborgen?. maar niet aangetekend):
Rekening betreffende de bijdragen der omliggende dorpen van de fortificatie der stad
Alkmaar (140 pond, 2 st., 1 oortje) en daarvan gedane uitgaven. ...augustus 1573. 1 stuk.
N.B. In gelijktijdig afschrift in Verz. Eikelenberg O., blz. 3877-3884.**

Die Prince van Oraengien, Grave
van Nassau etc., stathouder ende
capiteyn *generael* over *Hollant*, *Zeelant*, *Vrieslant*
ende *Utrecht*.

Eersaeme lieve besondere. Wij zeynden u hier
inne besloten de *requeste* ons ende den Rade neffens
ons wesende *gedeputeert* bijde *scepenen* ende *gemeen buyeren*
van *Westzaenen*, ende omme de redenen daerinne
verhaelt, ordonneren ende belasten u den *supplianten*
te laten ongemolesteert vande lasten ende losten
inde selve *requeste* geroert. Ten waere nochtans
ghijlieden haddet merckelijcke redenen ter contrarien,
daervan ghij ons ende den *voorseide* Rade adverteren
zult ende tot u lieden antwoorde gesien ende anders
geordent zij, houden alle executien vanden *voorseide*
lasten ende losten in state ende *supteantie*. Ende
van des te doene en zijt in geenen gebreke,
want onse meeninghe ende *intentie* zulcx es.

Eersaeme lieve besondere. Onse Heere God
zij met u. Gescreven tot Dordrecht den
xxviii^{en} augusti XV^C LXXIII.

Ter ordonnantie van zijnen *Excellencie*
ende Raden neffens hen wesende.
Onderteekent
bij mij

A. Demeter s.s.s.t.

[Geadresseerd aan:]
Eersame lieve besondere
burgmeesters ende *regeerders*
der stede van *Alcmaer*

[toevoeging:]
Dese brieff geleverd bij
de *gedeputeerde* van
Westzanen, in handen van
burgermeesteren der stede van
Alcmaer den *iiii decembris*
LXXIII.

85.

Lastgeving door Diedrich Sonoy, vanwege den Prins, tot afkondiging bij klokslag in alle dorpen om alle manschappen voorzien van geweer, roeren, spietsen, vorken, gaffelen, schoppen en spaden, onder aanvoering hunner dijkgraven, schouten en officieren, naar Schagen te doen trekken tot afwering en benadeling van den vijand, op poene als in nr. 81.

Hoorn, 29 augustus 1573. 1 stuk.

N.B. Gelijktijdig afschrift.

Copie

Worden geautoriseert ~~ende van~~ van weghen sijner *Furstliche Genade* belast alle die dijkgraven, schouten, officieren *omme* bij openbaer clocke geslach in allen den dorpen te doen versamelen alle den huyslyuden *ende* metten mondighen mannelicke *personen* ygelicken met sijnen geweer ~~ende andersins te comen~~ van roers, spietsen, vorcken, gaffelen, scuppen, spaden *ende* andersins te comen tot Schagen *omme* den vijandt te helpen resisteren *ende* afbreck te doen, bij peyne van die in gebreecken sal sijn, gescholden te worden als openbaer vijanden, verraders *ende* rebellen van sijner *Furstliche Genade* *ende* huerlyuder goederen gekeert te werden, soe int mandaet ter saecken van desen geexpedieert verclaert is met laste, indien eenighe van den dijkgraven, schouten *ende* officieren mede in *persone* niet en *compareren*, gehouden sullen werden als voren voor verraders *ende* openbaer vianden *ende* over sulcx aen lijf *ende* goederen gestraft sullen werden sonder alle genade. Gedaen tot Horn den xxix^{en} augusti 1573 *ende* was ondergeschreven Diedrich Sonoy.

Gecollacineert met sijnen originael hebbende een opgedruct pitzier van rooden wasse, met een viercantich panpiertgen daer up ~~gedruet~~ gedruet *ende* is beneden daer mede accorderende.

86.

Brief van den prins van Oranje (Willem I) aan burgemeesters, officieren, regeerders en kapiteinen der steden Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Edam, Monnikendam en Alkmaar, inhoudende, dat hij, in verband met berichten van gouverneur Sonoy e.a., melding makend van versterking van den vijand in Waterland en het voorgenomen beleg van Alkmaar, de heer de la Garde met enige vendels ervaren kapiteinen en knechten, zo Franschen als anderen, derwaarts heeft gezonden. Hij verzoekt de steden zich met de la Garde in verbinding te stellen.

Dordrecht, 30 augustus 1573. 1 stuk

N.B. Authentiek afschrift door L. Coren, secr. van Alkmaar.

Gedrukt bij De Gelder, nr. LXVII.

In margine staat, dat de la Garde op 10 sept. 1573 in de vergadering der Staten van Noordholland, te Hoorn vergaderd, in tegenwoordigheid van Jhr. v.d. Aa en Frederik Ottensz, commissarissen van wegen den prins, dezen brief heeft overhandigd. Gewaarmerkt afschrift door den stadssecretaris, L. Coren.

Niet aangetroffen hierbij:

Rekening van Mr. Gerardt v.d. Nyenburch aan burgemeesters en gecommiteerden der stad, wegens zijn ontvangsten der contributiën van de omliggende dorpen en zijn uitgaven voor de fortificatiën, sedert Juni 1573 juni –augustus 1573. 1 stuk.
N.B. voorin afschriften zijner commissiebrieven dd. 16 augustus 1572 en 23 mei 1573.

[in marge:]

Copie

Monsieur de la Garde
in desen gementionneert
heeft up hyden datum
onder gescreven inde
vergaderinge vande
Staten van Noorthollant
tot Horen vergadert
sijnde in bijwesen van
Joncheer Phillips vanden
Aa ende Fredericq
Ottesz., commissarissen van
wegen zijnder *Furstliche Genade*,
dese jegenwoirdige
missive overgelevert.
Actum den x septembris
anno XV^C drie ende tseventich
in kennisse van mij
onderteyckent J. Coster.

Copie

Die Prince van Orangien, Grave van
Nassau, Heere ende Baron van Breda,
van Diest etc.

Edele vrome lieve bijzondere. Verstaen hebbende
zoo bij tscrijven vanden gouverneur Sonoy als bij
diversche andere advertentien dat die vijandt hem
in Waterlant lancx soo stercker maecken soude
in meyninge die stadt Alcmaer te belegeren, soo
en hebben wij niet willen laeten den heere de
la Garde, brengher deser, met ettelicke wel ervaren
capiteynen ende knechten, zoe Franchoysche als andere,
in diligentie derwaerts te zeynden, nyet twijfelende
volgens den goeden ijver ende goetwillicheyt die zij
bethoonen, ghijlieden alle goede ende voirdelicke hulpe
ende bijstandt becomen sult. Tselve aenghemerct hebben
wij ingelijcx niet willen laeten te versoecken ende des
niettemin u lieden wel ernstelicken te vermaenen dat
ghijlieder ende elck van u lieder den bovengenoemde heere de
la Garde in al tgeheene hij tot vorderinge van onsen
dienste u lieden voirhouden zal, gehoorsaem zijt als ons
selven met hem ende den capiteynen bij hem zijnde.

Voirts houdende alle goede correspondentie zoo wij oock up henlieden alhier begeert hebben met u lieden gelijcke correspondentie te houden, in welcken gevalle wij niet en twijffelen God Almachtich des te meer over al uwe actien Zijnen seggen seynden zal. Ende van onsen wegen moecht ghij wel versekert zijn dat wij niet laeten en willen u *lieden* alle vorder hulpe ende bijstant te doene des ons immermeer mogelijk wort. Soo ghij lieden al tselve breedere bij den *voirseide* heere vanden Garde sult verstaen, begherende ghij hem daerop gelooft als ons selven.

Edele vrome lieve bijzondere. Onse Heere Godt zij met u *lieden*. Gescreven tot Dordrecht desen naestlesten augusti 1573. Ondergescreven: U lieder goede vrient Guillaume de Nassau. Wat leger was geteyckent: Bruynynck. Die superscriptie was: Den edelen vromen onsen lieven bijzonderen burgermeesteren, officieren, regeerders ende capiteynen der steden van Enchuysen, Hooren, Medenblick, Edam, Moninckedam ende Alckemaer.

Gecollationneert tegens die principale missive geteyckent als voren ende daer mede bevonden te accorderen. Bij mij der stede Alckmaer secretaris

L. Cooren s.s.s.t. *secretaris*

87.

Bevelschrift van Diedrich van Sonoy vanwege den prins gelasten alle hoplieden en kapiteinen, inzonderheid hopman Johan van der Schuyre en de kapiteinen der galeien op de binnenwateren, den dijkgraaf Cornelis van der Nyenburch geloof en alle hulp te verlenen op zijn aanwijzingen nopens het doorsteken van enige dijken enz. tot ontzet van Alkmaar.

Op het huis te Schagen, 9 september 1573. 1 stuk.

Werdt van wegen zijnen *Furstliche Genade* belast ende wel expresselick bevolen allen hoplieden ende capiteynen ende sonderlinge hopman Johan vander Schuyre ende den capiteynen vanden galeyen opten binnen wateren zijnde, Cornelis vander Nijeburch, dijkgrave, thooner van desen, in alles geloof te gheven, vant gunt hij den selven aendienende ende onderrechten zal, nopende tdeursteecken van enige dijcken ende anderssins, dienende tot ontsettinge van die van Alckmaer.

Lastende ende bevelende allen ende een yegelick, daer toe alle hulp ende assistentie te doen, des noodich zijnde, bij peyne van zijne *Furstliche Genade* hoochste straffe ende ongenade. Gedan opten huysse tot Scagen, desen ix^{en} septembris 1573.

Diedrich Sonoy

88.

Bevelschrift van Diedrich van Sonoy gelastend van wegen den prins, Cornelis Jansz. van der Nyenburch, dijkgraaf van Geestmerambacht, de huizen bij Jan Boyes overtoom en daaromtrent aan den Huigendijk en het gehele dorp Oudorp in brand en alle dijken daaromtrent door te doen steken, tot ontzet van Alkmaar, en beveelt hopman Corput daartoe met zijne manschappen hulp te verleenen.

Op het Huis te Schagen, 11 september 1573. 1 stuk.

Werdt van wegen zijnen *Furstliche Genade* geauthoriseert ende belast Cornelis Jansz. vanden Nijeburch, dijkgraeffve van Geestmerambocht, die huysen van Jan Buyes bijden overthoom *ende* alle anderen daerontrent aenden Hugendijck te doen aen brant steecken, de zelve huysen met alle datter inne is, ghevende tot prijs, insgelijcx tgehele dorp *van* Oudorp *ende* allen dijcken daerontrent deur te doen steecken tot ontsettinge der stad *van* Alcmaer. Bevelende hopman Corput met zekeren scutten *ende* allen anderen onder den soldije van zijne *Furstliche Genade* zijnde, in desen alle hulp *ende* bijstant te doen, op peyne van zijner *Furstliche Genade* hoochste ongenade. Actum opt huys tot Scagen desen xi^{en} septembris 1573.

Diedrich Sonoy

89.

Brief van Philips van der Aa aan Jacob Cabeliau, gouverneur, kapiteinen en burgemeesters van Alkmaar, mededelend, dat blijktens er bij gevoegden brief van de hand van graaf Lodewijk van Nassau, ontzet aanstaande is. Hij raadt de stad aan geen vertrouwen te stellen in Alva of Don Fredrik, doch goed moed te houden.

Hoorn, 16 september 1573. 1 stuk.

N.B. De brief van Lodewijk van Nassau zie nr. 78.

Eedele, wisse *ende* voirsinnighe heeren. Ick ghebyde mijn hertelecken sier ayn uwe *Eedele*, ulyden biddende ghoden moudt te hebben *ende* nit te vressen, want de omsettinghe es voirde hant, alsoe u *Eedele* sal mercken bij den brif hir in gheslotten, onderteckent bijde handt van Graf Lodewick van Nassau, wair ayn ghijlyden nit en dorft twiffelen, houwel het lanck ayn lopt, mair ick lat u *Eedele* dincken of men die lansknachten *ende* ruyters van den boom can schudden, mair allen dinck moudt sijnen tijt hebben. Soe bidde ick u *Eedele* den vijant van onsen vader landen *ende* ons te willen weder stain *ende* nit te twiffelen. Ghodt den Heere sal u *Eedele* nit verlatten, mair bewairen teghen allen boissen voirnemen des eerfs vijant. *Ende* wil ulyden wel averteren dat ghijlyden haire presentatien nit en wilt ghelof gheven, want ghijlyden we[et] dat sijlyden

noit hair woirt gehauwen en hebben, mer[c]kelicken
den hertoghe noch Don Federicke, de welcke nochtans
allen beloften moutten avouweren *ende* bij hunlyden onder
hauden woirden. Ghodt gheve wij den belofte sau mogen
doen oft al noch gedan hebben, ende alsoe ick
ghain doen een voyaisge dair ick ulyden hoppe dinst
te doen, alsoe u den bode wel segghen sal. Hir
mede west den almogenden Heere bevollen, die
u *Eedele* in gesonthait wil bewairen *ende* ulyden vertroisten
ende secureren sout. Finden gheloven *ende* ulyden sallichhait.
Out Hoirne den xvi^{en} september *anno* 1573.

Bij ulyden ghoden vrunt
wat ick vermach
Philips van der Aa

[Geadresseerd aan:]
Ayn den eedelen
wissen *ende* voirsinnighe
heere J. Cabelau
ghoverneur *ende* capitainen,
borgermeesteren der
stadt van Alckmair

90.

Brief van den prins van Oranje (Willem I) (aan Alkmaar), waarin hij de stad dankt voor haar ijver en kloekheid. Hij verzoekt nog wat geduld te hebben, want de vijand zal, wegens den slechten toestand zijner troepen, weldra moeten wijken. Inlichtingen over de gebeurtenissen binnen de stad worden verlangd.

Delft, 21 september 1573. 1 stuk.

N.B. Blijkens een onderschrift zal men zo nodig overgaan tot doorsteken der dijken om de stad te

ontzetten. Gedrukt bij De Gelder, nr. LXXVII.

Zie voorts Boomkamp, blz. 288. Hierbij twee (gelijktijdige) afschriften.

Die Prince van Oraengien, Grave van Nassau, etc.,
Heere ende Baron van Breda, van Diest, etc.

Edele vrome lieve besunderere. Wij hebben *ulieden* binnen zekeren
tijde herwaerts twee ofte drye diversche brieven gheschreven,
nyet wetende nochtans oft *ulieden* desselve ter handen comen zijn, overmid[t[s]
het beleggh der stede van Alckmaer daerinne, als wij tot noch
toe verstaen hebben, *ghijlieden* u soo vroomelijck zijt draeghende dat u *tselve*
bij allen natien tot grooter eeren, prijs ende loff wordt gerekent.
Ende hoewel wij doer dien noodeloos achten u voorder tot
volstandicheyt te vermaenen als hebbende sulcken mannelijck hert[e]
ende ghemoet teghens des vijandts raisende ghewelt bewesen,
soo en hebben wij nochtans nyet willen laeten *ulieden* noch dese
teghenwoordighe te schrijven soo om *ulieden* van alsulcken vrijmoedigen

ijver ende cloeckheit te bedancken als oock te verclaeren den teghenwoordighen staet vanden saecken van herwaerts over de welcke, Godt hebbe loff, sulcx is, dat ons de vijandt in desen quartier nyet veele voor desen tijt hinderen en zal, maer oock daerenboven *vastelijck* verhoppen doer het ontset, twelck wij *daegelijcks* zijn verwach~~tende~~, hem soo veele te doene te gheeven, dat hij eerlanghe nyet *alleenlijck* die stadt Alckmaer, maer oock tgheheele landt sal moeten verlaeten, alsoo wij des *gewisselijck* onderricht zijn, dat door de matticheyt van zijnen knechten hij langher tvelt nyet en sal kunnen ghehouden, des wij u *alleenlijck* willen ghewaerschout hebben ende *vrindelijck* vermaent dat *ghijlieden* volherdende *ulieder* vromicheyt noch eenen cleynen tijt den vijandt wederstaet, versekert *zijnde* dat hij sal moeten ontwijcken, waer doore *ghijlieden* nyet *alleenlijck* die stadt Alckmaer ende u selven, maer oock allen uwen naebueren, jae tgheheele landt, van alle *voordere* overlast *ende* tyrannye ten eewighen daeghe sult bevrijden. Ende middeler tijt en willen wij oock egheenen tijt verliesen, maer met allen moeghelijcken vlijt, aerbeydt ende neersticheyt, allomme den vijandt soo veele ~~te doene~~ moeyte ende aerbeyts over den hals dringhen, dat hem des te eer alle *voordere* beleggh verdrieten zal. Ende willen wij in *toecommenden* tijde *tselve* soo teghens die stadt Alckmaer *ende* *ulieden* elck int besunder verschulden dat ghij lieden oorsaecke hebben zult des van ons te vreden te zijnen. Wij begheren wel, indien *tselve* moeghelijck zij, dat ghij ons *schriftelijck* oft me[t] yemanden bij monde laet weten, die ghestaltenisse van uwe saecken, hoe dickmaels de vijandt ghestormt heeft ende hoe ghij van binnen zijt aerbeydende ten eynde wij ons *daernae[r]* moeghen richten *ende* *ulieden* in als des moeghelijck wordt te secoureren, daer wij lijff nochte goet om spaeren en willen. Ende daer zij ons Godt ghetuyghe toe, den welcken wij bidden.

Edele vrome lieve besunderere. Dat hij *ulieden* lancx soo meer *verstercken* *ende* teghens zijnen, uwe ende ons alghemeynen vijanden tot heurder eewighe confusie verleene victorie, gheluck ende voerspoet. *Geschreven* tot Delft opten *xxi^{en}* dach septembris 1573.

Indien *ghijlieden* bemerckt onmoghelijck te *zijnde* u *lieden* eenich ontset inder stede te seynden ende daerdoore inder lenghde nyet en soudet cunnen tseghen ghehouden, soo sult ghij een teecken doen met vier tot drye diversche plaetsen op *gaende* laetende *tselve* branden van neghen uren des avonts tot naer der middernacht. Ende sullen wij indien ghevalle alsdan de dijcken door steken om tgheele landt ontrent Alckmaer int waeter te stellen. Ende oft ghij *tselve* teecken nyet en doet, ende dat wij nochtans bemercken dat *ghijlieden* in noot zijt, soo sullen wij evenwel de dijcken doorsteken.

U leder goede vrindt
Guillaume de Nassau

[op buitenzijde:]
Missive van Prins Willem
tot Delft aen regenten vande
belegerde stadt Alckmaer
in date den 21^{en} september anno 1573

14 77

~~Lade 15 No. 77~~

Lade 4
No. 3

Stuk 91a

Men laet eenen yegelijcken weten dat
Bartelmeeus van Teylingen, schout der stede van
Alcmaer als gecommitteert bij commissaryssen vande
Hertoghe van Alve etc., gouverneur ende capitein
generael van des *Coninlijke Majesteits* landen van Herbbert Savere
van desselffs *Majesteits* wegen, heeft op heden den twintichste
dach van mayo anno XV^C acht ende tsestich, doen
dachvaerden ende dachvaert bij desen Pieter
Cornelisz., Alaert Gheertsz., predicanten, Philips
Cornelisz. alias grooten *Philips*, Sijbrant, de barbier,
meester Arnoldus Roosenbergher, Heyn sone ende sijn
huysvrouwe, Cornelis Pietersz. Coninck, Andries
Henricxz, Cornelis Valcooghe, snijer, *meester* Laurens
de lantmeter, Thomas de snijer, Jan Pietersz.
Saye, Willem Jansz., steenhouwer, Claes Jacopsz.,
tymmerman, Jan Fransz., boon cuyp, Pauwels
Adriaens, Claes Henricxz., wevere Vriese, Claes
Adriaensz. Rybrants, IJsebrant Cornelisz. van Schoorl,
Guillaume Mostaert, Adriaen Doedesz., *meester*
Nanninck van Foreest, Dierick van Foreest, Jan
van Foreest ende sijn huysvrouwe, *meester* Willem
Fransz., doctor, Guillaume van Triere, Bruyn
Gheertsz., Jan de Boer, *meester* Ghijsbrecht Cornelisz.,
schilder, Willem Lambrechtsz., boeckbinder, Colijn
Anthonisz., schutter, Cornelis Jansz. van Nijenburg,
Symon van Schoorl, mitsgaders Dirck Martensz.
van Scaegen, suyvelvercoop, hen absenterende ende
anderssins latiterende, te *commen* ende compareren
in *persone* binnen drie weecken eertscomende te
wetene opten thienden dach der toecomende maent

van junio voir de voirseide Hertoghe van Alve off den ghenen die zijne *Excellentie* daer toe sal *committeren omme* hem aldaer te comen purgeren, verantwoirden ende ontschuldighen van heure absenteringhe, verloopinghe, vlucht ende latiteringhe, op pene dat den selven tijt overstreecken zijnde ende bij gebreke van heure comparitie, men tegens hen sal procederen soe in sulcken saecke sal bevonden worden te behoirene, welverstaende in dien zij compareren ende hen purgeren van de lasten diemen hen sal willen opseggen oft opgeseyt sal hebben, dat in sulcken gevalle hantlichtighe van alle heure ghoeden hen costeloos sal verleent worden gelijk in sulcke saecke nae recht ende redene bevonden sal worden te behoirene.

[toegevoegd attest:]

Ic Bartholomeeus van Teylingen, schout der stede van Alcmaer, attestere mits desen bij den eede gedaen in tstuck van mijnen offitie dat ick dese cedule van citacie ten voorseide dage nae voorgaende clockegeslach voir alle den volcke aldaer *present* wesende van tstadthuys hebbe doen offlesen ter *presentie* van scepenen hyer onder gescreven.
Toirconden ons subsignatuere desen xx^{en} may *anno* 1568
B. Symonsz. J. Brouwer P. Nyerop IJsbrant Allertsz.

Wij *commissarisen* onderscreven uuyt crachte van sekere *commissie* bijde *Excellentie* van Ducq d Alve, *gouverneur ende capitain generael* van dese Nederlanden, hebben geauctoriseert ende auctoriseren mits desen Bertelmeeus van Teylingen, schout der stede van Alckmaer, te dachvaerden ter plaetzen daermen gewoonlijck is publicatien ende dachvaerdingen te doene, bynnen de voorseide stede dese navolgende persoonen te compareren opden x^{en} juny naestcomende voor *Excellentie* van Duc dAlve oft die gene die zijne *Excellentie* daer toe gelieven zal te deputeren. Actum den xvii mey *anno* 1568.

Pieter Cornelisz.) Adriaen Doedesz.
Alaert Geertsz.) ^{predicanten} Meester Nanninck van Foreest
Philips Cornelisz., alias Dierick van Foreest
grooten Philips Jan van Foreest, cum uxore
Sijbrant, de backere Meester Willem Fransz., doctor
Meester Arnoldus Rosenberger Guillaume van Triere
Heyn sone met zijn wijff Bruyn Geertsz.
Cornelis Pietersz. Coninck Jan de Boer
Andries Henricxz. Meester Ghijsbrecht Cornelisz.,
Cornelis Valckooge, snijer schildere
Meester Laurens, de lantmetere Willem Lambrechtsz., boeckbinder
Thomas, de snijer Colijn Anthonisz., schutter
Jan Pietersz. Say Cornelis Jansz. van

Willem Jansz., steenhouwer Nijenburgh
Claes Jacobsz., tymmerman Symon van Schorell
Jan Franzensz., boon cuyp Dierick Mertensz. van
Pauwels Adriaensz. Schagen, suyvelvercoop
Claes Henricxz., wevere Vriese
Claes Adriaens Rybrantz.
Ijsebrant Cornelisz. van Schorel
Guillaume Mostaert

Charels Smytce Johan van Saltio

Indaginge van eenige
personen (waeronder Cornelis
Jansse vande Nijenburge gestelt
werdt) bij Bartelmeus van
Teylingen als officier van
Alcmaer, uyt last van Ducq
d'Alve, gedaen na voorgaende
clocke geslach in may 1568.
1568

91.

Brief van Jacob Cabeliau, gouverneur van Alkmaar, en kapiteinen aan Sonoy, verzoeken om de stad spoedig te ontzetten, opdat zij niet in handen van den vijand valle. Zij doen middelen aan de hand om het ontzet het best te bewerkstelligen.

Alkmaar, 22 september 1573. 1 stuk

N.B. Met aantekening dat de toezending van den brief vertraagd is, daar de vijand de stad opnieuw, doch tevergeefs bestormd heeft. Gedrukt bij De Gelder, nr. LXXVIII.

Zie voorts: Boomkamp, blz. 278-280.

Tekst 20.

Brief door het fungerend stadsbestuur van Alkmaar aan Sonoy, met het verzoek de stad te komen ontzetten, 1573. Regionaal Archief Alkmaar, Stadsarchief Alkmaar voor 1815, inv.nr. 2076 (nr. 91).

91/1 tm 3

Edele wijze ende zeer voersienige heere. Wij gebieden ons in uwe goede gratie. Wij hebben ontfangen uwer Edele missyve, mitsgaeders een missyve van Aelbrecht Cornelisz., onsen confrater, daer inne ons gescreven wordt datmen ons sullen ontsetten mette hulpe Goeds vanden tyrannen (daer meede wij nu rontsomme beset ende besingelt sijn) met seeckere Franse ende Walsche soldaten die ons te hulpe commen, soe wij uuytet selve scrieven verstaen, ende oick meede soe verre ons goet dochte de dijcken deurgesteecken te werden, soe ist dat wij seer ernstelick versoken ende begeren mit alle ijver dat eerstdaegs de cappiteynen mette knechten ons te hulpe commen, ende arriveeren tusschen den tonne ende Boeckeller huysen anden Schermerzijde, ende aldaer

opt lant treden omme soe voorts deur te trecken nade Nyeuwelander poorte, daermen se met schepen *ende* bruggen waernemen *ende* *verwachten* sullen, omme inne te laeten *ende* *tontfangen*, *ende* dat in den naer nachte smorgens vorden dageraeten, *ende* den brenger van deesen overgecommen zijnden, sult ons een lang wijlich vierteycken doen, *ende* voorts als de cappiteynen mette selve soldaten van meninge zijn inder stadt te *commen*, dat zij des daegs te vooren als zij des snachts an *commen* sullen met het schip van oorlooge ofte galey, comende voor den tonne ons drie vierteyckenen doende tot drie reysen toe anden spriet, elcx apart, ten eynde wij ons daer naer hebben te reguleren, voorts dat *zijlieden* bij hen nemen den brengers van desen met zeeckere huyslieden van Schermer, Graft, Rijk ofte elders, diemen *vertrouwen* mach om haer de passaege bequaemelick deur tlant van Overdye te leyden die de weegen ofte passaege zeer wel kennen, alsoemen aldaer best sonder peryckel in can *commen*, voorts dat zij al gelijk opt lant getreden zijnde, ons ter stont een vierteycken doen, daer jegens wij oick een vier teycken doen sullen, *ende* haer alsoe tegens *commen* omme inne te helpen, *ende* datmen toch in alderhaest den zeedijcken deur steecken willen *ende* tselve nyet te laeten, daer meede wij (de knechten in hebbende) ontset sullen worden vanden tyrannen, *ende* tselve gedaen zijnde, sullen alle haere geschut daer moeten laeten, overmits tselve alle te samen anden noort *ende* oostzijde vanden stadt leyt, *ende* haer nyet moegelicken sal zijn om wech te criegem, want het beter den dijcken deurgesteecken es dan den stadt *ende* tgeheele Noorderlant *verlooren*, want den viant daer nyet op en slaept. Dat men voorts mette selve knechten schicken een deel huysluyden ome bospoeder meede te draegen, dat wij zeer grootelick van noode hebben, *verhoopende* *ende* nyet twijffelende alle tselve (soe vanden dijcken deur te steecken *ende* knechten in hebbende gedaen zijnde) sullen wel haest eenen vrijen passaege ~~hebben~~ weeder maecken, *ende* tgeschut vanden vianden in onsen handen criegem. *Versouckende* *ende* *begeerende* wel ernstelick op uwer *Edele* tselve met alle ijver te willen volcomen *ende* nyet te laeten, als wij op uwer *Edele* wel betrouwen, alsoe ons tselve zeer nootlick es, als uwer *Edele* *ende* Godt Almachtich bekent es, die uwer *Edele* wil sparen *ende* nemen in zijn behoet. *Ende* wilt voorts den boode ofte brenger van deesen, tgrundt hij bij monde sal seggen goede geloeff geven. Mitter haest uuyt Alcaer deesen xxii^{en} septembris anno LXXIII.

Dit ingerolde bryeffken was gescreven in onse groote noot eer wij den booden *ende* uwer *Edele* scrieven ontfangen hebben, dan en consten tselve met gheenen booden over schicken, overmits den viant ons de ii^e reyse zeer vreeselick beschietende, rontsomme in slach oorden stont om ons een geweldigen storm aen te brengen, daer van wij deur de grote [g.] Goedts met grooter moeyten haer weederstaende *verlost* zijn. *Begeerende* noch daer omme opt alder ernstlickste dat ghij toch wilt mit alder ijle benaerstigen omme ons te ontsetten, op dat wij nyet en vallen in handen vanden tyrannen soe wij in groote benautecheyt zijn, *ende* gheen cruyt en hebben om den viant te resisteeren anders dan mitter vuyste *ende* zwaerde. Dus spoet u met de knechten te schicken *ende* dijcken deur te steecken off wij sijn alle *verlooren*, *ende* ghij de oersaecke sout weesen vant onnoesele bloet dat daer gestort soude worden, daervan wij protesteeren voor Godt *ende* de werlt soe verre ghij ons nyet en ontset als vooren.

Jacob Cabeliau   Wilhelm van Zonnenberch   Jaques Hennebert   Dirck Duvel
                                 Floris van Teylingen   Claes Hercxz.

Aen Joncker Dirck Sonoy, gouverneur over tNoorderquartier

[op buitenzijde:]

Missive

uyter belegering van Alkmaer

1573

uyt de springstok

[op andere buitenzijde:]

2 missiven uyt de

belegering van Alk-

maar 1573

die in de pols geslote geweest

zijn

Lade 19

91/4en5

Brief van Jacob Cabeliau e.a. aan Diedrich Sonoy, verzoekend Alkmaar in allerijl te ontzetten, hetzij door krijgsvolk ter assistentie te zenden of door middel van het doorsteken der dijken. Verder worden tekens opgegeven om elkander van de eventuele hulpverlening op de hoogte te stellen.

z.d. (2 september 1573). 1 stuk.

N.B. Gevoegd bij nr. 91. Dit briefje is (2 sept. 1573) door Maarten Pietersz. van der Mey. Stadstimmerman, in een polsstok gesloten, aan Sonoy overgebracht.

Gedrukt bij De Gelder, nr. LXXII. Zie ook: Boomkamp, blz. 244.

Wij zijn zeer verwondert dat u *Edele* ons geen ontset en doet nae uwen beloften, noch oock enige bode bijdage tot ons ingesonden en hebt, nae dien ghij die middel beter hebt in te senden als wij uut aldus ten zij zaecke dat ghij ons met den alder eersten ontset doet tzij met volck ofte dijcken doer besteecken sullen moeten die stadt den viant overleveren. *Ende* zoe sulckx geschiet, protesteren wij voor God *ende* die werelt dat het niet en zij onse schult ofte ontrouwichen dan die faute van uwer Edelen. Willen daerom u *Edele* eerstlijck *vermaent* hebben dat ghij ons met aller ijlen ontset, want wij alden hebben geen cruyt om een halff storm weder te staen. Indien die bode overgecomen is, zoe laet die galeyte ofte schip boven aenden mast een vliegende vlagge voor die corve *ende* weder kerende die vlagge aff doen. Zoe daer ontset is voor ons met **knechten**, zoe doet ons een teecken met vier boven aen die mast vander galeyte ofte schip. *Ende*, zoe ghij ons met water wilt ontsetten, zoe maect twe vieren boven aen die mast vander galeyte ofte schip *ende*, zoe daer geen ontset en is voor ons, zoe laet die galeyte ofte schip twe schoten schieten. *Ende* zoe ghij ons meynt

met de goede borgeren te salveren, zoe sentge ons schepen ende schuyten tusschen die ton ende Bokeler huysen

~~emen~~ ende doet ons teecken des daechs, als die schepen s nachs comen sullen, twe vlagghen achter

op die galeyte ofte schip. Dit selfde volbrengt met groter haesten. Hier mede zijt den Heeren bevolen. Zoe daer geen ontset en is, sent zoe veel schuyten ende de schepen als uwer Eedelheyt tot onsen behoefte goet duncken sal. Wij en hadden u *Edele* niet toe betrouwt dat wij zoe lange zonder ontset ofte hulpe geweest zoude hebben, metsdien ghij ons anders belooft hadde.

Jacob Cabeliau	Wilhelm van Zonnenberch	Jaques Hennebert	Jan Spiegel
Florin van Teylingen	Claes Hercxz.	Dirck Duvel	

92

Brief van Cornelis van der Nyenburch aan burgemeesteren van Alkmaar, berichtende dat Maerten Pietersz. herhaaldelijk tevergeefs beproefd heeft binnen Alkmaar te komen, maar niet kunnende zwemmen in een sloot in de Achtermeer is geraakt, hozeer hij de schildwacht reeds was gepasseerd, de hem vertrouwdte brieven van de Prins, Sonoy en Philips van der Aa heeft weggeworpen, zodat die in 's vijands handen kunnen geraken. Hij zendt een door hem uit voorzorg gemaakte kopie van de brief van de Prins, heeft Sonoy kennis gegeven van het verlies en is V.d. Aa dagelijks wachtende. Voorts meldt hij alle binnendijken te hebben doen doorsteken en te vernemen dat de vijand het met water te kwaad krijgende, van mening schijnt te zijn af te trekken. Op het eiland Schermerhorn, 28 september 1573. 1 st

Eersame mijn besondere goede heeren. Nae alle vriendelicke salutatie zoe zal u *Edele* believe toe weeten hoe dat Maerten Pietersz., die over langhe tijt uut Alcmaer ghecomen is, weder om veel diversche reysen gedaen heeft om weder binnen Alcmaer te comen. Zoe heeft hij dat selfde niet konen becomen om dat selfde te volbrengen overmits dat hij niet kan suemmen, zoe heeft hij dat selfde moeten laten. Soe en heb ick niet konen laten om an u *Edele* te schrijven overmits dat Maerten zekere missciven van zijn *Furstliche Genade*, Diedrich Sonoy ende die heere Van der A an u *Edele* hadden, ende die selfde briefven heeft hij van hem gewirpen zoe als hij zeydt dat hij in een sloet op die Achtermeer was geraeckt dat hij meende verdroncken te hebben, ende was al deur die sciltwacht gecomen, zoe dat die perykel al gheleden was van die vijandt, soe dat wij ons niet genoich conen verwonderen van die grote slechticheyt die daer in gepleecht is, want alzoe dat selfde met grote zorge is, dat die vijandt die briefven gecregen sal hebben, want hij weet niet te seggen waer dat hij die selfde van hem heeft gewirpen. Voerts zoe sende ick u *Edele* die copie uut die brieff, ofte messcive van die Prince zijn *Furstliche Genade*, die Maerten Pietersz. verloren heeft daer ick copie af hilde of daer eenighe foute mochte comen zoe alst nu gebuert is, dat wij altijt copie over soude moghen zenden an u *Edele*, dan van die ander briefven heb ick

gheen copie af, dan Joncheer Diedrich Snonoy is dat zelfde gheschreven hoe dat daer ghevaren is ende men heer Van der A die is met mijn broeder Aelbert noch tot Delft bij zijn *Furstliche Genade* die wij alle daghen verwachtende zijn. Zoe hoepen wij in God belieft u *Edele* van als over te schrijven.

Voerts sal u *Edele* believeen toe weeten dat ick ende Jan Michilsz., minister, daghelijckx alle middelen zoeken om dat wij die stadt van Alcmaer zoude konen omsetten, het zij te lant met knechten of te water, op dat ghij van die tieranne om slagen soude moghen zijn. Hoe souden wij wel begeeren an u *Edele* dat ghij ons u *lieder* meeninghe met den eerste boede over wilt schrijven wat die beste middelen zoude zijn om die stadt te ontsetten. Dat weetende zoe sullen wij daer nacht noch dach op rusten om dat selfde te volbrengen, dat weet die almogende Heere wat wij in die zaecke doen nacht *ende* dach, te reysen om alle middelen te soecken die vijandt te crencken, want alle binnen dijcken heb ick laten duersteeken die wij weeten dat tot voerdeel van die stadt is.

Voerts en weet ick u *Edele* anders niet sonderlingx te schrijven dan die spraecke gaet hier zeer starck dat zij meennen te vertrecken ende dat daer al veel af getrocken zijn, ende dat duer het water dat zij daer mede voerleeghen zijn dat zij an die stadt niet konen bedrijven, niet meer dan die almogende warachtige *ende* eewige God, die alleen wil *ende* moet anbeden, angeropen *ende* gedient zijn, die wil u altesamen verlossen van die bloetdorstige tierannen dat ghij hoer moecht tegen staen in hoer quade voer nemen *ende* quaden anslagen *ende* begaven alle menschen met een warachtige gelove *ende* verlosse ons altesamen van die afgrijsselicke afgoderie duer den Heere *Jesum Christum*, amen. Geschreven op het eylant van Scermerhorren, den 28 september *anno* 73.

U goet willige diener
Cornelis vander Nijenburch

[Geadresseerd aan:]
Anden eersamen wijse
ende zeer discreten heeren
die burgermeesteren wonende
tot Alcmaer

93.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar. Hij is totnogtoe verhinderd geweest in Alkmaar te komen, om met de regering en luitenant Cabeliau te spreken over de ontlasting der stad. Intussen is het noodzakelijk gedeputeerden naar Hoorn bij de Staten te zenden, zoals de naar Alkmaar gezonden Dirk Oloffsz, wel breder zal verklaren.

Hoorn, 17 oktober 1573. 1 stuk

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. LXXXIV.

Eersaeme besunder goede vrunden. Alsoo ick voer mij genomen hebbe gehad omme met uwlieden ende met den lieutenant Cabeliau te handelen vande meeste ontlastinghe uwer borgeren ende stede, alwaer ick gedocht hadde metten eersten mij te presenteren, soo is mij tselve tot noch toe behindert geweest, overmidts groote nootsaeckelijcke affairen, die ick alhier te doene hebbe, soo uwlieden Edele tselve wel bedencken can. Sal daer ome van noode wesen, dat ghijlieden metten eersten uwlieder ghe-deputeerden alhier bijde Staeten sendt, gelijk u Dirck Oloffsz. wel breder sal verclaeren #, den welcken ick daer omme tot uwlieden gesonden hebbe. Begere datmen hen in als volcommen credyt ende geloove geve gelijk oft ick selfs bij uwlieden waere. Hier mede God bevolen. Met haest in Hoorn den xvii^{en} octobris anno 1573.

Uwlieder eersaeme goede vrunden
Diedrich Sonoy

[in marge:]
van dies ende anders

[Geadresseerd aan:]
Eersaeme wijze voersinighe ende seer discrete
heeren burgmeesteren ende regeerders der stede
van
Alcmar

94.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, berichtend de ontvangst van het schrijven dd. 19 oktober uit Alkmaar. Hij stelt de Staten dagelijks op de hoogte van de noodzakelijkheid Alkmaar hulp en bijstand te verlenen ter verlichting der zware lasten. Sonoy belooft weldra te Alkmaar te komen en zal geschut meebrengen.

Hoorn, 21 oktober 1573. 1 stuk

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nrs. LXXXV.

Insundere ende seer beminde vrunden. Ick hebbe uwlieder Edele brieff van date den xix^{en} deser maendt ontfanghen. Uwlieden daerop wel andtwourt voeghende, dat ick dus langhe bij uwlieden te commen vertoghen hebbe. Geschiet daer omme dat ick dagelijcx de Staten vanden lande vermaene te doene tgundt tot uwlieder verlichtenisse, hulpe ende bijstandt eenichssins soude moghen dienen, alsoo ick int saecke weet dat ghijlieden ten deele seer beswa[ert] ende belast zijt. Begeere daer omme dat gijlieden u nyet en laet al te seer verlanghen. Ick hope mij metten alder eersten bij ulieden te voghen soo haest mogelijk sal sijn. Hier mede ulieden God Almachtich bevelende. Met haeste uuyt Hoorn den

xxi^{en} octobris anno 1573.

Uwlieder eersaeme goede vrundt
Diedrich Sonoy

Ick hope, als ick tot uwlieden comme,
met mij te brenghen etlijck geschut.
Wij sijn oock dagelijcx doende omme
middelen te soecken hoemen uwlieder cnechten
leeninge soude moghen beschicken het-
welck soe haest nyet te doen en is, alsoo
men alhier [*.m*]et de scepen veel te doen
heeft. Wilt daer omme uwe borgeren *vertroosten*.
Ick hope soo haest te *commen* als mij *mogelijck* wort.

[Geadresseerd aan:]
Eersaemen wijse voersienighe *ende* seer discrete
heeren *burgmeesteren* ende regeerders der stede
van
Alcmar

95.

Brief van den prins van Oranje (Willem I) aan Schout, Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarin hij nogmaals zijn voldoening uit over de houding der stad tijdens het beleg. De prins verzoekt de stad van voldoende proviand en oorlogsmateriaal te voorzien en de fortificatiën te verbeteren.

Delft, 24 oktober 1573. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. LXXXVI. Zie ook Boomkamp, blz. 321.

Die Prince van Oraengien, Grave van Nassau etc.,
Heere ende Baron van Breda, van Diest etc.

Eersame wijse lieve *besundere*. Hoewel wij u onlancx geschreven hebben ende daerbij verclaert het welghenueghen, dwelck wij hebben overmidts ulieder bewesener vromicheyt *ende* cloeckheyt, de wijle die vijandt u lieden belegert ende zoo hart aenghevallen heeft, soo en hebben wij nochtans nyet willen laeten de brengers deser expresselijcken derwaerts aff te vaerdighen om van onsen tweghen ulieden weyders te bedancken ende voorts op tgene wij henlieden belast hebben, met uwen raide ende advyse ordene te stellen tot meerdere versekerheyt ende goede bewaernisse der stede van Alckmaer ende van allen den goeden innewoonderen der selver, ghelijck ulieden bijder commissie die wij daerop hebben doen expedieren, *breeder* blijcken zal. Ende indien wij in eenighe saecke weyders connen verzien, moecht u lieden des altijt versekert houden, dat wij geenssins in gebreke blijven en willen, soo verre ons vermoghen strecken zal. Versoekende, dat ghijlieden insgelijcx altijt in ulieder vromicheyt ende vrijmoedicheyt volherdet ende bij alle moeghelijcke middelen die stadt Alckmaer soo met proviande, bussenpoeder als ander noot-

saeckelijckheden genoegsaemelijck sult te versien, midtgaeders
oock die fortificatien te volmaecken daer ende ter plaetsen ghijlieden
tselve noodich bevinden sult. Ende alsoo ghijlieden daerbij nyet *alleenlijck*
u selven, maer oock allen uwen naebueren, des te meer voor alle
vijandtljcke infvasien bevrijen zult, sal *ulieden* tselve oock bij allen
natiën tot meerderen roem, prijs ende loff gerekent worden.

Eersame wijze lieve *besundere*. Onse Heere Godt zij met u lieden.
Gheschreven tot Delft opten xxiiii^{en} dach octobris 1573.

Ulieder goede vrindt
Guillaume de Nassau

N. Brunynck s.s.s.t.

[op buitenzijde:]

Brieven van prins *Willem* den Eerste,
Zonoy, Grave *vander* Mark,
vander Aa etc.

Brieven van prins
Willem de Eerste,
Sonoy, Grave *vander*
Mark, *vander* Aa
etc.

~~lade 5 ne 5~~

[Geadresseerd aan:]
Eersamen wijsen, onsen lieven
[...]eren schout, burgermeesteren
[ende]regeerders der stede van
[A]lckmaer

96.

**Brief van Willem Bardes aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarbij hij
aan Alkmaar een afschrift zendt van een ordonnantie op de licenten, hem door den prins
toegezonden met verzoek zich daarnaar te regelen. Betreft tevens Jan Steenhuys.
Enkhuizen, 19 november 1573. 1 stuk.**

Insonders goede vrunden. Mij tot uwer *Edele* ghebiedend,
sende u hier benevens copie van zekere ordonnantie op die
licenten mij van zijne *Furstliche Genade* gesonden, die ghi u licentmeesters
gheven zult *ende* hem ernstlicken bevelen, dat zij hem daernaer
reguleren in alles, uutgheseit het gheene hier verboden mach
zijn, ofte noch sal worden. Daer van men haer altijt sal adverteren
gelijck als nu van die hantkaes, wortelen, ayuyn, ongel, kaersen,
ende raepzaet, alle twelcke men voortaan geensins en zall
gedoghen op licenten uitgevoert te worden. Sult oock den

voorseide licentmeesteren ernstlick bevelen dat zij haer quoyeren ghereet maken van haere ontfanck ende uutghiften ende mijne tzelve binnen veerthien daghen alhier verzenden, omme zijne Furstliche Genade overgesonden te worden. Ende dat men volgende die resolutie vande Staeten opten xvii^{en} deser maent, voortan gheen penninghen uut die licenten lichten, dan op mijne schriften alleen, tot voldoeninghe van den gheenen die alhier gelt leenen tot betalinghe van tsceepsvolck. ~~*****~~
~~*****~~
~~*****~~
~~*****~~

Ende dat zij oeck alle tzelve ernstlick naercommen ofte dencke mij over zulcx aen zijne Furstliche Genade te beclaghen. Ende beveele u *lieden* hiermede den Heere. In haest tot Enchuisen den xix^{en} novembris anno XV^C drie ende tzeventich.

Uwer eersaeme goede vrunt
Wilhem Baerdesen

Ick bidde uwe eersaeme vruntlick op die zake van Jan Steenhuis te willen dencken omme bij akten eenige opturatorlick bij haer voirnemen persisteren ende hem mij af willen trecken, dat ick in tijts sijne Furstliche Genade daeraf mach adverteren ende op dat hij Steenhuis bij dien **out gewijlen** wat nauwe **grachten, rugde** bruecken en walle **omme ter caryten**.
[S]crive u *lieden goede vrunt*
W. Baerdesen

[Geadresseerd aan:]
Aen mijn eersaemen ende voersinnigen zeer wijse heeren burgermeesteren ende regeerder der stede Alckmaer

97.

Brief van W. Baerdesen aan Burgemeesters van Alkmaar, verzoekende Jan Steenhuis nog bij hem te laten, schrijvende tevens over financiële moeilijkheden, mede in verband met hulp van [derden?] Enkhuizen, 27 november 1573. 1 stuk.

Eersaeme wijse voersinnigen goede heeren ende vrunden. Mij dienstlick tot uwe eersaeme wijshenden gebiedende, hebbe uwe scriven vanden 25ten deeser op huyden ontfangen. Verbliede mij dat die saecke van J. Steenhuis in state gehouden is. Verhopende dat op huyden die electie zijnde, soe ick hoore, zulck regardt daer op genomen is, dat mij die voerseiden

Steenhuys van hier niet en werde onttogen ende ick
oick zulcx die gemeene saicke moet laeten berusten, het
welck ic doch *verhope* uwe *eersaeme wijze* mij dan te gevalle
zall doen ende sall als dan wederom die stadt
van Alckmer alle moegelijcke vruntschap doen, gelieck
nu int geene uwe *eersaeme* an mij versoucken van bussencruet,
want off wij hier well groot gelt tot het scheeps volck
hebben geimploieert ende tot betalynghe van dien alle
ryecke burgers ende inwoenders alhier met groote
leeninge beswaert, twelck alles binnen eerst ses
commende weicken wederom betaelt sal moeten zijn
ende die licenten ~~nu~~ hier genoegh still ~~estaen~~ staen.
Immers van t zout dat om die hoge licenten geheel
niet werdt gethogen ende over die vijftien duysent
wit souts alhier tegenwoordich bij die stadt is,
so sal ick noch alles doen op een weinich dachs
wat moegelick sal zijn, mits weetende die somme
die uwe *eersaeme* versoecken, ende daer benevens hebbende t
advys vanden commissarissen van zijne Excellencie tegenwoor-
delick daer bij u *eersaeme* zijnde, dat zij luyden duer dyen
die stadt van Alckmaer den vianden naest is gelegen,
nae genoegh een frontier stadt ende haer zelve alleen
niet en vermach te helpen, adviseren dat het haer
luyden geraeden duunckt dat men haer ~~nu~~ tot gemeene
nut sulcx te bate kome twelck ick niet
twijffel off zij en sullen dan gaerne adviseren. Ende
beveele uwe *eersaeme* hier mede den Heere, anderwerff
vermanende dat uwe *eersaeme* mij overlange gedaen *versouck*
van Steenhuys doch weder gedeincken wilt. In
haeste tot Einchuysen den 27ten novembris anno 1573.

Uwe *eersaeme wijze* dyenstwillege
frundt
Wilhem Baerdesen

[in marge:]
Wilt doch bij zijn
Furstliche Genade gedeincken
van die kaesen die
ghy int beleckke
gebesicht hebt ende
nu an die licentten
zijn gecort om vol-
gende uwe beloftenisse
consent van zijn *Furstliche Genade*
daer toe gecrigen.

[Geadresseerd aan:]
Eersaemen discreeten
wijsen voersinnigen burgemeesters

der stede van Alckmaer
tot
Alckmaer

**98.
Ontbreekt**

**99.
Ontbreekt**

**100.
Ordonnantie inzake den omslag door den gouverneur Sonoy en 's prinsen
commissarissen Pieter van der Meer, Heynrick Meyster en Frederick Ottensz., over een
aantal dorpen benoorden en beosten Alkmaar gedaan, van 1 stuiver per morgen en per
week gedurende 8 weken, welke in korting zal gelden voor den eersten omslag door de
Staten van Noord-Holland te doen; beraamd in overleg met die van de wet der stad, ten
einde de ingelegerde troepen door wekelijkse betalinge op eigen kost te kunnen teren,
zonder de burgerij met hen te bezwaren. 3 december 1573.
N.B. Op perkament.**

Alzoe onsen genadigen heere den doerluchtigen Furst ende Heere, mijnen Heere, den Prince van Orangien, stadhouder *ende* capiteyn *generael* over Hollant, Zeelant, Westvrieslant ende Uuytrecht *gecommitteert* heeft meesters Pieter vander Meer, Heynrick Meyster *ende* Frederick Ottesz. *omme* hen binnen Alcmaer te transporteren *ende* aldaer ordre te stellen dat den knechten een weeckelijcke leeninge gedaen worden om daer mede up heuren eygen buydel te leven, zonder den burger overlastich te vallen. Ende den *voirseide* commissarissen bij zijnder *Prince Excellentie* noch belast is metten gouverneur *ende* die vander weth der *voirseide* stede te adviseren de middelen om de zelve weeckelijcke leeninge te vinden *ende* up te brengen. Dat oick mede de *voirseide* commissarissen bij zijne *Furstliche Genade* belast is tot verlichtinge van die van Alcmaer *ende* bewaernisse van der selver stad, zulcke provisie te stellen als bevonden sall worden noodich te wesen, ten eynde de soldaten inde zelve stadt leggende hun eygen cost moeghen doen *ende* de burgers daer aff ontlast wesen. Ende de *voirseide* commissarissen daervan met Joncker Diedrich Sonoy zijnder *Furstliche Genade* lieutenant *ende* gouverneur over Noorthollant *ende* Waterlant metten gouverneur *ende* die vander weth der stad van Alcmaer *gecommuniqueert* *ende* geadviseert hebbende, gheen naerder nochte expedienter wech en hebben *connen* bevinden *omme* de *voirseide* weeckelijcke leeninge te vinden *ende* up te brengen, dan dat eenyge *vanden* plaetzen *ende* dorpen omtrent Alcmaer gelegen, upbrengen zouden totte *voirseide* weeckelijcke leeninge, een stuver up te margen ter weecke, *ende* dat voor eenen tijt van acht weecken eerstcomende, ingaende up huyden date van desen. Tot welcken eynde de *voornoemde* commissarissen bescreven hebben, *omme* binnen Alcmaer bij hemluyden te *commen* den gedeputeerden vander plaetsen *ende* dorpen hiernaer verclaert, vanden

welcken eenyge geconsenteert hebben te doen als andere *ende* sommige van hemluyden hem daertoe onwillich thoonende tzelve gansselijck affgeslagen hebben gehad, twelck de *voirseide* gouverneur van Noorthollant *ende* Waterlant mitsgaders de *voornoemde* commissarisen overmerckende *ende* dat zij gheene bequaemer middel en conden becoemen omme de *voirseide* weeckelijcke leeninge te vinden, hebben zij uuyt crachte haerluyder commissie van weghe[n] zijne *Furstliche Genade* als stadthouder over Hollant, Zeelant *ende* Westvrieslant *ommeslaeghen* over de plaetsen *ende* dorpen hiernaevolgende, up elcke margen een stuver ter weecke geduerende den tijt van acht weecken eerstcommende, ingaende up huyden datum van desen, te betaelen in handen vanden gheenen die bij de weth *ende* overheyt der stede van Alcmaer totten ontfanck vandien gecommiteert sall worden. Met laste nochtans dat die van Alcmaer gehouden worden mette zelve pennynge[n] den soldaten bynnen Alcmaer leggende weeckelijcke leeninge te doen, ten eynde zij haeren eygen cost doen *ende* de burgers daarvan ontlast moeghen wesen *ende* oick in tijt *ende* wijlen deselve pennynge[n] in rekenynge te brengen *ende* daer van te verantwoirden. Des sal den *voirseide* plaetsen *ende* dorpen, tgundt zij totte *voirseide* weeckelijcke leeninge in handen van die van Alcmaer ter *voirseide* somme betaelen, zullen cortinge strecken aen den eersten *ommeslach* die bijden Staten van Noorthollant tzij over de margentaelen, schiltaelen bij leeninge, capitaele, impositien ofte up wat maniere tzelve wesen mach, *ommeslaegen* sal worden. *Ende* zullen de omleggende plaetsen *ende* dorpen van haer margentaelen ter weecke betaelen zulcx hiernaer volcht.

Coedijck over clxix morghen v ^c roeden	viii l. ix s. vi d.
Warmenhuysen over ix ^c morgen	xlvi l.
Calverdijck over xi ^c morgen	lv l.
<i>Sinte</i> Maerten, Eenygenburch <i>ende</i> Valckkooch over v ^c morgen	xxv l.
Schagen over xv ^c morgen	lxxv l.
Harinckhuysen over iii ^c xvi morgen	xv l. xvi s.
Barsingerhoorn over ix ^c xxxiiii morgen	xlvi l. xiiii s.
Winckel over viii ^c lxxx morgen	xlvi l.
Nyeuwenierop over xiiii ^c morgen	lxx l.
Oudenierop over vii ^c xii morgen	xxxix l. xi s.
Outkerspel over vii ^c lvii morgen <i>ende</i> een halve	xxxvii l. xvii s. vi d.
Noortscerwoude over iiiii ^c lxiiii morgen	xxiii l. iiiii s.
Suytscerwoude over iiiii ^c xii morgen	xxiiii l. xi s.
Brouck over iiiii ^c vii morgen <i>ende</i> een halve	xx l. vii s. vi d.
Veenhuysen over ii ^c morgen	x l.
Opdam over iii ^c morgen	xv l.
Heynsbrouck over iii ^c morgen	xv l.
Ursem over x ^c xxxv morgen	li l. xv s.
<i>Sinte</i> Panraes over xxxvii morgen	i l. xvii s.
<i>Ende</i> hebben Joncker Diederich Sonoy, zijne <i>Furstliche Genade</i> lieutenant <i>ende</i> gouverneur over Noorthollant <i>ende</i> Waterlant	

mitsgaders de *voorseide* commissarisen vanweghen zijne *Furstliche Genade* geautoriseert *ende* auctoriseren bij desen den regierders der stede van Alcmaer *ende* den gheenen die zij totten ontfanck der *voirseide* pennynghen gecommitteert hebben ofte comitteren zullen de pennynghen hier boeven verhaelt aen de schotgaerders ofte schotvangers der *voornoemde* plaetsen en de dorpen te doen executeren, realijck *ende* bij feyten, zulcx men gewoonlijck is *ende* vermach des *Conincklike Majesteits* penningen *ende* achterwesen *ende* alle beden *ende* subventien te innen *ende* executeren. Belastende den Staeten van Noorthollant *ende* heurluyder gecommitteerden rentmeesteren well scharpelijck *ende* up alle tgrundt zij de indignatie *ende* ongenade van zijne *Furstliche Genade* beduchtende zijn, dat zij de penningen die de voirgenoempde plaetsen *ende* vlekken volgende desen ommeslach in handen van die van Alcmaer ofte haerluyder gecommitteerden ontfanger betaelen zullen, inden eersten ommeslach die over Noorthollant nae date van desen ommege-slagen sal worden cortinge *ende* affslach laeten strecken, zonder hemluyden uuyt saecke van die penningen eenyge malyenisse aen te doen. Aldus gedaen onder die hanteyckenen van den *voorseide* gouverneur *ende* commissarisen hier onder gestelt, desen derden van december anno XV^C tzeventich *ende* drie.

Diedrich Sonoy

Y de Meer   Henrick Meyster   Frederick Ottesz.

101.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de BurgemeesterS en Regeerders van Alkmaar, bevelende aan luitenant Mostert, die op eigen kosten te Alkmaar logeert, driehonderd daalders toe te tellen en voor duizend daalders laken aan hem zelve toe te zenden. Hoorn, 4 december 1573. 1 stuk.

Ehersaeme discrete goede vrinden. Alzoe ick mit dien lieutenant Mostert sekere woorden *end* reden hebbe gehat van zijn onderhoudt, die mij seide op zijne eigen costen bij u *lieden* ~~te~~ logeert te zijn, *ende* daerto weinich oft niet voel vo[et]sels gehadt heeft. *Ende* alzoe het billich *end* redelick is, dat hij zijn tractement *end* onderhoudt hebbe, soo ist dat ick u *lieden* bij desen ordoniere, dat ghij hem voir dese tijdt, tot zijne versoeke antellet, driehondert dalers, die u *lieden* betaelinghe zullen strecken *end* ghij tot rekeninghe brengen zult, daert *end* alzoet behoeren zal. *Ende* soe ghij voir een duysent dalers lakenen solden conden becomen, dieselve ~~mede~~ mij alhier sendende, zullen u *lieden* afslach doen ~~te~~ *end* betalinghe vorstrecken in u *lieder* behoerlijke ~~eonst~~ contributie, waervan ick u *lieden* mijne quitancie *end* handt zal oversenden. Ehersaeme discrete heren, u *lieden* hiermit den Almachtighen

bevolen. Tot Hoorn den 4 decembris anno 157[3].

U *lieder* goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Ehersaeme discrete
ingeye burgermeeste[rs]
regeerders der ste[de]
Alckma[er]

102.

Ordonnantie van Sonoy voor die van Geestmerambacht o.a., Alkmaar, Drechterland en Noorderkoggen, Schermereiland en Waterland, om tot afwering des vijands bijten te maken en te onderhouden, waartoe elke 100 morgen te leveren 2 man met lange bijl en schipshaak en met scherp onder de voeten, met benoeming van personen om hierop dagelijks schouw te houden en boeten op te leggen, of de woning der onwilligen te verbranden.

Alkmaar, 6 december 1573. 1 stuk

N.B. Adres afgescheurd.

Ordonnantie omme te bijten voor den vian[t]
van stonden aen te beginnen.

[in marge:]
Geestmerambacht

Inden eersten werdt van wegghen zijne *Furstliche Genade* belast die van Geestmerambacht met Schagen ende Nyeudorpercogge te bijten van Alcmaer tot de Slicker dijck inde Zijpe toe ende de sluyse inde zeedijck bij Crabbendam t openen ende de Pettemer vaert vande *voorseide* sluyse tot Alcmaer toe, mitsgaders de vaerdt op Lange-dijck met dagelicx bijten open te doen houden ende daer veel waters is, drye roeden wijt.

Waerop de dyckgraeff van Geestmerambocht Cornelis Jansz. vanden Nijeuburch de dagelixe schouwe sal hebben met twee heemraeden dien hij daer toe kyesen sal op de boeten van elcke roede twintich stuvers te verbeuren. Ende zoeverre daer gheen boeten en vallen sullen van ghemeen landt tot discretie ende naer gelegentheyt der zaeken geloont werden.

[in marge:]
Alckmaer

Die van Alcmaer zullen bijten, tot aen de thoren toe mede drye roeden wijt.

Waer van den schoudt met twee schepenen de dagelixe schouwe hebben sal op gelijcke boete *ende* *sallaris* alsvoeren.

[in marge:]

Drechterlandt

Noordercoggen

Die van Drechterlandt *ende* Noordercoggen uuytgesondert de steden, sullen bijten van Alcmaer thoren langes de Schermer tot de Vuyle Graft, drye roeden wijt. Ende tot Opmeer de sluys up te setten *ende* de watermoelens te laeten maelen tot bom ijs, alle dandre sluysen, daer den noodt eyscht mede up te setten.

Waar toe Michiel vanden Velde, schoutet van Zijbekarspel *ende* Benningbrouck, geordonneert wert de dagelixe schouwe met twee heemraeden daer toe kyesende, hebben sal up gelijcke boete *ende* *sallaris* alsboven.

[in marge:]

Schermer

Die van teylandt van Graft, Schermer, Rijp *ende* Schermerhorn, met zijn aencleven zullen bijten die Vuyle Graft *ende* voorts tot Knollendam mede drye roeden wijt.

Waer van Gerrit Cornelisz. van Graft de dagelixe schouwe met twee schepenen hebben sal up gelijcke boeten alsvoeren.

[in marge:]

Waterlandt

Die van Waterlandt, uuytgesondert de steden, zullen van Knollendam voorts bijten nae de Zuyderzee ofte Monickendam, op daert hair dunckt oerbaerlixt te zijnen mede drye roeden wijt.

Waer van Willem Maertsz. Calff, bailliu van Waterlandt met twee schepenen de dagelixe schouwe hebben sal op gelijcke boeten *ende* *sallaris* alsvoeren.

Op elcke hondert margens uuyt te leveren twee mannen, met haer hebbende een lang staelde bijl *ende* dander een schipshaeck met scharp onder de voeten, smorgens *ende* tsavonts te bijten terstondt in twerck te treden alsvoeren op pene vanden brandt *ende* te vervallen inde hoogste ongenade van zijne *Furstliche Genade*

mitsgaders inde dagelike boeten als voeren.

Actum tot Alcmaer den zesten decembris anno
XV^C d[rye] ende tzeventich.

Diedrich Sonoy

103.

Ordonnantie van Diedrich van Sonoy, waarin bekend wordt gemaakt, dat voortaan geen paspoorten ter zee van waarde zullen zijn, die niet door hem zijn gesurrogeerd of door den admiraal getekend en gezegeld zijn.

Alkmaar, 6 januari 1574. (Gewaarmerkt afschrift van 1581). 2 stukken.

N.B. Hierbij extracten uit de resoluties der Staten te Hoorn, dd. 9 Nov. 1574, 17 augustus. 1575 over paspoorten.

103b

Lastgevingen tot het doen van betalingen, 1574.

pm 015

Die state seeckerer vacaten *ende* besongien o[...]
Adriaen Anthoniszoon, gezwore lantmeter, gedaen
in der ampliatio *ende* fortificatie der stede van Alck-
maer uten naem *ende* van wegen Jonckher
Charles Busot, commissaris over die fortificat[ien]
der selver stede.

Den xxviii aprilis XV^C LXXIII ben ick, Adriaen Anthoniszoon, lant-
meter unter besongie vanden generale mate over die landen van Geest-
merambocht, ontboden van wegen Joncker Charles Busotte *ende* den
burgemeesteren der stede van Alckmer *ende* hebbe van dier tijdt af ge-
besongieert continuelicken inne t ontwerpen *ende* te beschrijven veele en
menigerhande manieren der ampliatio *ende* fortificatio deser stede, daer
vier chaerten van Alckmaer up sijn mate *ende* proportie naer t leven af-
gemaect waren, die welcke omme die burgeren te veraccorderen *ende*
haren groote partijen te stillen, alle vier vercladdet sijn sulx dattet
lange was eer daer ten vollen in geresolveert werde. *Ende* naer die reso-
lutie so sijn die wercken, die omme t slappe afbreken der huysen noch geheel
onreedt lagen *ende* onmeetbaer waren, van mijn aengevat tot den huys-
lieden leydende ter plaetsen daerse ontrent vallen soudent, tot vordering van
die bestadinge die anders lichtelicken, sonder dese mijne verstoutinge *ende*
practijcke hier omme gepleeght, soudent hebben moghen desert gebleven heb-
ben. *Ende* naer der hant als nu die wercken bestadet waren, so sijn alle
die blockhuysen, strijckweringen *ende* den gantsche walle ter ordinan-
tie van Jonckheer Charles Busot bij parcken afgesteken *ende* ygelick an-
nemer t sijne toegemeten, en hebbe voorts continuelicke upten ar-
beytslieden gepast up dat sij die wallen, blockhuysen, noch grachten
onordentlick upwercken soude, so lange die wercken geduirde *ende* vol

up geleverd waren, so wel die eerste als die anderde besteedinge vant
cleyne blockhuys totte soutkeeten toe. Sulx dat ick inder selver beson-
gie geweest ben xii weken. Belooft cv gulden.

Voorts so heb ick noch mede naerderhant ter ordinantie van Joncheer
Phillips vander A ende Joncheer Jacob Cabbelliau gebesongieert int ont-
werpen ende afmeten vant blockhuys bij den Vriesche poort der tijdt van
x dagen, welcke ontworpinge en afmetinge desert bleef ende het werck
verhindert werde deurt beleggh *facit* xii gulden x stuivers.

Ende werde voorts weder aengetast naert beleggh van monsieur de la
Guarde naer veele ontworpinge ende af conterfeytinge werden het sel-
ve blockhuys van mijn weder van nieuws afgesteken ende bij parcken be-
stadet en daer mede so voor als naer die selve bestedinge xiiii dagen
facit xvii gulden x stuivers.

Ten laetsten noch van wegen den fabryckmeesters beschreven een chaerte
voor den

pm 016

voor den Fransoyse omme die selve van hem afgesettet te werden
ende daer bij te voughen wes hem nootelick dochte noch anden stadt
te gebreken twelck staet tot discretie.

⚡ Item noch daer en boven geleverd vier chaerten van Alckmer
die naert leven ende up sijn mate gemaect waren voor mijn heer
die Prince een, voor mijn heer Busot een ende voor Joncker
Phillips van der A ende Frederick Etteszoon elx een. Te samen
viii gulden.

Belooft den *somma* van hondert xliiii gulden.

Hierup ontfangen eens up een tijdt	xxiiii gulden
Item noch xv tinnen dalers tot	xxii gulden x stuivers
Resteert noch voor mijn t' ontfangen	xvi gulden x stuivers

Men ordonneren Augustijn van Teylingen, tresorier der
stede van Alcmaer, te betalen in handen van meester
Adriaen Anthonisz., lantmeter, die *somme* van hondert
drienveertich gulden ter cause van sekere vacatien ende
besongien bij hem gedaen inde ampliatio ende fortificatio
deser stede, zo ten versoecke van Joncheeren Charles van
Boisot, Philips vander A ende monsieur de la Garde,
blijckende bij specyficatio ende verclaringe hier voren ende
mits desen overleverende, men sal u tselve doen passeren
in rekeninge. Actum den xx^{en} decembris XV^C LXXIII.
Claes Hercxz. J.C. van der Nijenburch s.s.s.t.

Welcke *somme* van cxliiii gulden ter cause *voirseid* ick meester

Adriaen Antonisz. *voirseid* bekenne mits desen ontfangen te hebben uuyt handen vanden *voirseide* Augustijn van Teylingen, tresorier. In kennisse van desen mijn hantschrift hier onder gestelt ten daege *ende jaere voirseid*.
Adriaen Anthoniszoon s.s.s.t.

pm 017

Men ordonneren Symon Cornelisz. Comans, tresorier der stede van Alcmaer, te betalen in handen van *meester* Adriaen Anthonisz., lantmeter, die *somme* van xx stuvers ter cause dat hij die stadt gemeten heeft in sijn omring, *ende* oick mede Hoge straet, Pastoers straet *ende* Torenburger straet. Ende mits desen overleverende, men salt u doen passeren in rekeninge. Actum den xxx^{en} marty XV^C LXXIII nae Paessche.
Floris van Teylingen   Claes Hercxz.

Welke *somme* van xx stuvers ter cause *voirseid* ick *meester* Adriaen Anthonisz. bekenne mits desen ontfangen te hebben uuyt handen vanden *voirseide* Symon Cornelisz. Comans, tresorier. In kennisse mijn hantschrift hier onder gestelt ten daege *ende jaere voirseid*.
A. Anthonisz. s.s.s.t.

pm 018

Jacob Cabeliau, Heere van Mulhem, gouverneur van Alckmaer, hoopman *ende* overste lieutenant over tkrijchsvolck aldaer leggende, doe condt hoe dat ick gecommiteert hebbe *ende* committeere midts dezen den eedelen *ende* vroimen Augustijn van Teylingen *ende* Michiell Samplon om te gaen *ende* constringeeren alle die *persoinen* die hier in stadt h̄ *ettelick* werck aende wallen aengenomen hebben *ende* tzelve nyet volbracht hebben, opdat zij de zelve, in dien noodt is, hier *gevangelick* doen bringen, daer toe neemende soldaeten *ende* den provoost naer haer goetduncken. Actum binnen Alckmaer dezen negensten augusti anno XV^C LXXIII.

Bevele alle officieren de *voornoemde* Teylingen *ende* Samplo[n] alle hulpe *ende* bijstant te doen int *g[sem.....]ert* is.
Jacob Cabeliau

pm 019

Verclaeringhe van zeekere penninghen
verschooten inde soomer lest leden bij

Augustijn van Teylinghen ter cause dat hij met Samplon, luitenant van Jacques is geweest omme alle die personen hier bij ghevoucht te *constringeeren* om haer aengenomen werck te volbrenghen volgende zeekere *commissie* van Joncheer Jacop Cabeliau hier bij gevoucht.

[.....] hebben den *voirseide* Teylinghen ende Samplon geweest twee daghen tot Schaghen ende aldaer verteert soo voir haer paerden als hun selver, blijckende bij de quictancie hier bij ghevoucht iiiii g. x st.
Noch verschooten van diversch boode loon om die anneemers te doen compareeren xvi st.

Noch van tweemaal voir praem loon omme die paerden te doen oversetten neffens die schanse ii st.
Somme van *verschooten penninghen* v g. viiii st.
Hier en wort geen waghenvracht off schuytvracht over geleverd alsoo zij tselve te paerde gedaen hebben, ergo tselve hier tot discretie.

Noch voir haeren moyten ende vacatien stellende tselve tot discretie als voiren.

Dunct onder correctie dat men deese penninghen den anneemers behoirt te corten van haeren arbeys loon sulcx zij luyden haeren aengenoomen werck genoch verlaeten hadden.

Men ordonneren Augustijn van Teylingen, tresorier der stede van Alcmaer, te betalen in handen van *meester* Augustijn van Teylingen die somme van vijf gulden acht stuyvers ter cause van *verschoten penninghen ende verteerde costen* bij hem ende Michiel Samplon, luitenant van hopman Jacques, gedaen op een reys in de somer lestleden om die arbeysders *vanden* aengenomen parcken te *constringeren* tot volmaeckinge van haere parcken, deur bevel ende last *vanden* gouverneur van Alcmaer, Jacob Cabeliau, blijckende bij specyficate ende verifycatien hier aengehecht ende mits desen overleverende. Men salt u doen passeren in rekeninge. Actum den xv^{en} februaris XV^C LXXIII stilo *communi*.
Claes Hercxz. Jac. Waerdendel s.s.s.t.

Welcke somme van v gulden viiii stuyvers ter cause *voirseid* ick *meester* Augustijn van Teylingen bekenne mits desen ontfangen te hebben uyt handen *vanden* *voirseide* tresorier. In kennisse mijn hantschrift hier onder gestelt ten daege ende jaere *voirseid*.
A. de Theylingen s.s.s.t.

pm 020

Van de leste besteedinge gedaen

upden xxii^{en} juny LXXIII *ende*
twerck opte leveren binnen den
tijt van drie weecken ingaende
daegs nade besteedinge.

Eerst

- i^e Jan Vrericsz. van Kalverdijck
- ii^e Aris Claesz. van Warmenhuysen
- iii^e Jan Cornelisz. van Basingerhorn
- iiii^e Hencke van Basingerhorn is nae die
- v^e Pieter Evertsz. van Basingerhorn
- vi^e Cornelis Pietersz. van Brouck
- vii^e Pil Evertsz. van Basingerhorn
- viii^e Dirk Evertsz. van Krabbedam
Cornelis Hartochs alias
Cornelis Aelbertsz. van
Barsingerhorn
- ix^e Cornelis Rensz. van Harinchuysen
- x^e Cornelis Nanningsz. van Petten
- xii^e Simen Jan Braems van Sinte Marten
- xiii^e Jan Pietersz. van Lutkewinckel
- xiiii^e Michiel Wijertsz. van Basingerhorn
- xv^e Thoenis Dircxsz. uut Brouck
- xvii^e Dirck Ewoutsz. van Crabbedam
- [xviii]^e Jan Marten Walichs van Sinte Maerten

pm 021

Ick Saker Cornelisz., waert tot Schaghen,
bekenne *ende* lijde mits deesen ontfangen te
hebben van Augustin van Teylinghen die *somme*
van vijff thalve gulden ter cause van
zeekere oncosten van twee daegen gedaen
bijden voirnoemde Augustin *ende* *Samplon*,
luitenant van Jaques, hopman, inde somer
lestleeden. Actum tot Schaghen deesen xii *februaris* 1574.

Ter presentie van mij
Saesker Cornelys   Gerryt Calff

104.

Request van gedeputeerden van Geestmerambacht aan Diedrich van Sonoy, verzoekend om vergoeding der schade door die van Geestmerambacht bij de inundatie hunner landen en het afbranden van twee watermolens, ter preservatie van het Noorderkwartier, bij het beleg van Alkmaar. 1574   1 stuk.
N.B. Met kantbeschikking van Sonoy, dd. 10 januari 1574. (Adres afgescheurd)

Aen den *edele* erntfesten Jonckheer Diedrich
Sonoy, goeverneur van Enchuysen, Hoorn,

Medenblick met alle tgehele Noorderlant *ende* den
ancleven van dien.

Verthoonen in aller reverentie die gedeputeerde van
Gheestermerambocht, als Warmenhuysen, Harinckarspel, Eenigenburch,
Outkarspel, Noortskerwoude, Suytskerwoude, Brouck op
Langedijck, Sinte Pancraes, Coedijck *ende* Outdorp met Scagen
ende Nyendorper Coggen, mitsgaders alle die landen gelegen onder
die scansen bij uwer *Edele* beset is geweest met zeeckere
garnisoen van cnechten met oeck die landen ontrent
Medenblick *ende* Enchuysen, alsoe zij luyden daer groetelicx
mede bescermt zijn *ende* die zupplianten hebben moeten totten
blockhuysen *contribueren*. Ende dat uwer *Edele* wel bekent is
als dat die stede van Alcmaer zeer starck *ende* geweldigch
belegen heeft geweest van den viant om ons altezamen te
crencken *ende* overrompelen met al tgehele Noorder quartier
met der zelve stad waer duer uwer *Edele* wel bedocht heeft
geweest om die beste remedie daer inne te vinden omme
te resisteren den viant *vanden verseide* stad *ende* daer mede te
preserveren alle het gantsche gehele Noorder quartier deur
middele als dat die sluyse *vanden* ouden zeedijck is open gedaen
als omtrent in die maent augusti, als dat deur die
inundatie der zoute wateren heeft gelopen *ende* als noch op is
op onse *voorseide* supplianten landen *ende* noch van gelijcken
den Huygendijck, die Oosterdijck *ende* die sluyse tot Eerts-
woude *ende* alle dese zelfde wateren op onse supplianten landen
heeft gelopen om die selfde haere fortresse te hebben om
die *voorseide* stad omme te resisteren den viant *ende* te preserveren
die stad zoe dat best oirbaerlick was. Noch hier en boven
die zupplianten twee sconen acht canten moelens hebben gehadt
bij den scanse van Langedijck in Brouck, alle dese selfde
mede of gebrant om den viant te resisteren *ende* te preserveren
ons *ende* al tgehele Noorder quartier zoe dat uwer *Edele* wel
bekent is, soe dat die supplianten deur die enundatie der
wateren *ende* afbreecken der molens groote excessive costen *ende*
groote sware h[i]nterest van zeeckere duysenden uuyt oirsaecke
van dien hebben, soe dat zij heure landen nyet en mogen
zayen ofte gebruycken soe dat behoort. Ende oeck hare beesten
renteloos zijn deur die enundatie der wateren *voorseid* waerover
die zupplianten als Warmenhuysen, Harenkarspel *ende* Enygenburch
verzoucken met aller ootmoedicheyt aen uwer *Edele* zoe wij
den naesten aen den brant zijn geweest *ende* als noch zijn *ende*
den viant geresisteert hebben tot voordele *vanden* gemeene
zaecke, dat uwer *Edele* souden willen believen onse zupplianten
te *consenteren* *ende* ordoneren alsoe sij zupplianten deese groote
interest *ende* scaede der waeteren *ende* afbranden der molens
alleen over heure landen van Gheestmerambocht hebben
gehadt omme te resisteren den viant van Alcmaer *ende* te
preserveren all tgehele Noorder quartier, dat uwer *Edele*
hier inne soude believente apostilleren omme eenen bequamen

ommeslach te maecken over tgehele Noorder quartier
tzij over die morgentalen ofte sciltalen zoe dat uwer
Edele guetdunck ende belieft. Ende uwer *Edele* die zelfde supplianten
ende oick weduwen ende weesen van haere scaede ende achterwesen
die betalinge mogen hebben van het Noorder quartier,
zoe zij deur die hulpe Goeds zoe wel vanden viant
tot huyden toe verlost ende gepreserveert zijn als wij ende
die zelfde scaede tot deuchdelicke estimatie over te
leggen naer beho[..... ..]

[in marge:]

Dat de supplianten
noch een weynich
tijdts de partie in-
nemen tot een bequame
tijd. Alsoe de noodt
nu groot is ende anderssins
tzijner tijd zijluyden
naerder bedacht sullen
werden. Actum tAlcmaer
den 10^e january 1574.
Sonoy

Requeste toebehoerende d[ie] van
[G]eestmerambocht van scad[e]
vant wat[er] ende moelens verbrand.

105.

**Gerechtelijke verklaringen (Attestaties), gegeven, ten verzoeke van Burgemeesters van Alkmaar, door Adriana Harmansdr. en Anna Harmandsdr. , wed. Arent van Veen, nopens het gedrag van Reynier Cromhout bij de komst der Spanjaarden voor Alkmaar. (Alkmaar), 8 Februari 1574. 1 stuk.
N.B. Gedrukt bij De Gelder, nr. XCIII.**

Adrian Harmansdr., oudt omtrent xxx jaeren,
rechtelicken verdaecht zijnde *omme* der waerheyt
getuychenisse te geven ten versoecke van *mijne*
heeren die burgermeesteren der stede van Alcmaer,
verclaerde bij eede waerachtich te wesen
dat Reynier Cromhout ~~bi~~ inde eerste aencoompste vande
Spangaers voir Alcmaer gecomen es inde poort
van haer huys haer te gemoete, seggende: VROUTGEN
ben ghij hier noch? Die voirseide Reynier zeer
verbaest zijnde.

Anna Harmansdr., weduwe wijlen Aernt van
Veen, out omtrent xxxv jaeren, rechtelicken
verdaecht zijnde *omme* der waerheyt getuychenis
te geven ten versoecke als voren, verclaerde

bij eede waerachtich te wesen dat ten tijde die soldaten eerst binnen der stede quaemen *ende* die vianden voir die poort waeren, Reynier Cromhout gecomen es ten huysse van Gijsbert Pauw met Heynrick Cornelisz. Boom, *vraegende* die *verseide* Cromhout haer getuyge waer dat die sleutelen ~~vande poorten~~ waeren, waer op zij getuyge zeyde: Ick en begeerse u niet te wijsen. Doen seyde die *voirseide* Cromhout: Ghij salse mijn wijsen *ende* ick wil die hebben. *Ende* stiet haer getuyge ter sijde off. *Ende* zijn voirts gegaen in huys soeckende die *verseide* sleutelen *ende* hebben die *verseide* Cromhout *ende* Heynrick Cornelisz. elcx een bosch sleutelen genomen *ende* daer mede uuyt den huysse gegaen *vande* *verseide* Gijsbert Pauw. Actum den viii^{en} februari anno XV^C LXXIII. Stilo *communi*.

L. Coren. *secretaris* s.s.s.t.

106

Ordonnantie der commissarissen Frederick Ottensz. en Henrick Meyster, waarbij bepaald wordt, dat voortaan alle gemeenelands inkomsten en omslagen in ééne beurs zullen gebracht worden en geen betaling zal mogen gedaan worden, tenzij door de regenten der steden voor de soldaten of garnizoenen. Alkmaar, 16 februari 1574. 1 stuk.

Alzoe de commissarissen Frederick Ottz. *ende* *meester* Heynrick Meyster, sommierlijck gehoort hebben die rekeninghen *vanden* zeven steden van tNoorder quartier *ende* dzelve voor desen tijt overmits veele *ende* diversche zwaricheyden nyet oirbaer en vinden alsnoch te sluyten zonder eerst *ende* alvooren naerder daer up te letten *ende* alsdan te ordonneren watter in gemeene rekeninghen behoort gepasseert te werden dan nyet, soe is bij den gedeputeerdens (bij advys *vanden* *voorseeide* commissarissen) geslooten *ende* geordonneert dat van nu voortaan den lesten ommeslach *vanden* c^{en} *penning* den gulden upten margen *ende* alle andere gemeen lants incommen als *vande* stempel licenten, imposten ofte excysen geestelijcke *ende* fugityven, goeden geen uuytgesondert *ende* oick alle ommeslagen die noch ommege-slagen zullen werden, in een beurse gebrocht zullen werden *ende* nyet wederom uuytgekeert nochte eenighe betalinghe yemandt daer van gedaen te mogen werden dan alleen bij ordonnantie *vanden* *voorseeide* gedeputeerdens. Uuytgeseyt dat die

regenten *vanden* steden respectie bij desen
geauthorizeert werdt zoe veel penningen
van *tvoorseide* incommen te mogen lichten als
elcx bijzonder heur weeckelijcke leeningen
bedraecht tot onderhout *vanden* soldaten ofte
garnisoenen die inder tijt in heur steden
leggen zullen sonder van heurluiden rekeninghen
eenighe affcortinghe te mogen doen ofte
eenighe penningen van *tvoorseide* gemeen lants
incommen daer tegens te mogen innehouden.
Actum den xvi^{en} february 1574. In
kennisse van ons commissarissen ondergescreven.

Frederick Ottsz.   Henrick Meyster s.s.s.t.

[op buitenzijde:]
Brieven van Sonoy, Boysot
en prins Willem den I

107

**Bevelschrift van Diedrich van Sonoy aan de schouten en officieren der ambachten enz. in de ordonnantie van 6 december genoemd en van Wormer, om terstond de helft der mannen van 16 tot 60 jaren met het nodige gereedschap en op elke 100 morgen een slede met een paard te werk te stellen om de wateren te bijten; en de huizen en goederen der onwilligen in brand te steken.
Alkmaar, 19 februari 1574. 1 stuk.**

Wert van wegen zijne *Furstliche Genade* belast *ende* bevolen
alle scholten *ende* officieren van Geestmerambocht,
Schaegen met Nijendorpercoggen, Drechterlant
mette Noordercoggen, d eylanden van Schermer,
Wormer, Ghisp *ende* Waterlant met
alle zijn aencleven op staende voet met dye
helft van yegelyck haer dorpen *ende* jurisdictien,
te weeten van mans *personen* boven dye zestien
jaeren *ende* beneden dye tzestich jaeren oudt,
daer van d officieren gehouden werden de naemen
opt werck aen te teyckenen met heuren behoirlickien
instrumenten als bijlen, haecken *ende* vorcken
ende scherp onder dye voeten sich gereedt
te vinden *omme* ter stont te bijten, dye
wateren te oopenen *ende* oopen te houden
elcx in zijn besteck *ende* dit achter volgende
dye ordonnantie gemaect opten vi^{en} decembris
lestleden. Ende noch op yegelijck hondert
morgen een sleede met een paerdt
uuyt te leveren sonder tzelve te laeten
maer van stonden aen *ende* sonder
eenich vertreck ter stont int werck

te treden opte verbeurte van lijff
ende goet ende dye huysen van de onwilligen
ter stontd aen brant gesteecken te worden
ende tgoedt tot rooff ten prouffijte vande
goetwilligen. Actum tot Alckmaer den
xix^{en} february anno 1574 stilo *communi*.

Diedrich Sonoy

Geestmerambocht

108.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, verzoekend, dat die van Alkmaar voor hem zullen uitrusten een groot schip en enige kleine vaartuigen, om met het grote schip Knollendam te bewaren en met de kleine vaartuigen Wormerveer te verbranden.

Purmerend, 27 februari 1574. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij Boomkamp, blz. 341-342.

Eersaeme besundere goede vrunden. Dewijle u *lieden* nyet onbekendt en es hoe sich de saecke up gisteren toegedraghen heeft *ende* om tselve wederom te gecrijghen *ende* den vijant te *verdrijven*, es mijn frundtlijck begeren *ghijlieden* doch in alderhaeste souden eenich *vertreck* wilt toemaecken cleyne scepen, schuyten, galleyen *ende* noch een groot schip de welcke gij sult *versien* met geschut. tGroote schip sal Knollendam bewaren *ende* de cleyne schuyten, scepen *ende* galleye sullen Wormerveer altsamen aensteecken *ende* *verbranden*, met de overgebleven huysen op Knollendam. Tselve gedaen sijnde sal den vijant op Wormer *ende* Ysp als op den eylandt leggen *ende* van daer moeten *verloopen* soo sij best connen, want ic alsdan op hem*lieden* passen souden eenige middelen te gecrijghen om tCalf te besprunghen, *vermanende* den crijchsluyden die mede sullen varen dat sij der voergaende eere te Alcmar vercreghen trachten te *vermeerderen*, den vromen *ende* goeden borgheren die de stede van Alcmar in tijt des noots voer den vijant bewaert hebben. Betrouwe seer wel die alsnoch te bewaeren tgundt noch onghebijt soude moghen wesen. Sal u *lieden* alle instrumenten met luyden op de scepen beschicken die tsel[ve.....]rt op bijten souden het open water te *verbeyden* [.....] hem den vijant nyet en stercke, hopen*de* g[.....] in nyet *versuymelijck* en sult wesen soe lieff u tgemeen vaderlant *ende* u eyghen stadt is. Ick hebbe oock aende *commissaris meester* *ende* den Staten gescreven dat sij in alden ijle toe maecken scepen *ende* galleyen om den vijant ten lande uuyt te jaeghen *ende* als hij eens qualijck gevaren

sal hebben ~~sal~~ en sal sich nyet meer *vervoirderen* int lant te *commen*. Ick en sal nyet naelaeten alle vlijt te doen om hem van dese sijde te benauwen. *Ende* bevele u den Heere. In haeste tot Purmerendt den 27 *februaris* anno 1574.

U *lieder* goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersaeme besundere goede
vrunden burgmeesteren *ende* regeerders
der stede van Alcar tot
Alcar

109.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, verzoekend aan Alkmaar om Jochem Niefiendt, door hem gezonden, in alles te helpen, teneinde te zorgen, dat de gevraagde schepen in allerijl naar Wormerveer zullen vertrekken.

**Purmerend, 1 maart 1574. 1 stuk
N.B. Gedrukt bij Boomkamp, blz. 342.**

Eersaeme wijze *ende* besundere goede vrunden Alsoo ick op huyden Jochim Niefiendt gesonden hebbe ome te *vervoirderen* dat doch in alder ijle de scepen ~~ver~~ afgeveerdicht worden nae Wormerveer alwaer den vijant soo seer benaut can worden, soo dat hij van daer met grooter armoed[e] sal moeten wijcken. Ick hebbe up huyden seekere contschap gecreghen dat den vijant wel dry duysent in getale heeft geweest, maer nu en is hij soo starck nyet alsoo daer veel wechgetrocken sijn. Dus is mijn frundtlick begeren *gijlieden* doch met alden neersticheyt de saecke avanchiert *ende* den selven Jochim in alles helpt, volghende den brieff van credentie hen aen dela Garde, Frederick Ottsz. *ende* den burgmeesteren gescreven op dat tgene wij nu met cleynen macht moghen beletten ~~===~~ naemaels als sij sich gesterck sullen hebben nyet achterwegen en moeten laeten blijven *ende* tgemeen Calff, u stadt *ende* tgantsche landt daer deur geen merckelicke schade en lijden, twelck ick *emmers* hope *gijlieden* nyet naelaeten en sult, soe lieff als u de gemeene saecke is. U hier mede den Heere bevelende. In Purmerendt den eersten marty 1574.

U *lieder* goede vr[undt]
Diedrich Sonoy

Gebenedijt sij God die onse
hulper is *ende* den vorst in doyen
verandert heeft.

Mijnen *secretaris* Wolf heeft mij
gescreven vanden compst van
Graeff Lodewijck, maer
mijnen trompetter *gecommen sijnde*,
heeft verstaen van *sommighe* die
meenden dat hij een papist ware,
dat Graef Lodewijck al over
den Rijn is. Wilt u toch wachten
van die *gevluchte boeren* die gij
nyet seer wel en kendt.

[Geadresseerd aan:]
Eersaeme wijze besondere goede
vrunden *burgmeesteren ende* regeerders den stede
van
Alcmar

cito
cito
cito

110.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarin hij die van Alkmaar wegens hun ijver in het toerusten der schepen prijst en hoopt, dat zij zullen voortgaan met alles te doen, wat hem dienstig is. Verder committeert hij den heer de la Garde en F. Ottensz. Purmerend, 3 maart 1574. 1 stuk.

111.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarin hij die van Alkmaar vermaant den vijand te beletten, om zich te verschansen, hetgeen nog met kleine moeite kan gedaan worden, terwijl men het later zelfs met grootte kosten niet zal kunnen verhinderen. Purmerend, 5 maart 1574. 1 stuk.

Mijn *heeren*. Ic *vermaene* u *lieden* alsnoch bijdesen
dewijle ic hoere dat den vijant hen soo seer
sterck dat ghij doch alle *neersticher* doet
hen het schantsen te beletten, met *nemende* etlijke
grove stucken die deur drunghen of't *anders*
salt te laet vallen *ende* hebbent nu met *cleyne*
moyte te beletten, twelck wij nae met groote

costen nyet en sullen cunnen ~~gr~~ behinderen, ons nyet te seer *verlatende* up de goede tijdinghe en Graeff Lod[e]wijck, updat den vijant ons het lant intertijt nyet aff en loope. U den Heere bevelende. In haeste tot Purmerendt den vijfden marty 1574.

U goede vrundt
Diedrich Sonoy

Wij weten veste voor seecker dat in Jysp *ende* Wormer nyet dy en arm volck is. De Spaengaerts sijn al vertrocken *ende* leyt met namen tot Wormer weynich volckx, soo dat sij ~~moeyte~~ goet te *verdrijfven* waren.

[Geadresseerd aan:]
Eersaeme bessundere goede vrinden
burgmeesteren *ende* regeerders der stede
van Alcmarr

112.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, meldend aan die van Alkmaar, dat een vendel knechten hunne stad terstond zal verlaten en naar den Hoef trekken, het aan de beslissing van het lot overlatende, of dit het vendel van Siget dan wel van Robaert zal wezen.
Z. pl , 9 maart 1574. 1 stuk.

Eersaeme wijse voersienighe goede vrunden.
U *lieder* messive hebbe ic van uwen gedeputeerden ontfanghen *ende* hebbe an Siget gescreven, hij van stonden aen sal uyt u *lieder* stede trecken naer de Hoeve met soo veel van Robaerts knechten als ghij tot *vervullinghe* sijns vendels sal behoefven sal.

Doch om de questie te *verhoeden* onden de knechten, bee ic vrede te holden. Soo sullen de twee vendels als Robaert^x spelen wie uyt trecken sal, *ende* ic wil **cirts** selfs in *persoone* cortelick comen om up alles **vonden** te disponeren. *Ende* bevele u *lieden* den Heere. In haeste den 9 marty 1574.

[in marge:]
^x *ende* Siget

U *eersaeme* goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersaeme besundere goede
vrunden burgmeesteren ende regeerders
der stede van
Alcmar

Stuk 113

Brief van Charles de Boisot aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, mededelend, dat hij op Walcheren enige sterke plaatsen wil bouwen; hij verzoekt hun daartoe door een publicatie of anderszins aan de landlieden van het Noorderkwartier te doen weten, dat hij te dien einde zodanig arbeiders wenst aan te nemen, als aan de fortificatie van Alkmaar gewerkt hebben.

Middelburg, 15 maart 1574. 1 stuk.

Eersame wel wijze ende zeer discrete insonder goede vrienden. Alzo ons God de Heere die genade gedaen heeft, dat wij desen eylande van Walchren nu vrij ende liber hebben, ende wij daerom etlicke plaetsen gheirne bouwen ende versteircken zauden teghen allen gevalle, ende zonderlinghe de plaetse van Ermuyen, hebbe ick niet kunnen laten u *ersame* desen te schrijven, ende also bidden, dat dye zelve duer eenighe publicatie ofte andersins de lantluyden aldaer int Noorderkwartier, doe weten dat wij hier wel arbeyders zauden willen hebben als de gene waren die de fortificatie der stat Alckmar gearbeydt hebben, ende die daer toe lustich is, dat hij hem van stonden an herwarts voughe. Men zal se hier goeden loon geven, ende vuer al gelt op de handt, daer zij ruimtlick op zullen kunnen leven, tot het werck vulmackt is, ende huer vulle betalinghe krijghen, die gheschieden zal zo haest zij ghedaen hebben de *voorseide* fortificatie die zij an zauden mueghen nemen. Ende zo ick anders niet hebbe te schrijven op dese tijt, dan dat hier alle dinghen wel staet.

Eersame wel wijze ende zeer discrete insonder goede vrienden. Soe u den Almachteghen bevelen die genadiglick mit u wil wesen. Datum Middelburgh den xv^{en} dach marty 1574.

Van wegen mijnen *Genadige Heere* de Prince van Orangien ende gouverneur van Middelburgh, Vlissinghe ende Ermuen, uw *ersame* insonder goetwilleghen vrient

Charles de Boisot

Ick bidde u *ersame*
willen mij strax antvorde
hier op doen weten.

[Geadresseerd aan:]
Den ersamen wel
wijsen *ende* zeer
discreten burgmeesteren
ende regierders de
stede van Ackmar
[m]ijne insonder goede
vrienden

[c]ito
[c]ito

114 – 1 Transcriptie

Request van Dijkgraaf, heemraden en waarschappen van de Vier Noorderkoggen aan Sonoy, betreffende de slechte staat van de dijken, met verzoek die van Geestmerambacht en de Schager en Nidorper koggen te gelasten hun dijken te repareren.

Met appointement van 20 mei 1574.

N.B. Authentiek afschrift.

Copie
Aen mijnen heere Joncheer Diedrich
Sonoy, lieutenant *ende* *gouverneur*
over Noorthollant, etc.

Geven in alder ootmoet te kennen uwe *Edele*
onderdanige dijkgraeff, heemraiden *ende*
wairschappen vanden vier Noorder Coggen, dat
tot kennisse van hem supplianten gecommen es,
immers eenige van hemluyden gezien hebben
dat de zeedijck streckende van Colhorn aff
noort *ende* westwart op tot Petten toe
geheel geraseert *ende* de gleuyinge tot
boven ande cruyn affgeslagen es, *ende*
alzo geheel zonder eenige reparatie te
doen desert gelaten wert, wair deur
te beduchten es dat tgeheele lant zoude
mogen *commen* in pericle van inundatie.
Oock mede dat den Huygendijck deur-
graeven es, sulcx dat de Wairt mitten
Schermer gemeen es, wair deur de
supplianten lichtelijck mitten binnen waeter
zouden mogen overvallen werden, twelck
hemluyden *ende* oock tgeheele Noorder lant zoude

strecken tot enorme schaede ende
achterdeell *ende* sonderlinge tot bederffnisse
van alle heur winter coorn. Alle
welcke schaiden die *voornoemde* supplianten
considirerende *ende* voer zoe vele henluyden
mogelijcken es. Willende tzelffde verhoeden gelijk
zij luyden bij tmaicken van heure dijckagie
bethoonen, hemluyden hebbende aen uwer *Edele*
zeer ootmoedelijcken versoucken, dat
uwer *Edele* gelieve dyen van Geestmaer-
ambocht, Schaegen *ende* Nijendorpper
Coggen te belasten heure zeedijcken
behoorlijck te repareren *ende* den genen
dient competeert den Huygendijck te
stoppen, tzelffde in alder ijle te doene
ende volcommen op dat tgeheele lant
voor inundatie zall mogen geprecaueert
zijn. Dit doende etc.

Gecollationeert jegens zijne principaële *requeste*
ende apostille onderteijkent als boven.
Daarmede bevonden van woort te worde
accorderende bij mij als secretaris van
Geestmaerambacht.

1574

G. Van Triere s.s.s.t. de Jonge notaris *publick* secretaris *facit*

[in marge:]

Beschikking van Sonoy

20 maart 1574

[in marge:]

Sij gestelt in handen vanden rentmeester
Joncheer Fredericq vanden Zevender
als in dese dijckaige met wijlen
meester Reynier Moons, procureur
generael, gecommiteert geweest
zijnde *ende* als meeste ingeerffde *ende*
ontfanger van zijne *Majesteyts*
Vroonlanden onder dese dijckagie
gedijckslaicht. *Ende* den
zes dijckgraeven, te weten
vanden Hontsbossche, Medenblicq,
Drechterlant, Geestmaer-
ambocht, de Zijpe *ende* de
uuytwaeterende sluyssen, mits-
gaders Dirck van Teylingen
als rentmeester van tGraeffschip
van Egmont, Willem van

Sonnenberch, bailliu ende
rentmeesters van Brederoede
ende Bergen in Kennemerlant,
Jan Reynersz. van Twisch,
Claes Hercxz., Jacob Reyersz.
Wairdendell, met Evert
Jansz. Stuling, burgermeesters
van Alckmair, Taete
Gerritsz. van Schaigen, Gerrit Henricx,
castilein vanden huise van Schaegen,
B[or]rit Willemsz. van
Winckell, secretaris vanden
dijckgraeveschap vanden Noorden
Cogghen, Mathijs Reyersz.
van Alckmair, Gerrit
Cornelisz. van Graft, meester
Adriaen Anthonisz., lantmeter
ende Philips Pieterz., secretaris
van Sinte Marten, die te zamen
van wegen zijne *Excellentie* geordonneert
werdden ende gecommiteert den geheelen
rinck vanden ouden Vriesschen Zeedijck te visiteren ende zoe dicwils den noot zall
mogen vereysschen mette heemraiden ende wairschappen aldaer zwairder
keuren te ordonneren, zulcx men aldair oorbaerlicxt zall vinden omme dese
dijckagien verzekert staende te mogen houden ende den Huygendijck te
doen stoppen bijden Cogghen, die daer inne verhoeffslaicht ende verstoelt
zijn, nair dijchrecht volgende de keuze ende ordonnantie daer off
gemaict. Dair nair met eenige heemraiden, warschappen, ingelanden ofte
anderen hen dies verstaende
te viziteren de nootlijcke
wercken vanden Hontsbosche ende
hun wel doen informeren opt
leggen vanden nieuwen inlaige
aldair. Ingelijcx van
tstael van den Zijpschen Hout-
dijck peyl te nemen opt
geschil vanden ouden Vriessen
Zeedijck, vooren geroert ende
van de lengte, hoochte ende
wairde der zelve staende
Zijpdijck. Ende oftmen die
zelve mette ingelanden die
onder den voirseide ouden Vriessen
Zeedijck gedijckslaicht zijn
tot minder costen zoude mogen]
tot zee weer maicken, mits die verstoelende op den Zijpdijck zoe doude
materiaelen van slijcker ende wyer opte Zijpe voor den zelve ouden
Vriesschen Zeedijck niet reconurabell zijn, ende wel tondersoucken
binnen wat corten tijt ende hoeveel men, vanden ettinge vanden gloeyinge
der zelve ouden Vriessen Zeedijck, streckende lancx de voirseide Zijpe,

jaerlijcx zouden mogen genieten al tzelve te stellen bij geschrifte ende daer beneven heurluyden goet advys te rugge stellende alle voorgaende querelen tusschen den *voirseide* ingelanden menende *alleenlijck* aenschouw opte jegenwoordige gesteltenisse der *voirseide* dijckagie omme nair desen van wegen zijne *Excellentie* ten meesten oorbair ende proffijte van zijne *Majesteyts* demeynen, ende tot conservatie zoe wel van doude als de nieuwe landen gedaen te werdden, zoe de nootsaeckelijckheit vereyssen zal mogen te behoiren. Actum tAlcmaer den 20 marty 1574 stilo *communi*. Onderteyckent D. Sonoy.

[Op buitenzijde, met schrijffout:]

Copie *request* en apostille dijckgraef en heemraden 4 Noorder Cogge aen Sonoy 20 marty 1572

Stuk 115

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarin hij Alkmaar waarschuwt, dat de vijand voornemens is, een nieuwen aanval te doen op het Noorderkwartier hij vermaant hen daarom in de stad scherp en nauwkeurig toezicht te houden.

Enkhuizen, 4 april 1674. 1 stuk.

Insondere goede vrunden. Alsoo ick *verscheiden* contschap hebbe dat den vijandt yet wat inden sin heeft ons van over zee ytwerts in deese quartieren inbreck te doen sonder dat ick einttelick weet waer, dan weeten nochtans nit seecker dat sij haest yet sullen bestaen. Soe *vermane* ick u luyden ende bevele van wegen sijn *Furstliche Genade* dat ghij in deesen in u stadt scharpe ende nauwe toesicht houdt, als oeck over al in uwen bedrijfve ende oft ghij u selven niet sterck genoeg en kendt, soe wilt mij tzelve doen weeten ende sal u terstont meer knechten schicken, tot geheele *verseeckeringe* van uwe stadt ende u selffs. Want ick bij deesen voor Godt ende sijn *Furstliche Genade* geexcuseert wil sijn, als u in tijts genouch gewaerschout hebbende, op dat u gheen oingeluck over en *comme*, want ick bij deesen mij genoeg sou gequeten hebbende, u luyden al tselve gheweeten soude wor[den], twelck Godt gehoede, den ick u *luyden* mits deesen beveele. In Einckhuysen, den 4 ten aprilis anno 1574.

U *luyder* goede frundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Aende burgmeesteren ende regeerders der stede van Alcmar midtsgaders den hopman aldaer legghende tot Alcmar

cito
cito
cito

Stuk 116

Brief van Diedrich van Sonoy aan gedeputeerden van Alkmaar, nu te Hoorn, waarin hij van hen verlangt, dat zij terstond door de Burgemeesters van Alkmaar zullen doen opbrengen de penningen, nog ontbrekende aan de som. Waarop Alkmaar tot betaling van het krijgsvolk gesteld is.

Enkhuizen, 5 april 1574. 1 stuk.

Insonders goede vrunden. Alsoe ick verstaet dat ghij tot Hoorn gecomen zijt met eenige penningen doch nieuwerwerts nae zoe veele als die *somma* bedraecht, daer op ghij (tot betalinge van tscipvolck) zijt gestelt, soe begheere ick ende bevele u luyden van weghen sijne *Furstliche Genade* dat ghij luiden terstont doir die burgemeesters van Alckmaer de resterende penningen doet opbrengen op dat die andere steden zulcx in consequentie treckende, oic niet oinwillich en werden, die ick toch hoire tot tellinge van haer gestalde quota al gereet te sijn, ten einde der gemeene zaecke doer uwe traecheyt geen schade ofte naedeel op en come, ende die viant ons geen voordeel aff en zije, daer op ick zeekerlick onderricht zijn dat sij verscheyden aenslage hebben, twelck u luyden, mits doende als *voirseid* is, dan te verhoeden staet, op dat u zulcx niet geweeten en werde. Ende bevele u luyden den Heere. Den v ten aprilis tot Eynchuysen *anno* 1574.

Wilt deesen inne geleiden brieff
terstont an burgemeesteren
voirt bestellen.

U *luyder* goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersaemen wijsen voersinnigen
den gedeputeerden der stadt
van Alckmaer, nu tot Hoorn
zijnde

117.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters van Alkmaar, en Jhr. F. van Zevender, aldaar, die van Alkmaar vermanend, om de resterende penningen der som, waarop zij gesteld zijn tot betaling van het scheepsvolk, dadelijk te betalen, opdat de andere steden, die hare penningen al gereed hebben, dit niet in consequentie trekken.

Enkhuizen, 5 april 1574. 1 stuk.

Insonders goede vrunden. Alsoe ick verstaet dat uwe gedeputeerden tot Hoorn zijn gecomen met eenige penningen, doch niet zoe veele als die *somma* daer op ghij zij gestelt tot betalinge van tscipvolck, ende soe ick weete dat andere steden tzelve in consequentie zullen trecken die ick hoire dat anders haere penningen all gereet hebben, vermane en begeere ick ghij luyden doch die resterende penningen in ijle wilt schicken op te brengen, op dat die gemeene zake daer duer doch niet verhindert en werde, bijsonders in dees tijt, wat soe ick gisteren aen Zevender hebbe gescreven, ben ic zeeker dat die vijanden wat sonderlynx op deesen water hoeicke voir hebben, van welcke sake ick dagelix ende alle uuyre meer kuntschappen gecrijge, waeromme ick oic Zevender bij deesen vermaent wil hebben u luyden hier toe alle moegelicke hulp te doen, belovende hem van desen bij zijne *Furstliche Genade* te bevrijen daer toe ick mij zelfs oic verobligere, op dat ons vijanden voirnemen doch verhindert werde, twelck met het uuytbreinghen van ons scepen ontwijffelick zal geschieden. Daer toe uwe penningen dan geheel nodich sijn, ofte anders zoude u luyden alle oingeluck daer door opcommende geweeten werden, welck Godt verhoede, dien ick u luyden bevele. Tot Einchuysen den 5 ten aprilis *anno* 1574.

U *luyder* goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersaemen wijsen
voersinnigen burgemeesteren
der stede Alckmaer,
oick Joincheere Fredrick
van Zevenner, tot
Alckmaer

118.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarin hij verzoekt, dat die van Alkmaar Jan Jansz. Van den Nieborch van zo veel geld zullen voorzien, als nodig is voor zijne reis naar den prins.

Z. pl. 6 april 1574. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij Boomkamp, blz. 345.

Eersaeme besondere goede vrunden. Alsoo mij Jan Jansz. vanden Nieborch, brengher desen, te kennen heeft gegeven dat hij aen sijn *Excellentie* begeert te reysen, *versocht* derhalfve mijne voorscrist aen uwer *lieden* ten eynde hem voor sijnen getrouwen dienst

eenighe recompense gedaen worde. Begheer derhalfven vrundtlick u *lieden*, hij wille soo veel ghelts *versorghen* dat hij sijn reyse mach volbrengnen. Ende bevele u den Heere. In haeste den 6 aprilis 1574.

U *lieder* goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersaeme besundere goede vrunden
burgmeesteren ende regeerders der stede
van
Alcmar

119.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, verzoekend aan die van Alkmaar nogmaals goed toezicht te houden, omdat de vijand voornemens is dit kwartier nogmaals weder te bezoeken. Verder geeft hij hun enig middelen tot verzekering aan de hand.

Enkhuizen, 28 [april?] 1574. 1 stuk.

Insonders goede vrunden. Alzoe ick dagelicx zoe lancx zoe meer kontscap crijge dat die viant hem zeere sterckt dors te lande omme ons in desen quartiere te besoecken, zoe bevele ick u ernstlick van wegen zijne *Furstliche Genade* op alles goede toesicht te hebben ende goede wacht te hebben ende alles te voorzien wat tot uwe versekeringe van node zal zijn. Dat ghij oic in ijle die bruggen tuscken den Hoeve ende Alcmaer doet afwerpen zoet u geraden dunct ende voir die wech van Bergen op Coedijck op sesse plaetsen volgende mijne laeste ordonantie doet doirsteken, ende die schantz op Koedijck in ijle vast ende sterck doet staen, ende desen dan terstont voirtsciet nae Scorel van Crabbendammer schantze, den welcken oick ernstlick bevolen wert haer schantzen behoirlick te verzien ende stercken, oick bij nacht ende daghe goede ende stercke dubbelde wacht te hebben op dat die viant (die hem oic met peerden zeere sterct) hemluyden in haeste niet over hompele. Ende en zijt ghij luyden ygelick int zijne van dit te doen in geen gebreke, op die hoogste ongenade van zijne *Furstliche Genade*, alle naersticheyt in alles doende ter tijt ende wijle ick zelfs bij u come, twelck ick hope haest zal zijn. Ende wil u luyden hier mede den Heere bevelen. In grooten haest tot Enchuysen den xxviii XV^C vier ende tzeventich.

U luyden goede
vrunt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersamen wijsen zeere voirsienigen den burgemeesteren ende regeerders der stede van Alcmaer

Cito

Cito

Cito

120.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters , Raden en Hoofdmannen der schutterij te Alkmaar, waar in hij zijne verwondering aan die van Alkmaar te kennen geeft, dat zij hem twee sloopjes hebben gezonden zonder kruit, lood en victualie, waarmede niets is uit te rigten. Wijders beveelt hij hun, de lening van Thomas Syget terstondt aan hem op te zenden.

Purmerend, 2 mei 1574. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij Boomkamp, blz. 346.

Gunstige guede vrienden. Ick weet niet wat ick hier uut verstaen sal dat ghij mijn mit u burgers et geschut op die twe sloopkens ghesonden hebt sonder cruyt ende cloten, daermen alhier den viant alle ure mede doende sijn. Wat isster mede uutte richten, daer cruyt noch loot es oec mit namen datter geen victualie prinsypael bij en es ende honger lijden? Weyder soe ist mijne leet dat ick soe grote clachten hore over die leeninge van Thomas Syget die welcken hem soe eerlijcken alhier is dragend mit sijn knechten ende als noch dracht ende moet honger lijden des leninges halven, het welcken niet en behoort. Soe ist dat ick u bevele van wegen sijnder *Furstliche Genade* die leninge terstondt alhier te senden op die grotse ongenade ende sult mijn beclagen ten hoechste an sijnder *Excellentie*. Dus wilt hier inne niet suinich wesen, want et moet wesen nu wij mit name alle ure voir den viant hem prinsipael gebruycke. Gunsty[ge] vrienden, west hyer niet suinich inne ende sendt die leeninge terstondt. Ende sijdt God bevolen. *Actum* den 2 mey anno 74 in Purmerendt. Wij hebben God loff den viant mit gewalt weder om te rugge gedreven, die ons van meninge was te overvallen die wel is 16 vendel starck sint.

Uw **gowder frunt**

Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersamen wijsen ende zeer voer-

sichtyge heren die burgemeesters,
raden *ende* die hooffmannen van
die schutterijen
ff q vp
Alcmair

121.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarbij hij aan die van Alkmaar kopie zendt van een brief van den Prins van Oranje (dd. Dordrecht 30 april 1574) waarin deze verlangt, dat de zaak van D. Cater gerechtelijk onderzocht zal worden en gelast hun diensvolgens Cater in verzekerde bewaring te nemen, om hem te horen en zo nodig te straffen. Purmerend, 5 mei 1574. 1 omslag.

Eersame wijze discrete voersienige goede vrienden. Ick hebbe terstondt *ontfangen* deur Johan Michielsz., dienaer des godlicken woorts, zeeckere missive van zijn *Furstliche Genade* (daervan ick uwe *lieden* copie overseynde), mitsgaders de requeste van Dirck Cater *ende* uwe *lieden* missive aen zijn *Furstliche Genade* overgegeven. Waer up ick uwe *lieden* laete weten dat ick mijn volgende tinhouden van zijn *Furstliche Genade* missive sal reguleren, gelijk altoes mijne meeninge oeck is geweest *ende* beghere derhalven den schoudt van Alcmaer te wercken legge den last die ick hem up paeschdach hebbe *vergeven ende* gescreven om den *voerseide* Cater te *verzeeckeren*, ten eynde hem *verantwoerde ende* bewijse tgunndt hij over mij wel calm mogelick inden bryef *anden* gouverneur van Walcheren Joncheer Charles de Boisot in martio lestleden *geschreven* heeft, waer van de copie es berustende onder den dienaer des godlicken woorts Pieter Cornelisz., twelcke deur des schoudts slappicheyt dus lange ongedaen is gebleven, *ende* *verwondert* mij zulx dat uwe *lieden* soe lichtelick aen zijn *Furstliche Genade* *ende* den *voerseide* Boisot die verre van hyr zijn, tot Caters faueur scrijvende zijt *ende* aen mij nyet. Alsoe ghij nu selve bemercken condt datter bij mij nyet gestaen heeft dat ick den *verseide* Cater nyet eerst hebbe moegen rechtelick aenspreken als nyet *verzeeckert* zijnde, gelijk ick mij van dye uuyte aff holde *ende* *verobligere* tegen hem *verzeeckert* te blijven *ende* solde bij staende voet tAlcmaer gaen *ende* tegen hem *verzeeckert* blijven, sonder *viet* uuyter stadt te versetten ter tijdt toe hij mij tinhouden van dien bryeff tmijnre dystancie streckende bewesen hadde, *omme* alsdan selve straffe daer over te lijden, oft (volgende tscrijven van zijn *Furstliche Genade* twelck ick nu oeck begere nae te gaen) hem daer over als de redene sal vereyschen, te doen straffen, ten waere mij de ghemeene saecken van mijne gouvernemente tselfde beletten. Dus moecht den schoudt also dienaer van den justitie alsnoch laeten doen tgunndt ick hem soe lange geleden belast hebbe te doen, *hopende* dat den bryef van Cater informatie *ende* nuttelicke oersaecke genoeg sal strecken, waer van ick uwe *lieden* alsdan soe wel tselve onderrecht solde hebben gedaen als nu, ingevalle ghij mij zoe wel geporret hadt om bescheyt te weten als zijn *Furstliche Genade* *ende* Boisot *voerseid*. Hyer mede uwe *lieden* bevelende God *ende* twoordt Zijne genaden. Versouckende dat ghij nyet nae en laet in alden ijle sandt te beschicken

upt Calf ten eynde tbeginnen werck nyet *verachtet ende* daerdeur den viandt occasie gelaten werde ons te overvallen alsoe ick diesaengaende met uwe *lieden* dencke te verantwoerden. In haeste tot Purmereyndt den vijfden may *anno* 1574.

U *lieder* goede vrundt

Diedrich Sonoy

Wilt desen bryef terstondt den schoudt laeten
lesen mette copie van zijn *Furstliche Genade* bryeff.

Copie

Die Prince van Oraengien, Grave van
Nassau *ende* Heere *ende* Baron van Breda,
van Diest etc.

Edele vrome lieve besundre. Wij seynden u hier bij gevuecht zekere requeste aen ons *gedeputeert* van wegen Dierck Cater, mitsgaders uwen bryef bij die wethoudren van Alcmaer aen ons gescreven ten faveure *vanden verseide* Cater. Begherende dat ghij al tselve oversiet *ende* t evenverre ghij yedt op hem hebt te seggen, tselve rechtelijck laet geschieden ten eynde, indien hij mij daer heeft over gestraft werde naer behoeren, *ende* op dat nyet en schijne dat u eenighe passien ofte andre particuliere affectie *daertoe* en beweeght.

Edele vrome lieve besundre, onse Heere Godt zij met u.

Geschreven tot Dordrecht opten xxx^{en} dach aprilis *anno* 1574.

Onder stondt gescreven: u goede vrundt; *onderteykent*: Guillaume de Nassau.

De subscriptie was: den edelen vromen onsen lieven besunderen Jonckheer Diedrick Snoey, *gouverneur* over Waterlandt *ende* Noorthollandt.

behoort bij nr. 86

[Geadresseerd aan:]

Eersamen wijsen voersienighen
burgermeesters *ende* regierders
der stede van
Alcmaer

122.

Brief van Diedrich van Sonoy aan de Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, gelastend aan die van Alkmaar terstondt zand naar het Kalf te zenden, omdat een aanval van den vijand daar te duchten is. Ook dringt hij er op aan, dat Cater zal bewijzen, wat hij van hem geschreven heeft, of anders daarvoor gestraft worden.

Eersame discrete goede vrienden. Ick hebbe terstondt condtschap gegregen dat de viandt yedt wes up handen heeft *ende* grotelix te beduchten es dat tselve upt Calf sal

gedijen *ende* sulx daer deur may inval mede te *verwachten* solde zijn. Sult in aller ijle sandt daer seynden, twelck ghij al over lange met meenichte behoorde gedaen te hebben. Dus wil ick u alsnoch hyer mede gewaerschuwt hebben *ende* volstaen. Ende nae dien ick *Guillaume* van Cater last gegeven hebbe *omme* inde saecke van Cater van mijnen weggen voort te vaeren *ende* ik bereydt zij als ick u gescreven hebbe vast te staen *ende* oick de straffe te lijden in mijn lichaem die sulck een toestaet als Cater mij over *geschreven* heeft in zijnen bryeff aen Boisot. Soe verre hij mij dat bewijst *ende* ick *verstae* uuyten bryeff die ghijluyden burgermeesters aen zijn *Furstliche Genade* *geschreven* hebt dat ghij u voer Cater wilt sterck maecken, zoe zij ick tevreden hem zijn huys te laeten holden voer zijn versekeringe mits dat ghijluyden burgermeesters in u personen u sult verbinden, obligeren vast staen *ende* blijven tot dien eynde. Daer oick onder stellende *ygelick* alle zijne goeden *omme* (zoe verre hij Cater nyet wettelick bewijst tgrundt hij over mij gescreven heeft *ende* sich absenteert *ende* nyet voer de handt te krijgen waere) alsdan aen u personen *ende* lichamen gestraft te werden als hij selver *ende* gelijk een schelm meyneediger *ende* onvromen toestaet. Hyer op sult ghij Tryer u meeninge moegen seggen *ende* sal hyer haest in gedaen zijn, alsoe Cater den bryeff moet bewijzen *ende* waer maecken oft de straffe daer voer lijden oft ghijluyden burgermeesters voer hem, soe verre ghij u zulx *verobligeren* wilt als ghij aen zijn *Furstliche Genade* gescreven hebt. Alsoo tgheen slechte obligatie en es gelijk u Tryer breder seggen sal wantet lijff, eer *ende* goedt gelt. Hyer mede God bevolen. In haeste te Purmerynde den 8 may 1574.

U *lieder* goede vrient
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersamen wijsen voersienighen
burgermeesters *ende* regierders
der stede van
Alcmaer

123.

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar waarin hij aan die van Alkmaar kennis geeft van een schrijven des Prinsen, waarbij deze de steden van het Noorderkwartier tot waakzaamheid vermaant. Daarbij verlangt hij, dat zij zich van koorn en andere munitie zullen voorzien.

Purmerend, 11 mei 1574. 1 stuk

Eersame wijze voersienige goede vrienden. Alsoe de viandt ons dagelix dreygende es aen diverse oorden in te vallen *ende* affbreuck te doen, hope dat uwer *lieden* up als voerdacht zij, waer toe ick u *lieden* oeck

hoochlick vermane bij desen bijzonder, alsoe ick gisteren avont bryeven van zijn *Furstliche Genade* expresselick scrijvende es de steden in tNoorder quartier hartelick te *vermanen ende dapperlick* te laeten wercken, twelck ick uwer *lieden* dan oeck bij desen hoochlick adverteere nae te *commen*. Ende gemerckt (God danck) het coorn nu zoe tot Eynchuysen als Hoorn wel redelix coops es te becomen, dat ghij in tijds **quisie** doet gelijk oeck van andre munitien (alste heren *violente* Engelsen tot Eynchuysen gecomen es met cruijt, coegels *ende anders*). Dus wilt up als verdacht zijn *ende* bijzondere tCalff nyet vergeten met sandt bij te staen, alsoe ons dien hoeck voor al bewaert. Ende hyer mede God bevolen. In haeste tot Purmereynde den 11 may 1574.

U *lieder* goede vriend
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersamen wijsen voersienigen
burgermeesters *ende* regierders
der stede van
Alcmaer

124.

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, houdende het verzoek om twee veerschuiten met enige bassen te bestellen, om die van Graft en Rijp daarmede te assisteren.
N.B. Gedrukt bij Boonkamp, blz. 347.

Eersame wijze voersienige goede vrienden. Nae dien ick u van dage gescreven hebbe *ende* gewaerschuwt oick geadvertteert vande meeninge van zijn *Furstliche Genade* *ende* provisie van coorn te doen *ende* sandt te seynden, heeft *meester* Wilhem Baerdesen mij up gisteren gescreven *ende* toegezonden de gedeputeerden van Graft *ende* Rijp, te kennen gevende de periculen die hemlieden solden moegen overcomen deur inval der vianden. Hebbe sulx in alder ~~manieren~~ ijle hemlieden mede gegeven ordonnantie *omme* te samen met die van Schermer *ende* Schermerhorn toe te rusten twintich rijschuyten. Dus sult wel doen *ende* bestellen daer toe twee veerschuyten met enighe bassen die tot ghemeene lants costen gehouden sullen werden tot preservatie vanden eylanden up dat zulx met gelijcker handt de saecke mach voortgaen *ende* de viandt te beter geweert. Ick hebbe oick gescreven aen die van Wormer dat zij die sinckinge te Wormerveer ophaelen ten eynde de santschuyten nae tCalff te lichter deur moegen

raecken. Dus wilt sandt derwaerts senden in alder
ijle. Ende blijft God bevolen. In haeste tot Purmerey[nd]
den xi^{en} in meye anno 1574.

U *lieder* goede vriend
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersaemen wijsen voer-
sienighen burgermeesters
ende regierders der stede van
Alcmaer

125.

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarin hij aan die van Alkmaar mededeelt verstaan te hebben, dat door toedoen van zekeren jongen beroerte in hunne stad ontstaan is. Hij gelast hun dezen te vatten en aan hem toe te zenden.

Medemblik, 22 mei 1574. 1 stuk.

Eersame discrete goede vrienden. Alsoe ick
verstae zeeckeren jongen in uwe stede gegaen
te zijn, die geseyt solde hebben alhyer
zulcken beroerte geweest te zijn, waer
deur *ghylieden aenden burgermeesters* alhyer gescreven
hebt in uwe stede mede beroerte geresen
te zijn. Belast u van wegghen zijn *Furstliche Genade*
den *verseide* jongen terstont bij den hals te
laeten nemen ten eynde men hem behorlick
examineren van wyen hij sulcke upstel
gehoort heeft oft wye hem daer toe
beweecht heeft sulx te *verspreyden*. *Hiermede*
uwe *lieden* God bevelende. In haeste vanden huysse
te Medemblicq desen 22 may 1574.

U *lieder* goede vriend
Diedrich Sonoy

Sent mij alsdan
denselven jonghen
verseeckert alhyer.

[Geadresseerd aan:]
Eersamen wijsen zeere
voersienighen burgermeesters
ende regierders der stede van
Alcmaer

126.

Brief van Diederich van Sonoy aan (de regering van Alkmaar), verzoekend om Sander Belfour, die den vorige dag door den vijand met een schot getroffen is, op te nemen en te verzorgen.

Purmerend, 1 juni 1574. 1 stuk.

Eersaeme goede vrienden burghemesters van Alckmaer.
Mijn begherte es dat ghij desen knecht Sander Belfoer
fortiert in een goet ^ huys dat hij mach getracteert worden.
Want hij op gister voer de vijant scermutserende gescoten
es ende ligt onder tvendel welck inde stadt behoert
te leggen. Dit doende sult wel doen. Actum upt
huys te Purmerendt den i^{en} juny 1574.

Ulieder goede vrient
Diedrich Sonoy

[in marge:]
^ burgers

127.

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, gelastend aan Alkmaar, om die van Geestmerambacht, Schagen en Niedrop niet tot zich te trekken, ten einde hunnen omslagen te innen, omdat de algemene penningen in één buidel behoren gestort te worden.

Purmerend, 4 juni 1574. 1 stuk.

Eersaeme besondere goede vrunden. Ick en can nyet *verbergen*
hoe mij de gedeputeerde deses landts geclaecht hebben, als dat *ghijluyden*
die van Geestmerambt, Schagen ende Nyedorp tot uluyden soudt
willen trecken ende hemluyden belast hebt haer quoyeren vande
beesten met de penninghen daer van *commende* tot uluyden te brengen,
twelck tadvys vanden Staeten deses landts nyet en es, [ ]
maer der selver heel oppugnerende, want sij besloten hebben
dat alle de penninghen van eenige *ommeslaghen commende*, bij eenen
rentmeester *generael* ontfanghen souden wordden, ende alsoo tselve
strecken soude tot een begin des gemeenen *verdervens*, hebben mij
gebeden ende *versocht* u *luyden* tselve te interdiceren. Opdat
nu de gemeene lantsaecten allen thalfven gevoirdert
wordden ende alle *penninghen* in eenen buydel tot meesten oirboir
moghen comen, belaste ende bevele ick u luyden van
weghen sijn *Furstliche Genade* van nu voortaan deselve oft eenighe andere
dorpen meer tot u luyden te trecken, maer laeten haer *penninghen*
commen als *voorseid* es ende en twijfele nyet. *Gijluyden* sult het
tselve naecommen oft soe *gijluyden* eenighe wijden *ordonnantien*
van sijne *Furstliche Genade* hebt, behoort mij de selve te kennen te geven.
U midts desen den Heere bevelende. In grooter haest tot
Purmerendt den vierden juny anno 1574.

U *luyder* goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersaeme wijze ende seer discrete goede
vrunden *burgmeesteren ende* regeerders der
stede van
Alcmar

128.

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, meldend, dat hij begeert, dat die van Alkmaar, tot conservatie van hun stad en het gehele land, twee of drie damlopers, met steen geladen, zullen zenden, om de zinking bij het Kalf beter te doen slagen.

Purmerend, 6 juni 1574. 1 stuk.

N.B. Gedrukt bij Boomkamp, blz. 348.

Eersaeme besundere goede vrunden. Alsoe ic int seecker weet dat den vijant met geweld meent in te breecken bij tCalff en tselve ende de andere dorpen aff te botsen, waer toe hij al is doende de sluyse van Saerdam aff te breecken wij met scepen daer duer te vaeren, soo es mijn eersten begeren dat *ghijlieden* doch tot conservatie uwer stede *ende* tgehele landt uwe borghers sent met twee oft dry damloopers met steenen gelaen om de sinckinghe bij tCalff beter te besorghen, dat sij daer *emmers* nyet over en moghen comen, want tselve soude strecken tot onsen alden *verderfvenisse*. *Ende* bevele u *lieden* den Heere. In grooter haest tot Purmerendt den 6 juny anno 1574.

U *lieder* goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersaeme besundere goede vrunden
burgmeesteren ende regeerders der
stede van

Alcmar

129

Brief van Diedrich Sonoy aan burgemeesters en regeerders van Alkmaar, inhoudende het verzoek dat die van Alkmaar terstond gedeputeerden naar Hoorn zullen zenden, om de voorgaande krakelen af te doen en eendrachtig met elkander 's lands welzijn te bevorderen (die in Alkmaar waren weggelopen).

Hoorn, 2 juli 1574. 1 stuk

Eersaeme besondere goede vrunden. Alsoo ick op huynen mij bijde gedeputeerde van desen quartiere hebbe laeten vinden, nyet twijfelende oft u *luyden* gedeputeerde en souden tselve oock hebben gedaen volghende de affscheyt die ick metten *commissaris meester* Jacob Muys, raedt van sijn *Excellentie*, op mijn vertreck van *Alcmaer* genomen hadde, alsoo *ghijluyden* oock van gelijcken tselve te doen beloofd hadt. Ende naerdien tselve *grootelijck* is streckende tot achterdeel der gemeene saecke als alle gelijk wachtende, nae de *voornoemde* u *luyden* gedeputeerden ende een van u *burgmeesteren* soo de gedeputeerden u gereets *verscreven* hebben met welcker compste in velen alhier sal gevoirdert worden, es mijn ernstijck begeren *ghijluyden* doch op morgen vroeck metten alder eersten wilt naecommen ende senden *meester* Nanninck van Foreest oft eenich andere vanden uwen met eenen *burgmeester*, op dat alle voergaende *calaighe* ende *crackeelen vergeten wesende*, wij voortaan metten anderen in eendrachticheyt des gemeenen landts beste voirderen, want het selve den expressen wille van sijn *Furstliche Genade* is, den welcken ick nyet en twijfele hij en sal van u *luyden* met alder diligentie ende *getrouwicheyt* achtervolcht ende volvoert worden. Ende soo verre *ghijluyden* in gebreecke blijft ende ons eenige ongeluck oft *verachteringe* deur u absentie ende quame, wil mij voor sijn *Furstliche Genade* met u *luyden* *verandt* worden. Ende bevele u *luyden* den Heere. In haeste tot Hoorn den ii^{en} july 1574.

U *luyder* goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersaeme besondere goede vrunden
burgmeesteren ende *regeerders* der
stede van

Alcmar

130

Brief van Diedrich Sonoy aan *burgmeesters* en *regeerders* van Alkmaar waarin hij verlangt dat die van Alkmaar hem 25 kloten van een bepaald model zullen zenden, terwijl hij daarvoor andere kogels ten gebruike van hun geschut zal geven.
Hoorn, 8 juli 1574. 1 stuk.

Insundere goede vrunden. Ic sende u *lieden* hier bij *brengers* desen een malle oft forme, vruntlick *begherende* gij mij den xxv der selver clooten sendet ende ic sal u weden om andere tot u geschut dienende senden, soo dat gij wel daer mede te vreden sult sijn ende *gijlieden* tselve in alden ijle sult volbrenghen. Ende bevele u *lieden* den Heere. In haeste tot Hoorn den 8 july 1574.

U *lieder* goede vrundt

Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersaeme besundere goede vrunden
burgmeesteren ende regeerders der stede
van

Alcmar

131.

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, mededelend aan die van Alkmaar, hun brief ontvangen te hebben met de vrouw, welke hij terugzendt. Zij moeten haar scherpelijck examineren en, zo het blijkt, dat zij den inhoud van den brief geweten heeft, met de koorde executeren, zo anders haar op water en brood zetten tot zijn overkomst.

Hoorn, 9 juli 1574. 1 stuk.

Eersaeme besundere goede vrunden. Uwlyuden briefven hebbe ick ontfanghen met der vrouwen die ick u weden om sende ende sult haer examineren wel scherpelijck. Ende soo verre sij tschenden vande selve briefven heeft geweten, sult ghijluyden haer metter coorden doen executeren ende soo sij tselve nyet en weet sultse acht oft thien daeghen te water ende te broode setten. Middeler tijt hope ick bij u luyden te wesen om voorts gedaen te worden naer behooren. De cogels hebbe ic ontfanghen, u luyden daer van hoochelijck bedankende ende hebbe al naer Enchuysen gesonden om u anden clooten te senden dat ghij luyden bij den uwen wel sult connen begere. Oock vrundtlijck gijluyden altijd neerstelijck toesiet op alde gene die binnen u luyder stede souden moghen commen opdat emmers geen ongeluck en wedervare. U luyden hier mede den Heere bevelende. In haeste tot Hoorn den ix^{en} july 1574.

U luyder goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersaeme besundere goede vrunden
burgmeesteren ende regeerders den stede
van
Alcmar

132.

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, inhoudende het verzoek, dat die van Alkmaar hopman Daniel an Eck met zijne knechten innemen en hopman Robert met zijn vendel uitlaten zullen.

Hoorn, 14 augustus 1574. 1 stuk

N.B. Hierbij is gevoegd een briefje, om den vorige brief aan de hoplieden (op den Slaperdijk) te brengen.

Eersaeme besondere goede vrunden. Alsoo ic op huyden aen uluyden gescreven hadde binnen uluyden stede te laeten trecken eenich vande twee vaendels opden slaper leggende, twelck om sunderlinge redenen voor dese tijt nyet en can geschieden, maer begeer fruntlijck dat ghijluyden den hopman Daniel van Eck binnen uluyden stede ontfanct, wair hij redelijcke civile knechten onden hem heeft, daer uwe borghers wel mede over een sullen comen. Ende den selven ingecommen sijnde, sult alsdan hopman Robert met sijn gantsche vaendel uuytlaeten vaeren volghende mijn voorgaende scrijven. God bevolen. In haeste tot Hoorn den xiiii^{en} augusti 1574.

U luyder goede vrundt
Diedrich Sonoy

Wilt doch nyet naelaten te vernemen oft den hopman **Cristel** binnen Alcmars is ende hij van mijnen weggen bevelen terstont nae sijnen knechten te trecken ende daer anden regimente over te helden oft sal tselve nyet tot sijnen voordeele dienen.

Mijn heeren, wilt toch soo veel doen ende senden desen brieff aenden hopluyden voort onden dachs nacht met den express bode, soo den veel aen geleghen es.

[Geadresseerd aan:]
Eersaeme besondere goede vrunden
burgmeesteren ende regeerders der
stede van
Alcmar

cito
cito
cito

133.

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, verzoekend aan die van Alkmaar den door hem gezonden brief aan de kapiteinen niet op te zenden en den inhoud daarvan aan niemand te openbaren. Hoorn, 14 augustus 1574. 1 stuk.

Mijn heeren. Alsoo ick u ophuyden twee briefven aen uluyden gescreven hebbe met oock eenen die gij aen de capteynen op den slaper soudt senden ende alsoo ick om sunderlinge redenen anders te rade sij geworden, wilt daer omme alle die

briefven die ick u gesonden hebbe, metsgaders die
anden capiteynen *voorseud* bij u holden *ende* geene ~~ter~~
nieuwe aff maecken noch *nyemant* ter werelt
openbaeren soo lief u de gemeene saecke sij,
maer sult daer mede surcheren ter tijt ic u gesprocken
oft anders gescreven hebbe # Gode bevolen. In haest
tot Hoorn des avonts omtrent vijf uren den xiiii^{en}
augusti 1574.

[in marge:]

dan alleenlijck dit cleyne ingeleyde
twelck anders nyet in en houdt dan dat de
selve capiteynen sullen blijven legghen
in haer schantsen ter tijt icse breeden *voorscrijven*
sult, daer omme ic alden ijle van desen avont
aen [..]**linen** voort senden bij eenen expressen bode,
wanter veel aen geleghen es.

U goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]

Eersaeme besundere goede
vrunden burgmeesteren den stede
Alcmar

cito
cito

134.

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, mededelend, dat hij aan die van Alkmaar den geweldingen provoost en den schout zendt, om de moedwilligen soldaten te straffen, die een gevangen trommelslager bevrijd hebben.

Schagen, 16 augustus 1574. 1 stuk.

135.

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, gelastend aan die van Alkmaar om hopman van Eck, dien zij geweigerd hadden in hun stad te nemen, terstond binnen te laten.

Hoorn, 19 augustus 1574. 1 stuk.

Insundere goede vrunden. Alsoo ick op ~~eers~~ gisteren aen uluyden hebbe
gescreven Daniel van Eck binnen *uluyder* stede te nemen *ende* Roobaert
uuyt te trecken, waer van ick van u luyden noch geen *andre* en hebbe
becommen *ende* is de selve hopman Van Eck alhier bij mij
geweest, te kennen gevende dat hij up gisteren avont voor *uluyden*
stede volghende mijn scrijven is gecommen, maer en heeft daer

nyet in connen *commen*. Begere derhalfven alsnoch dat gij wilt naecommen mijne scrijven up gisteren aen uluyden gedaen, want uwe gedeputeerde u mijne *ende* den gemeen Staten *ende* steden *ordonnerende* wel te kennen sullen geven soe dat ic nyet en twijfele ghijluyden metter selven wel te vreden sult wesen. God bevolen. In haeste tot Hoorn den xix^{en} augusti 1574.

U *luyder* goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersaeme besondere goede vrunden burgmeesteren
ende regeerders der stede van
Alcmar

Stuk 136

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, inhoudende het verzoek aan die van Alkmaar, om aan den minister Pieter Corneliusz. volkomen geloof te schenken in hetgeen hij hun zal aandienen. Hoorn, 19 augustus 1574. 1 stuk.

Eersaeme besondere goede vrunden. Alsoo ick bij Pieter Cornelisz., den minister, uwlyuyden messive ontfangen *ende* uluyden meeninge vanden selven genoeg verstaen hebbe, *ende* op dat u *luyden* mijne meeninge van gelijcken in allen soudt vernemen, hebbe ick hen deselve volcomelijck te kennen gegeven. Dus ick begere gijluyden volcomen geloove wil geven in tgene hij u aendien sal, gelijk mijnen *persoon*. U *luyden* hier mede God bevelende. In haeste tot Hoorn den xix^{en} augusti anno XV^C LXXIII.

U *luyden* goede vrundt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersaeme besondere goede vrunden
burgmeesteren *ende* regeerders der
stede van
Alcmar

[137/1]

Brief van Diederich van Sonoy aan Burgemeesters en Regeerders van Alkmaar, waarin hij nogmaals er op aandringt, dat die van Alkmaar het vendel van Robert in hunne stad liggende, met dat van Daniel van Eck zullen verwisselen. Hoorn, 21 augustus 1574. 1 stuk.

Insundere goede vrinden. U *lieden* groote begheerte om Robert

binnen u *lieden* stede te holden, brengt mij in groote verwonderinghe, als dat ghijlieden nyet en denckt dat het noodich zij de knechten somtijden te verversschen. Hoopende emmers dat ghijlieden nyet en twijffelt dat ick yeuwers soude begheren te doen tghene dat achterdeel ofte in prejudicie van ulieden steden soude weesen, dwelck mijn minste ghedachte is dan *alleenlijck* soecke u *lieden* borgerie voor te staen ende in ruste te holden, nyet twijffelende de selve en sullen mette knechten van Daniel van Eck soo wel als met Roberts over een *commen*. Ende oft het anders mochte gebeuren, ben te vreden de selve terstont wederom uyt te doen trecken ende ander in te doen *commen* ter tijt ghij de gheene hebt, daer ghij mede te vreden sijt. Beghere daeromme fruntlijck u *lieden* mijn voorgaende schrijven nae come ende en denckt nyet dat ick *ghelijck* het riet beweghet worde. Ende bevele u *lieden* den Heere. In haeste tot Hoorn desen xxi^{en} augusti 1574.

U *lieder* goede vrindt
Diedrich Sonoy

[Geadresseerd aan:]
Eersaeme besundere goede
vrinden burgmeesteren ende
regierders der stede van
Alckmaer
Alckmaer

138.

Resolutie van Gedeputeerden en magistraten van het Noorderkwartier, inhoudende het besluit, dat de huislieden voortaan geen schattingen zullen mogen omslaan op de morgentalen, dat bij consent van den gouverneur en de gedeputeerden van Noord-Holland.

Hoorn, 8 september 1574. 1 stuk.

N.B. Gewaarmerkt afschrift.

Extract uyt sekere notulen bijde
gedeputeerden *ende* magistraten vant
Noorder quartier gemaict.

Item es geresolveert dat die huysluyden van nu voorts an geen schattingen tzij van schansen voedinge van crijchsvolck ofte anderssins sullen moegen ommeslaen opte morgentalen dan bij expres consent van mijn heeren den gouverneur *ende* gedeputeerden van Noorthollant. Oick dat zij luyden den

buyten ponden niet hoger sullen stellen dan die binnen ponden,
alles bij peyne van hondert gouden realen telcken reyse
te verbeuren tot proffijte vande gemeene saecken. Des
sullen die magistraten yegelijck in zijnen bedrijve hier van
den dorpen, onder *ende* omtrent heurluyder steden sorterende,
adverteren. Acta tot Horen inde generale *vergaderinge vande*
gedeputeerden *ende* burgermeesteren van desen quartiere desen
viii^{en} septembris anno LXXIII *ende* ter ordonnantie vande Staten.

1574

Geteykent bij mij. Onder stondt geteykent W. Claesz. **Naerden.**

Aldus geextraheert uuyt die principale notulen
geteykent als voren *ende* nae collatie bevonden te
accorderen bij mij der stede Alcmaer secretaris
ende notaris publycq bijden Hove van Hollant geadmit-
teert toirconde mijn subsignature.

L. Coren s.s.s.t. notaris, *secretaris*

[op buitenzijde:]

Geen schattinge van inquantieringe der
verseide landerijen omteslaen dan bij expresses
consent vande gouverneur *ende* gedeputeerden
van Noorthollant. 8 *septembris* 1574.

No 1

16

139.

Missive van Diederich van Sonoy, waarbij hij, op het gunstig rapport der regering van Edam, aan Pieter Taemsz. , die daarop den eed van strikte naleving doet, een kaperbrief verleent om personen, schepen en goederen des vijands te vermeesteren en in handen te stellen van 's Prinsen commissaris te Enkhuizen, die over de prijsverklaring beslissen en het hem toekomende deel uitkeren zal.

Z.pl., 9 oktober 1574. 1 stuk.

N.B. Authentiek afschrift.

Copie

Diedrich Sonoy lieutenant *ende* gouvernuer van Noorthollant *ende* tgehele Waterlant met al tgene datter aencleefft *ende* overste vanden crijchsregimente des doorluchtigen hoochgeboren fforst mijnen *Genadige* Here die Prince van Oraengien, Grave van Nassou en der *Coninlijke Majesteyt* stadthouder *ende* capiteyn *generael* over Hollant, Seelant, Westvrieslant *ende* Utrecht, doen rondt *ende* te weten omme tgoede rappoort mij vanden persoon Pieter Taemsz. gedaen bijden burgemeesteren *ende* regierders der stede van Edan. Ende oock tot allen tijden *ende* plaetsen den vianden affbreck te doene, ick

den voornoemde Pieter Taemsz. speciale last ende bevel gegeven hebbe ende geve bij desen van wegen
sijne *Ffurstliche Genade* omme met sijnen scepe offte schuyten te apprehenderen ende aen te halen alle alsulcke
personen, scepen offte schuyten geladen offte ongeladen, als hij sal bevinden den vianden toe te behoren
offte hemluyden eenige toevoer, hulpe offte bijstant te doen, op wat wateren, stromen, rivyeren
van desen quartyer tselve soude mogen gebueren, offt waer hij die sal connen become. Daer toe hem versterckende van goede ende getrouwe personen, die sijnen *Ffurstliche Genade* ende die gemene
saeke toegedaen sijn, ende alle aengehaelde personen goede goeder onbes[.]dach[.]ende ongerantsonneert
te leveren in mijnen handen offte in handen vanden commissaris van sijne *Ffurstliche Genade* binnen der stede
van Enckhuysen, omme die selve gevisiteert ende, prijs offte geen prijs, verclaert te worden, ende soo die selve prijs sijn, hemluyden haer gerechticheyt gegeven, ende die reste tot proffijt der gemene saecke geemployeert te werden, ende hem met sijnen scepe, schuyte offte medehelperen
gereet te houden, ende alle alsulcke tochten ende wachten te doen, als den admirael ende viceadmi-
rael bevinden sal gedaen te moeten werden, sonder oock yemant onder die croone van Engellant,
Denemarcken, Sweden offte den Roomsschen Rijcke geseten, als oock gene sijn *Ffurstliche Genade* offte
mijne saulvvegarde offte paspoorten gebruyckende int minste nyet te beschadigen, maer alle hulp
ende bijstant te doene, nochtans nyet toe te laten dat haer goeden ende coopmanschappen den vij-
anden toegevoert worden, maer veel meer tEnckhuysen offt in ander steden sijne *Ffurstliche Genade* toe-
staende gebrocht ende aldaer vercocht worden, ende voort alles te doen dat tgene van goet capiteyn schuldich is ende behoort te doene, sonder tgene voorseid is in eeniger manieren
te contravenieren offte te buyten te gaen, op pene van als een seerover gestrafft te worden geduerende dese tot mijnen wederseggen. In oorkonde mijne eigen hant ende aengeboren pitzier
hier onder met die signature des admiraels gescreven ende gestelt. Gegeven tAlckmaer den negenden octobris anno 1574.
Onderteekent Diedrich Sonoy, Cornelis Dircksz., admirael.
Onderstont gescreven: Ick Pieter Taemsz. swere ende belove mits desen sijne *Ffurstliche Genade* gehouu ende
getrouw wesen, altgene in desen commissien begrepen staet volcomelick te achtervolgen ende
nae te comen, sonder in eeniger manieren te contravenieren, noch vanden mijnen te laten geschieden in
eeniger manieren. Soe waerlick moet mij Godt helpen. In oorkonde dese bij mij onderteekent
opten negenden octobris anno XV^C LXXIII.
Onderteekent bij mij Pieter Taemsz.

Gecollacioneert tegen sijnen principale gescreven in papier, hebbende een opgedrukt pitzier int rode was, onderteeckent als boven. Ende is met dyen nae voorgaende collatie bevonden accorderende bij mij

1574

W. Boemel notarius public s.s.s.t.

140.

Request door gedeputeerden van Geestmerambacht aan de Staten van Noord-Holland, betreffende vergoeding van oorlogsschade.

22 december 1574.

N.B. Met beschikking der Staten, dd. Hoorn, 22 december 1574.

Zie ook nr. 108.

[in marge:]

Die supplianten sullen patientie nemen, teynden des krijchs alsdan men hemluyden gelijk allen anderen van gelijcken doen zal naer behoren.

Actum tot Hoorn desen xxii^{en} decembris anno LXXIII ende ter ordonnantie vande Staten, getheeckent bij mij.

1574

W. Claesz. s.s.s.t. **Vraerden**

Aen mijne heeren den Staeten van Noordthollant etc.

Verthonen in aller reverentie ende oitmoet die gedeputeerde van Geestmerambocht uwe guetwillige ende getrouwe onderzaeten als Warmenhuysen, Harinckarspel, Enygenburch, Outcarspel, Noortscerwoude, Suskerwoude, Brouck op Langedijck, Sinte Panraes, Coedijck, ende Ouwedorp met Scagen ende Nyendorper Coggen, mitsgaeders alle die landen onder die scansen bij den goevuerneur, Joncheer Diedrich Sonoy ofte mijne heeren, beset es geweest met zeeckere garysoen van cnechten, met oeck die landen ontrent Medenblick ende Enchuysen, alzoë zij luyden daer groetelicx mede bescermt zijn ende den supplianten hebben moeten totten blockhuysen contribuieren. Ende dat u mijne heeren wel bekent es, als dat die stede van Alcmaer seer starck ende geweldich belegen heeft geweest vanden viant om ons altezamen te crencken ende overrompelen met alle tgehele Noorder quartier met der selver stadt. Thes nu alzoë mijne Edele heere den goevuerneur

ende mijne heeren wel bedecht zijn geweest omme die beste remedie daer inne te vinden omme te resisteren den viant vanden *voorseyde* stadt *ende daermede* te preserveren alle tgehele Noorder quartier deur middele als dat die sluyse vanden ouden Vrieschen Zeedijck is open gedaen als ontrent in die maent augusti anno 73 *ende* alzo deur die inundatie der soute waeteren heeft gelopen op haere *voorseyde* supplianten landen over Geestmerambocht. Ende noch van gelijcken den Huygendijck, dOesterdijck *ende* die sluyse tot Eertswoude *ende* men alle dese zelfde waeteren op haere supplianten landen heeft gelopen om die zelfder haere fortresse te hebben om die *voorseyde* stadt omme te resisteren den viant *ende* te preserveren die stadt soe dat best oirbaerlick was. Noch hier en boven die supplianten twee sconen acht canten molens hebben gehad bij den scanse van Langedijck in Brouck alle dese selfde *mede* ofgebrant om den viant te resisteren *ende* te preserveren ons *ende* alle tgehele Noorder quartier zoe dat men heeren wel bekend es, soe dat die supplianten deur die inundatie der waeteren *ende* afbranden der moelens groete excessive costen hebben *ende* groete swaere interest van zeeckere duysenden uuyt oersaecke van dien, soe dat zij haere landen nyet en hebben mogen saeyen ofte gebruycken soe dat behoort *ende* oeck haere beesten renteloos zijn deur die inundatie der waeteren *voorseyd* waerinne die supplianten landen als Warmenhuysen, Harinckarspel, Enygenburch *ende* Outcarspel wel geinteresseert *ende* ten achteren zijn deur die inundatie die vruchten vanden voorleden jaere 73 *voorseyd* gereeckent yegelick dorp nae zijn morgentaelen den gerechte darde paert, insgelijcx alle die *voorseyde* landen anno 74 so middelbair landen tuschen hooch *ende* leech so zaeylanden en anders, wel *mede* sij supplianten geinteresseert *ende* ten achteren zijn den gerechte helft vanden vruchten anno *voorseyd*, so deur afbranden der moelens oft andersins dat men die souden waeteren in die meye tijt tot zijnen bequaemhey nyet lossen mochten naer behoeren. Ende oeck hier benevens die dorpen als Noortscerwoude, Suskerwoude, Brouck op Langedijck, welcke haere supplianten omme *mede* vanden voorleden jaere 73 geinteresseert *ende* ten achteren zijn vanden vruchten den gerechte darde paert deur die *voorseyde* inundatie, gereeckent een yeder nae zijn morgentalen als voeren *ende* sommige pachters gecort deen helft vanden heure *ende* anno 74 dese *voorseyde* supplianten landen deur afbranden der moelens *ende* die *voorseyde* waeteren tot bederfnisse der landen *ende* tot zijnen bequamen tijt nyet en mochten lossen, *mede* geinteresseert als voeren alle dit selfde *mijne* heeren te proberen *ende* bewijsen een yegelick nae zijn qualite bij guede certificaeten hier present angehecht. Waeromme die supplianten verzoucken *ende* oetmoedelicken

biddende, so sij den naesten den scansen, den brant *ende* den viant geresisteert hebben tot voordele den gemene zaecke *ende* daegelicx groete costen geleden hebben op zeeckere tochten, alarmen en van siecken, crancken, gequetsten etc., *ende* sij supplianten geleden dese groete swaere scaede *ende* interest en scaede der waeteren tot bedervinge haere supplianten landen *ende* afbranden der moelens (alleen over haere landen van Geestmerambocht) *omme* te resisteren den viant *ende* te preserveren alle tgehele Noorder quartier *ende* sij supplianten immeren enen gelijk *contribueren* in alle *ommeslagen* wanneer bij *mijne* heeren geordoneert *ende* *ommesgeslegen* zij den honderste *penning*, die gulden opt morgen, capitaale lyeninge etc., als andere dorpen in dit Noorder quartier, dat *mijne* heeren daerom *me* soudent believen te apostillieren ofte verlenen *ordonantie* *omme* eenen bequamen *ommeslach* te maecken over tgehele Noorder quartier, tzij over die morgentaelen ofte sciltaelen soe *mijne* heeren dat guetdunct *ende* belieft *omme* die supplianten *ende* oock weduwen *ende* weesen haere scaede *ende* achterweesen die betalinge mogen hebben van het Noorder quartier, zoe sij deur die hulpe Godes so wel *vanden* viant verlost *ende* gepreserveert zijn als wij *ende* die zelfde scaede ~~*ende*~~ interest tot deuchdelicke estimatie over te leggen nair behooren. Dit doende etc.

141-142

Ordonnanties van Sonoy om binnen de schansen van dit kwartier geen gras te maaien zonder bewilliging der eigenaars het hooi, tussen Alkmaar en Egmond liggende, binnen de stad te brengen.

Alkmaar, 10 juni en 5 juli 1575. 2 stukken

141.

Alsoo dagelijcx groote clachten comen *ende* oock claerlijck wert bevonden dat veele hen *vervorderen* in allen oirden ~~van~~ van desen quartieren, insunders in landen buyten den schantsen gras te mayen, oick eenich lant te beslaen, sonder weete ofte consent *vanden* eygenaers ofte huyluyden van tselve lant, twelck tegens alle behoeren is *ende* geenssins toegelaten behoert te worden. Soe ist dat ick Diedrich Sonoy, gouverneur van Noorthollandt *ende* Waterlant etc., ordonnere dat van nu voortaan niemant, van wat conditie ofte qualite hij sij, hem *vervordere* eenich gras te mayen ofte lant te beslaen sonder *voorgaende* consent ofte wete van den eygenaer ofte huyrman op pene van vier dubbelt tselve den eygenaer ofte huyrman te betalen *ende* boven dien op arbitrale correctie nae gelegentheyt der zaecke *ende* drie *karolus* guldens tot prouffijt *vanden* aenbrenge. Aldus gedaen binnen der stede Alcmaer onder mijn aengeboren pitzier *ende* gewoonlijcke signature den x^{en} dach juny 1575.

Diedrich Sonoy

Gepubliceert nae voirgaende clocke-
geslach binnen der stede van Alcaer
vant stadthuys ter *putientie* van mijn
heer die schout, den xi^{en} juny XV^C
LXXV bij mij der *voorseide* stede secretaris

L. Coren s.s.s.t. *secretaris*

Ordre van Senoy
gouverneur van Noort
Hollant tegens het
aftmeyen van gras etc.

Nr 27

14

Sonoy 1575

142.

Wordt midtsdesen van weggen zijn *Furstliche Genade* wel ernstlijck
belast *ende* bevolen, oock van weggen mijn heer den gouverneur
van Noorthollandt *ende* Waterlandt, allen den ghenen die
eenich hoy tsij rijp oft groen aen hopers ofte up swade
tusschen hier *ende* Egmont hebben *staende* of *leggende* tselve
binnen sonne schijn in deser stede te brenghen noch oock
geen gras meer en vervourderen te mayen, want men teghen
den avondt alle dammen toestoppen sal, soo datter
daer naer geen meer binnen en sal gebrocht moghen worden.
Ac[tum] te Alcar den vijfden july 1575.

Diedrich Sonoy

143.

**Request der Gedeputeerden van Geestmerambacht aan de Prins van Oranje,
verzoekende vergoeding van het verlies der twee molens, tijdens het beleg van Alkmaar
afgebrand.**

Met appointment van 7 juli 1577.

**N.B. Hierbij request van gelijke strekking aan den prins van Oranje met diens
kantbeschikking, dd. 1 juli 1577. Zie ook inv.nr. 108.**

[in marge:]

Sij gestelt in handen vanden *gouverneur*
ende raeden van Noorthollant
om bijden selven in desen gedaen
ende geecht te worden alsoe

sij best sullen bevynden te behoeren.

Actum Alcmaer opten i^{en} july

anno

1577.

Guillaume de Nassau

[in marge:]

De supplianten zullen

ophouden mit heur

versouck ter tijt *ende* wijlen

op zulcke *ende* ~~andere~~

~~bijstaen~~ diergelijcke

saecken bij de Staten

ordre gestelt zal

weesen. Actum tot

Alcmaer den vii^{en}

july LXXVII ter

ordonnantie vanden collegie.

Bij mij

J.Raet s.s.s.t.

anno

1577.

Aen sijne *Princelijcke Excellentie* ende
dien vanden Raede *benefpens* hier wesende.

Vertoonen *ootmoedelijck* te kennen gevende in alle reverentie
uwe *Excellentie* goetwillige den *rentmeesteren* der *Coninklijcke Majesteyts*
Vroonlanden bijnoorden der stede van Alcmaer uuyten naem
ende van wegen der selver sijne *Majesteyt ende* den *molennaers*
gedeputeerders van Geestmaerambocht. Soe waer es dat
van over lange jaeren zeker twee groote achtkante
watermolens gestaen hebben, voor aen den dorpe van Brouck
op Langedijck, de welcke watermolens seer nootelijck
ende nuth waeren, om twaeter van Geestmaerambocht
op te maelen ende den selven landen drooch te houden.
Dan tes nu alsoe dat ten tijde vanden belegge der
stede van Alcmaer, den viant liggende rontomme
der selver stede ende oock *naementlijck* zeer sterck int
dorp van *Sinte Pancraes* zeer nae bij Langedijck,
alwaer een geweldige schants was gemaect *omme* den
vianden die daegelijcx dair voor quaemen te resisteren.
Soe waeren de *voorseide* twee waetermolens recht buyten
de selve schantze staende, ende de zelve seer *hinderlijck*
wesende *ende* *periculoos*, *nuttelijck* omme bijden *vianden daerinne*
eenige fortresse te maecken, mits de welcke de zelve
schantze *ende* die daer inne waeren, vernielt gewordden
souden hebben. Soe sijn dzelve twee achtkante water-
molens gants *ende* geheel affgebrant gewordden tot
preservacie ende behoudinge met Godts hulpe, niet

alleen der stede van Alcmaer maer vanden gantschen Noorder quartier, want indien de vianden der zelve schantze van Langedijck machtich hadden gewordden, soe hadde ontwijffelijck tgeheele Noorder quartier in heure handen ende gewelt geweest ende soe voorts der stede van Alcmaer ende tgeheele lant, des Godt Almachtich verhoet heeft. Ende alsoe deur tverbranden der voorseide twee molens de supplianten niet alleen berooft en sijn wel vande waerde van boven de ~~drye~~ vierduysent guldens, maer dat meer interesse is heuren landen niet genouch en connen drooch maelen ende houden, de welcke tot beste vanden gemeen saecke veele prouffijt van sijne Majesteyts domeynen veel vruchten sulcx souden opbrengen, waer inne sijne Majesteyt met den vijffden voet gelant is, ende oock aengemerckt de zelve twee watermolens tot nuth ende nootwendige resistencie der vianden affgebrant sijn gewordden ter preservatie niet van deen oft om dandere, maer vant geheele Noorderquartier. Soe versoucken de supplianten uwe Princelijcke Excellentie ootmoedelijck biddende, een goet anschou, regart ende consideratie te nemen opt gunt des voirseid es ende diens volgende, den supplianten te doen alle hulpe, voorstant ende assistencie ten eynde tgemeen lant ende corpus vant Noorderquartier den supplianten metten eersten gehouden sullen wesen weder twee nieuwe achtkante watermolens ofte de waerde van dien, naer gelegentheyt deses tijts op te rechten ende te restitueren alsoe naer alle recht ende billicheyt tgemeene lant behoort ende beter mach dese schaede ende restitucie opbrengen dan de supplianten de zelve alleen te mogen draegen, te meer der supplianten verlies der zelve twee molens tgemeen lant elch even nae ten besten gedient heeft soe voorseid es. Twelck doende etc.

[in marge:]

De supplianten zullen hen reguleren nae voorgaende appointementen den xxii^{en} decembris LXXIII. Actum tot Hoorn den xii^{en} juny LXXVII en tcollegie. Geteykent bij mij J. Raet s.s.s.t.
anno
1577.

An mijnen heeren de commissarissen ende gedeputeerden representerende die Staeten van Noorthollant.

Verthonen in alden oetmoet uwe guetwillighe de committeerden vande Conincklijcke Majesteyts Vroonlanden met die molenmeesters van Geestmerambacht

dat zij *supplianten* zeeckeren tijt geleden an mijn heeren de Staeten *versocht* hebben reparatie *ende* beterscap van twee watermoolens die henluyden affgebrant zijn, *ende* oock vande schaede die zij geleden hebben ten tijde als de viant voor Alckmaer lach tot preservatie vant gemene lant *ende* datmen die zelve schaede *ende* oncosten souden reekenen over tgemene lant, daer van *zijluyden* alsnoch geen affscheyt en hebben connen gecrigen. Dan hebben haer *supplianten* op haere requeste gestelt dat zij souden hebben pacientie. Ende alsoe zij *supplianten* gaerne wederom twee watermoolens zouden timmeren om tgemene lant van Geestmerambacht dair mede drooch te maelen, soe *versoecken* zij *supplianten* oetmoedelijck dat uwe heeren gelieven wil (naedemael de moolens affgebrant zijn tot bescerminge vant Noorderquartier) henluyden *supplianten* te *verlenen* apostille inde marge van desen, daer bij deen off dander ontfanger geordonneert zij, hen *supplianten* die ~~we~~ *penningen* *ende* costen vanden *verseide* twee moolens te betaelen ende dat die selve *rentmeester* zijn verschoeten penningen wederom sal moegen collecteren over tgemene lant, te weeten over het Noorderquartier. Dit doende etc.

144.

Brief van Nicola as Bruynick, secretaris van den prins van Oranje (Willem I) aan de Staten van Holland over het pensioen van den graaf van Bossu en diens begifteling met Putten en Geervliet.

's Gravenhage, 19 juli 1578. 1 stuk.

N.B. Eenvoudig gelijktijdig afschrift.

Copie

Eedele erntfeste vermogende eersame hoochgeleerde discrete gunstige heeren. Om uwer *Eedele* schriftelick verclaringe te doen van mijne brieven van credentie, midtsgaders vande puncten beroerende de sake van mijnen *Genade*, Heere den Grave van Boussu begrepen inde instructie bij mijn vanwege zijne *Excellencie* uwer *Eedele* onlancx overgelevert ende oick de brieven bij zijne *Excellencie* *zeederst* dies angaende op den ixen deser loopender maent aen mij gescreven, dewelcke ick uwer *Eedele* hebbe voorgelesen, sal uwer *Eedele* believen te weeten dat om den redenen inde zelve mijne instructie begrepen ende degeene ick uwer *Eedele* mondelinge breeder verclaert hebbe, sijne *Excellencie* aen uwer *Eedele* vruntlick is versouckende den *voorseide* grave te willen confirmeren ende continueren alsulcken pensioen van vijffduysent guldens sjaers als hem dertijts gepresenteert es geweest, ofte dezelve daer vooren inneruymen eenige goederen, alhier binnen Hollant gelegen concurrerende totter waerden vanden

boven genoemde somme jaerlicx.

Ten anderen alsoe de Generale Staten vanden landen van herwert souden jegenwoordelick metter voornoemde Grave van Boussu affgereeckent hebbende den zelven zeeckere merckelicke somme van penningen schuldich blijven ter cause vande diensten bij zijne *Genade* hier voor tijden den geduyrende den voorleden oorloge gedaen ende dat zij overmits den grooten swaren costen ende lasten die zij nu tertijt dragen zoe als uwer *Eedele* vrundlick genouch is die middelen nyet en hebben om zijne *Genade* met gereede penningen te betaelen. Begerende des nyetemin in aensieninge vande groote menichfuldige getrouwe diensten, moeyten ende arbeyt die den *verseide* grave tot bevrijdinge ende welvaren des geheele vaderlants van dage te dage lancx zoe meer is doende den zelven op als goet contentement te geven. Hebben daerom de bovengenoemde Generale Staten bij advyse van zijne *Excellencie* goet gevonden dat men den *verseide* Grave van Boussu zoude in betalinge vande schulden bovengenoempt transporteren tlant ende Heerlicheyt van Putte ende Geervliet alhier in *Hollant* gelegen.

Is insgelijcx *daerome* zijne *Excellencie* vruntlick begerende dat uwer *Eedele* **adringickende** den cours ende gelegentheyte des jegenwoordigen tijts ende hoe noodich dat het zij den bovengenoemden grave **in eqt** zijde te hebben ende te houden ende oick in goeden vasten verbonde met hen te treden, de selve uwer *Eedele* believe alsulcke transport vande *verseide* Heerlicheyt van Putte ende Geervliet te consenteren ende dien volgende zijne *Genade* in possessie vandien te doen ende laeten stellen mits dat zijne *Excellencie* de handt daer aen houden sal dat de Generale Staten dies angaende in andere saecken uwer *Eedele* te goede commen zullen. Ende zullen uwer *Eedele* zijne *Excellencie* hier aen een goet welgevallen ende sunderlingen dienst doen.

Biddende uwer *Eedele* zeer dienstelick mij ten alden eersten hierop ende op den andere poincten van mijne instructie eene vruchtbarige antwoorde te willen geven. Alsoe uwer *Eedele* kennelick is dat ik nu eenige dagen alhier gevaceert hebbe, ende en zal nyet laeten God Almachtich continuelick te bidden voorde welvaert van uwer *Eedele*. Aldus gedaen binnen Den Hage den xixen july 1578. Onder stont gescreven uwer *Eedele* zeer dienstwillige, onderteyckent N. Bruyninck.

145.

Brief van den Prins van Oranje, aan de Staten van Holland en Zeeland, betreffende een belastingheffing ten behoeve van de ammunitie, de convooien, het pensioen van den graaf van Bossu, diens begiftiging met Putten en Geervliet en de compagnie van kolonel IJsselstein.

Antwerpen, 31 juli 1578. 1 stuk.

N.B. Eenvoudig afschrift, gelijktijdig.

Copie

Die Prinche van Orangen, Grave van
Nassou etc., Heere van Baron van Breda, Diest, etc.

Eede erntfeste hoochgeleerde discrete lieve
bijsondere. Wij hebben bij den rappoorte van
onsen secretarius Brunick verstaen de
antwoorde bij u lieden hem gegeven opten
punten van zijne instructie. U lieden seer
1. vruntlicken bedanckende vanden goethardicheyt
inden welcken ghij, tot welvaren vanden
vaderlant ende oock int *particulier* tot ons zijt
hij volhoudende, ende moecht van gelijcken *verseeckert*
zijn dat wij niet laeten en sullen ulieder
rust ende welvaren. Wij hadden verhoopt dat
volgens de resolutie vanden Generale Staten
ende onse begeerte egeene swaricheyt bij ulieden
en soude gevallen zijn int lichten vande twee
2. stuivers op elcke tonne biers soe wij u dat hadden
laeten voorhouden. Maer verstaen hebbende de
diverseteit vande opinien aldaer gevallen ende
gesien de *schriftelicke* antwoorde bij ulieden den
bovengenoemden onsen secretarius daer op gegeven en
cunnen wij ons diesaengaende egeensins te-
vreden houden, hebbende ulieden daerom andermael
bij desen wel willen seggen onse meninghe te
sijn, dat de bovengenoemden twee *stuivers* al omme in
Hollant ende Zeelant, zoe binnen als buyten de steden,
op elcke tonne biers geheven zullen worden ten
behouve van de *ammunitien* ende dat van alle
bieren tsij van wat prijsen die selve souden mogen
zijn. Alsoe ulieden *kennelick* genoech es, hoe nodich
dattet zij den leger ende oock tgeheele lant altijd
behoorlick met *ammunicien* versien te houden ende gijlieden
daerom egheene redene en hebt sulcx afte slaen
maer als andere provincien. Begerende der-
halven den steden andermael sulcx voorgehouden
worde ende wij eerstdaechs vruchtbarighe
antwoorde daer op moghen becommen. Ende
oft nochtans enyghe steden en waren
die alsnoch swaricheyt daer inne
van souden willen maicken, is ons ernstelick
begeren dat de selve heure gedeputeerde
alhier ꝛ bij ons senden ten eynde wij selve
diesaengaende met hem te handelen ende dat
opt alderspoedichste allsoe de gemeene saicke
grootelick daer bij wert verachttert.
Ten anderen alsoe tot grooten nadeel vanden
3. gemeene saicke es streckende dat bij die van

Zeelant ende Dordrecht metten gedeputeerden vanden Generale Staten niet dyntelick es afgehandelt opt feyt vande convoyen ende wij daer op uwe gedeputeerden alhier hebben verwacht, is daerom ons ernstelick begeren dat ghij de selve van stonden ane herwert seyndet met volle macht om inder saicken te moghen sluyten ende resolveren. Wij hebben gaerne vernomen die goetwillechen 4. bij ulieden bethoont int accorderen vande vijf duysent gulden pensioens voordens Grave van Bossu, voordens welcken wij u mogen verseeckeren wij sonder redene sulcx nyet versocht en hebben, maer om groote billicke oorsaicke die ghy eensdeels bij onsen secretaris Bruynick hebt verstaen. Ende alsoe wij niet en twijffelden of die van Zeelant sullen jegenwoordelick heur consent inne gebrocht hebben (soe sij oock egeene redene en hebben daertegens te contrarieren) es ons vruntlick versoeck bij desen dat ghij eerstdaechs de brieven van verseeckertheyt daer op voordens *bovengenoemde* grave doet expedieren, aen gesien wij den zelve grave alrede daer van hebben *gescreven* ende toegeseyt dattet *voorseide* pensioen sal beginnen loop te hebben zedert den eersten dach der maent van januario lestleden. Is oock ons begeeren dat alsulcken clause als wij gesien hebben in dappostille bij ulieden daer op gegeven, te weeten tot kennelick wederseggen in de *voorseide* opene brieven die ghedepescheert sullen worden achtergelaeten worden, maer alleenlick, simpliciter gestelt, worden zijn levedaghe lanck ende oock dat hij op enich seecker comptoir oft rentmeester mach bewesen worden. Ende alsoe ghijlieden opde saicke van Putten ende Geervliet rapport genomen hebt ende dat wij den *voorseide* grave hier inne om groot-willicheyt wichtighe redenen begeren te believeen, is insgelijcx daerom ons ernstelick begeren dat ghijlieden de saicke soe veele doet acoeleren als immer meer mogelick wort, ten eynde de *voorseide* grave diesaengaende oock allegoet contentement mach gegeven worden.

Wij hebben insgelijcx gaerne gesien dat ghij te vreden 5. zijt geweest te onderhouden deses compangien vande colonuel IJselsteyn tot den lesten dach deser lopender maent van julio. Maer alsoe de selve compangien jegenwoordelick zijn inden leger ende aldaer dagelick te dienst vande gemeyne vader-

lande gebruyckt worden, is ons ernstelick begeren bij desen dat ghij tonderhout vande selver compangien alsnoch continueert ten minsten de geheele aenstaende maent van augusto, twelck ghijlieden des te lichtelicker sult hebben te doen, aengesien ghij jegenwoordelick deur het over comen, soe van Amsterdam als dier stede van Overijssel, van veele krijchsvolck in diversche quartieren van Hollant nu, God lof, gerustelick in alle goede verseeckertheyt moecht gebruycken, daer ter contrarie die andere provincien met soe grooten getal krijchsvolcx te peerden *ende* te voeten belast zijnde, oock alsulcken geweldighen vijant int lant hebben waer bij hem de middelen tot onderhout des *voorseide* heurlieder krijchsvolcx wort benomen. Versouckende daerom ghijlieden hier in egheene swaricheyt en maken *ende* ons eerstdaechs van ulieden intentie in desen verwittiget. Ende hier mede.

Eedele erntfeste eersame hoochgeleerde discrete lieve bijzondere. Onse Heere God zij met ulieden. *Gescreven* tot Antwerpen opten lesten dach van julio 1578. Onder stont *gescreven* u lieder goede vrundt, *onderteykent* Guillaume de Nassou. De supscriptie was: den edelen erntfesten eersamen hoochgeleerden discreten besonderen Staten slants van Hollant *ende* Zeelant.

Stuk 146

Brief van de Staten van Holland aan het Noorderkwartier, betreffende heffingen, ten behoefte van de Generale lijst, de vendels van de kolonel IJsselstein en het jaargeld van Jan Theron.

's Gravenhage, 18 september 1578. 1 stuk.

N.B. Gewaarmerkt afschrift.

[na 146]

Die Prince van Orangien, Grave van Nassau, Heere *ende* Baron van Breda, van Diest etc.

Edele vroomme lieve bijzondere. Wij hebben u *lieden* binnen seeckeren tijde herrewaerts twee ofte 3 diversche brieven gesondren, niet wetende nochtans oft u *lieden* deselve ter handen comen sijn, overmits het beleggh der stede van Alckmaer daerinne, als wij tot noch toe verstaan hebben, ghijlieden

u soo vroomelijck zijt dragende dat u tselve bij alle natien tot grooter eere, prijs ende loff
wordt gereeckent ende hoewel wij doordien
nodeloos achten u vorder tot volstandigheyt te vermanen als hebbende sulcken mannelijcken
herte ende gemoet tegen des vijants rasende
gewelt bewesen. Soo en hebben wij nochtans niet willen laeten u *lieden* noch dese
tegenwoordige te schrijven soo om u *lieden* van alsulcken vrijmoedighen
ijver ende cloeckheyt te bedancken, als oock te verclaeren den tegenwoordigen staet vanden
saecken van herrewaerts over, de welcke
(Godt hebbe loff) sulcx is dat ons de vijandt in dese quartiere niet veele voor desen tijt
hinderen en sal, maer oock daer en boven vastelijck verhoopen
door het ontset twelck wij dagelijcxs sijn verwachtende hem soo veele te doene te gheven dat
hij verlange niet alleenlijck die stadt Alckmaer maer
oock tgeheele landt sal moeten verlaten, alsoo wij desgewisselijck onderricht sijn dat door de
matticheyt van sijn knechten hij langer t velt niet en sal
cunnen gehouden, des wij u alleenlijck willen gewaerschouwt hebben ende vrundelijck
vermaent dat ghijlieden volherdende u *lieden* vromigheyt
nogh eenen cleynen tijt den vijandt wederstaet, versekert sijnde dat hij sal moeten ontwijken,
waer door ghijlieden niet alleenlijck
die stadt Alckmaer ende u selven maer oock allen uwen nabuyren, jaet geheele landt, van alle
vordere overlast ende tyrannye ten
eeuwigen dage sult bevrijen , ende middeler tijt en willen wij oock egeen tijt verliesen maer
met alle mogelijcke vlijt, arbeyt ende neerstigheyt
allomme den vijandt soo veele moeyte ende arbeyts over den hals dringen, dat hem deste eer
alle vordere beleghe verdrieten sal ende
willen wij in toecomende tijden t' selve soo tegens die stadt Alckmaer ende u *lieden* elck int
bijsonder verschulden dat ghij lieden oorsake
hebben sult des van ons te vreden te sijn. Wij begeren wel, indien tselve mogelijck sij, dat
ghij ons schriftelijck ofte met ymanden bij
monde laet weten die gestaltenisse van uwer saecken hoe dickmaels de vijandt gestormt heeft
ende hoe ghij van binnen sijt arbeydende
ten eynde wij ons daer nae mogen righten ende u *lieden* in als des mogelijck wordt te
secoureren daer wij lijff nochte goet om spaeren
en willen. Ende daer sij ons Godt getuyge toe den welcken wij bidden. Edele vroomie lieve
bijsondere. Dat Hij u *lieden* langs soo meer
verstercken ende tegens sijn uwe ende ons algemeynen vijanden tot heurder eeuwige confusie
verleend victorie, geluck ende voorspoet.
Geschreven tot Delft op ten xxi^{en} dagh septembris XV^C drieenseventigh. Onderstondt u lieder
goede vrunt Guillaume de Nassau.
Een weynigh ter sijden af stondt: Indien ghij lieden bemerct mogelijck te sijn u *lieden* eenigh
ontset in der steeden te seynden
ende daerdoor inder lengde niet en soude cunnen thegen gehouden, soo sult ghij een teecken
doen met vier tot drie diversche
plaetsen opgaen laten tselve branden van negen uyren des avondts tot naer der middernacht.
Ende sullen wij indien gevalle
alsdan de dijcken doorstecken omt geheele landt ontrent Alckmaer int water te stellen ende
oft ghij tselve teecken
niet en doet ende dat wij nochtans bemercken dat ghijlieden in noot sijt, soo sullen wij
evenwel de dijcken doorsteken.